

De invloed van de contributie van tennisverenigingen in Nederland op het aantal KNLTB-leden

Auteur:	Mike Mulders
Opleiding:	Sport, Gezondheid & Management
Opleidingsinstituut:	Hogeschool van Arnhem & Nijmegen
Onderwijseenheid:	OSB 2
Eerste beoordelaar:	Joost Kock
Tweede beoordelaar:	Maarten Vermeere
Datum:	19 juni 2015
Plaats:	Beneden-Leeuwen

Algemene gegevens

Soort document:	Afstudeerscriptie
Titel product:	De invloed van de contributie op het aantal KNLTB-leden
Startdatum:	2 februari 2015
Einddatum:	19 juni 2015
Opdrachtgever project:	Sports Economic Research Centre

Gegevens auteur

Naam:	Mike Mulders
Studentnummer:	488983
Adres:	Retstraat 4
Postcode:	6658 DB
Woonplaats:	Beneden-Leeuwen
Telefoonnummer:	0630953296
E-mailadres:	mike.mulders@hotmail.com

Gegevens onderwijsinstelling

Naam:	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
Faculteit:	Gezondheid, Gedrag en Maatschappij
Opleiding:	Sport, Gezondheid en Management
Adres:	Heyendaalseweg 141
Postcode:	6525 AJ, Nijmegen
Afstudeerbegeleider:	Joost Kock
Email adres:	Joost.kock@han.nl

Gegevens afstudeerorganisatie

Naam:	Sports Economic Research Centre
Adres:	Heyendaalseweg 141
Postcode:	6525 AJ, Nijmegen
Praktijkbegeleider:	Jelle Schoemaker
E-mail adres:	Jelle.schoemaker@han.nl

Authenticiteitsverklaring

Verklaring van origineel ingeleverd werkstuk/rapport/scriptie

Door ondertekening van deze verklaring, geef ik aan dat het door mij ingeleverd(e) werkstuk/rapport/scriptie (verder te noemen “product”)

“De invloed van de contributie van tennisverenigingen in Nederland op het aantal KNLTB-leden”

zelfstandig en zonder enige externe hulp door mij is vervaardigd.

In delen van het product, die letterlijk of bijna letterlijk zijn geciteerd uit externe bronnen (zoals internet, boeken, vakbladen etc.) is dit door mij via een verwijzing (bv. voetnoot) expliciet kenbaar gemaakt in het geciteerde tekstdeel (cursief gedrukt).

Verder verklaar ik dat het product (resp. delen daarvan) nooit eerder door mij is (zijn) aangeboden aan deze of een andere examencommissie.

Door het afleggen van deze verklaring geef ik expliciet aan dat ik mij bewust ben van de fraudesancities zoals vastgelegd in de Uitvoeringsregeling van het HAN-reglement examencommissies.

Plaats: Nijmegen

Datum: 19 juni 2015

Mike Mulders (488983);

Student, Sport, Gezondheid & Management / HAN te Nijmegen

Handtekening:

Voorwoord

Deze scriptie is geschreven in het kader van de HBO-opleiding Sport, Gezondheid en Management, die onderdeel is van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen ("hierna te noemen HAN"). Deze brede managementopleiding legt de basis voor het kunnen functioneren in het werkveld van gezond leven en sport. De opleiding richt zich zowel op de sport- als gezondheidssector. Deze scriptie is het resultaat van intensieve samenwerking met het Sports Economic Research Centre ("hierna te noemen SERC") dat ook een onderdeel is van de HAN.

Het doel van het onderzoek dat is beschreven in deze scriptie is inzichtelijk maken van wat de invloed van de contributie van tennisverenigingen is op het aantal KNLTB-leden. Ik wil haar tennisverenigingen helpen door middel van aanbevelingen die volgen uit het onderzoek. Als eerste zijn er negen tennisverenigingen geselecteerd die een forse contributieverhoging hebben doorgevoerd en die een daling van het ledenaantal hadden in dezelfde periode. Daarna heb ik bij deze tennisverenigingen interviews afgenomen om achter de oorzaak van de contributieverhoging en de daling van het ledenaantal te komen. Welke rol de prijs (contributie) hierin heeft gespeeld, staat centraal gedurende het kwalitatieve onderzoek. Ik denk met dit onderzoek een bijdrage geleverd te hebben aan het verenigingsleven, met name bij de tennisverenigingen. Dit is namelijk het eerste onderzoek naar de invloed van de contributie op de ledenaantallen van tennisverenigingen.

Ik wil graag een aantal mensen bedanken. Zonder hen was ik niet tot deze scriptie gekomen. Allereerst mijn opdrachtbegeleider Jelle Schoemaker. Ik heb de samenwerking met Jelle als prettig ervaren en heb graag mogen leren van zijn expertise. Daarnaast dank ik Joost de Kock, mijn stagebegeleider, voor onder andere zijn kritische blik op mijn onderzoek. Om niet te vergeten richt ik mijn dankwoord ook richting Luuk Janssen en Willem de Boer die als uitstekende sparringpartners van het onderzoek hebben gefungeerd. Daarnaast bedank ik alle vertegenwoordigers van de negen tennisverenigingen die ik heb mogen interviewen. En ook het Mulier instituut is een fijne partner gebleken!

Beneden-Leeuwen, juni 2015

Mike Mulders

Summary

The subject of this thesis is the influence of the contribution for tennis associations on the number of KNLTB members. The internship organization SERC were asked questions by a study that imaging that the contribution is for at most 4 percent of the people that stopped with tennis a reason to cancel the membership. The goal of the research was to provide insight in the influence that contribution had on the amount of KNLTB members. The research results says some about the overall picture of the ten tennis associations where an interview is take. In all the associations who were taking as a case there is an increasing of the contribution level and a reduction in the number of members which together meant a negative price elasticity. The results say nothing about the around 1700 other tennis associations in the Netherlands. This doesn't mean that the tennis federation and thus the tennis associations can't learn anything from the cases covered in this thesis. Through qualitative research there is examined of the contribution actually played a role in the decrease of the number of members. These interviews show that the contribution has no direct effect on the decrease of the number of members. The price will always move along on the background but driven by the economic crisis are it mainly the "sleeping" members that had look critical to their expenses and had concluded that the amount of the contribution was too high in proportion to the number of times they play tennis. In addition, the activity of the management and the tennis trainers had played an important role in the development of the number of members. Inactivity of tennis associations lead to a decrease in the number of members.

For the recruitment of new members it's not conducive that the Dutch top hardly achieve impressive results. Also the rise of hockey and football plays an important role in the number of members. In football you see 40+ football become more popular. More and more girls want to play hockey or soccer instead of tennis. Based on the interviews there should be concluded that in the tennis associations who were taken as a case there exist no direct link between the contribution and the decrease in the number of members among seniors. The factors that are already known play a bigger role than the contribution. If a tennis association has a decent property with tennis courts that are the hole year playable, where for each target group the whole year is what to do, with an active management and active trainer then people are willing to pay more contribution.

The research concludes with four recommendations to respectively the KNLTB, the tennis associations and the SERC (2). The two recommendations for SERC relate to further research on success factors and significant increases in dues of tennis associations. The recommendation for KNLTB has related to association advisors and tennis associations are advised to appoint a club manager.

Samenvatting

Deze scriptie gaat over de invloed van de contributie van tennisverenigingen op het aantal KNLTB-leden. Vanuit stageorganisatie SERC werden vraagtekens gezet bij een onderzoek dat in beeld bracht dat de contributie voor slechts 4% van de mensen die stoppen met tennis de belangrijkste reden is om het lidmaatschap op te zeggen. Het doel van het onderzoek was dan ook om inzichtelijk te maken wat de contributie voor invloed heeft op het aantal KNLTB-leden. De onderzoeksresultaten geven een algemeen beeld weer van de negen tennisverenigingen waarbij een interview is afgenomen. Bij alle verenigingen die als casus zijn genomen is een stijging van de contributie en een daling van het ledenaantal te zien, die twee samen laten een negatieve prijselasticiteit zien. De resultaten van het onderzoek zijn helaas niet generaliseerbaar voor de ongeveer 1700 andere tennisverenigingen die Nederland kent. Maar dat wil niet zeggen dat de KNLTB en daarmee de tennisverenigingen niks kan en kunnen leren van de casussen die behandeld worden in deze scriptie. Middels kwalitatief onderzoek is onderzocht of de contributie daadwerkelijk een rol heeft gespeeld bij de afname van het ledenaantal bij senioren. Uit de interviews komt naar voren dat de contributie geen direct effect heeft op de afname van het aantal seniorleden. De prijs zal altijd op de achtergrond meewegen, maar gedreven door de economische crisis zijn het vooral de 'slapende' leden die kritisch zijn gaan kijken naar hun uitgaven. Men concludeert dan dat het bedrag dat ze aan contributie betalen te hoog is ten opzichte van het aantal keren dat ze tennissen. Daarnaast heeft het gedrag van het bestuur en de tennistrainers een belangrijke rol gespeeld in de afname van het ledenaantal. Inactiviteit bij tennisverenigingen leidt tot een daling van het ledenaantal. Voor de aanwas van nieuwe leden is het bovendien niet bevorderlijk dat de Nederlandse toptennissers niet of nauwelijks aansprekende resultaten behalen. Ook de opkomst van hockey en voetbal speelt een belangrijke rol in de daling van het ledenaantal. Steeds meer vrouwen kiezen voor hockey of voetbal. De factoren die reeds genoemd zijn, spelen een grotere rol dan een verhoging van de contributie. Indien een tennisvereniging beschikt over een fatsoenlijke accommodatie met tennisbanen die het gehele jaar bespeelbaar zijn, waar men voor elke doelgroep het gehele jaar wat wils heeft, met een actief bestuur en actieve trainer, dan is men bereid om daar meer contributie voor te betalen. Wanneer dat allemaal niet het geval is, zegt men hun lidmaatschap op. Het onderzoek wordt afgesloten met vier aanbevelingen aan respectievelijk de KNLTB, de tennisverenigingen en het SERC(2). De twee aanbevelingen voor het SERC hebben betrekking op vervolgonderzoek naar succesfactoren en forse contributieverhogingen van tennisverenigingen. De aanbeveling voor de KNLTB heeft betrekking op de verenigingsadviseurs en aan de tennisverenigingen wordt geadviseerd een verenigingsmanager aan te stellen.

Inhoud

Voorwoord.....	4
Summary.....	5
Samenvatting	6
 Hoofdstuk 1: Inleiding	10
1.1 Sport in Nederland.....	10
1.1.1 Achtergrond	11
1.1.2 Aanleiding onderzoek	12
1.2 Doelstelling.....	13
1.3 Onderzoeksmodel	13
1.4 Vraagstelling.....	14
1.5 Conceptueel model	15
1.6 Begripsbepaling	16
1.7 Verantwoording en relevantie voor SGM en betrokken partijen	17
1.8 Leeswijzer	18
1.9 Afbakening	18
 Hoofdstuk 2 Theoretisch kader	19
2.1 Inleiding	19
2.2 Deelvragen	19
2.3 Zoekmethode	20
2.4 Prijselasticiteit.....	20
2.4.1 Inleiding	20
2.4.2 Elasticiteit	20
2.4.3. Elastisch of inelastisch?	20
2.4.4. Invloedrijke factoren op prijselasticiteit.....	21
2.4.5. Prijselasticiteit berekenen.....	22
2.5 Vooronderzoek	22
2.6 Lidmaatschapsgelden	23
2.7 Contributieprijs KNLTB.....	23
2.8 Aantal KNLTB-leden	24
2.9 Kenmerken van leden van een sportvereniging.....	25
2.10 Motieven van een verenigingslid.....	25
2.11 Conclusie.....	27
2.12 Definitief conceptueel model	28

Hoofdstuk 3: Methode van onderzoek	29
3.1 Onderzoekstype en doel	29
3.2 Onderzoekspopulatie	29
3.3 Meetinstrumenten	29
3.4 Onderzoeksprocedure	30
3.5 Data-analyse	30
3.6 Validiteit	31
3.7 Betrouwbaarheid	32
Hoofdstuk 4: Resultaten	33
4.1 Prijselasticiteit tennisverenigingen in Nederland	33
4.2 9 Casussen	34
4.3 Contributieverhoging	34
4.3.1. Reden verhogen contributie	34
4.3.2. Verwachte reactie bij een contributieverhoging	35
4.3.3 Concurrentie	36
4.4 Ontwikkeling van het ledenaantal	36
4.4.1. Economische crisis	36
4.4.2. Rolmodel	37
4.4.3 Kader	37
Hoofdstuk 5: Conclusie	38
Hoofdstuk 6: Discussie	40
6.1 Doelstelling	40
6.2 Theoretische relevantie	40
6.3 Praktische relevantie	41
6.4 Beperkingen van het onderzoek	41
6.5 Vergelijking met ander onderzoek	42
6.6 Suggesties vervolgonderzoek	42
Hoofdstuk 7: Aanbevelingen	44
7.1 Doe onderzoek naar forse contributieverhogingen	44
7.2 Doe onderzoek naar succesfactoren bij tennisverenigingen	44
7.3 Stel een verenigingsmanager aan	45
7.4 Adviseer verenigingen over de contributie	46

Bijlage	47
Literatuurlijst.....	47
Bijlage 1	49
Interviewvragen.	49
Bijlage 2	50
Transcript 1, T.V. Rijnhuysen.....	50
Transcript 2, A.T.C. Emelwerth.....	55
Transcript 3, L.T.C. Bedum	59
Transcript 4, O.L.T.C. Hartog.....	62
Transcript 5, T.V. de Hoogkamp	65
Transcript 6, T.V. de Kleimeppers.....	68
Transcript 7, T.C. Bommel.	70
Transcript 8. L.T.C. Noord-Beveland	74
Transcript 9. T.C. de Blaak	77
Bijlage 3	80
150 grootste contributiestijgers 2011 - 2013.....	80
Bijlage 4 Afmeldmonitor KNLTB.....	83

Hoofdstuk 1: Inleiding

1.1 Sport in Nederland

Sportverenigingen nemen een belangrijke plek in onze maatschappij in. Ze vormen de ruggengraat van de Nederlandse sportinfrastructuur. De clubs zijn een belangrijke schakel die ervoor zorgt dat de inwoners van Nederland aan het sporten gaat en blijft sporten. Het zou natuurlijk mooi zijn als zoveel mogelijk mensen kunnen genieten van sport. Het is dan ook van belang dat sportclubs goed functioneren (NOC*NSF, 2015).

Elke vereniging speelt op eigen wijze in op de veranderingen in de Nederlandse maatschappij. Sommige blijven functioneren zoals ze dat van oudsher al doen en andere veranderen naar hedendaagse moderne dienstverlenende organisaties (Boessenkool, Lucassen, Waardenburg, & Kemper, 2011). In de jaren negentig was men bang dat de individualisering van de sport een ernstige bedreiging zou gaan vormen voor de georganiseerde sportverenigingen. De leden van sportverenigingen gingen steeds kritischer kijken naar de kosten die het lidmaatschap bij sportverenigingen met zich meebrengt. De commerciële sportorganisaties zijn erg in trek en worden grotere concurrenten voor sportverenigingen.

Het ledenaantal van sportverenigingen in Nederland kent voor het eerst in jaren een kleine daling, namelijk met 1,3%. (NOC*NSF, 2015) Een van de redenen die het NOC*NSF hiervoor aandraagt is de financieel gezien moeilijke tijd waarin veel gezinnen zich bevinden en waardoor kinderen een tweede of zelfs derde sport noodgedwongen hebben moeten laten vallen. Daarnaast speelt sociale media een rol. Waar men eerst de deskundigheid van een professional moest raadplegen, kan men nu zelf via applicatie trainingen bestuderen en individueel uitvoeren. Het dalende ledenaantal heeft uiteraard ook consequenties voor de clubkas. De teruglopende subsidies maken de geldzorgen van verenigingen alleen maar groter. De verenigingen twijfelen of ze er goed aan doen om het lidmaatschap te verhogen omdat men niet wil dat leden daardoor wegblijven (NOS, 2014).

Tennis neemt een belangrijke rol in als het gaat over de georganiseerde sporten in Nederland. Dat blijkt wel uit het feit dat in de jaren zeventig en tachtig het ledenaantal gigantisch is gegroeid naar 650.000 leden. Het aantal tennisverenigingen in Nederland is in die tijd verdriedubbeld. Tennis komt op een tweede plek voor wat betreft georganiseerde sporten en laat daarmee alleen voetbal voorgaan. De KNLTB telt nog steeds tussen de anderhalf en tweeënhalve keer zoveel leden als bijvoorbeeld golfverenigingen, hockeyverenigingen en gymnastiekverenigingen. Toch is, in tegenstelling tot de algemene sportdeelname in Nederland, het aantal tennissers in

de afgelopen jaren gedaald. Met name bij de mensen die één keer per jaar de tennissport beoefenen is een forse daling van het ledenaantal te zien (van der Poel & Bakker, 2015).

1.1.1 Achtergrond

Het SERC, dat een afkorting is voor Sports Economics Research Centre, houdt zich bezig met het onderzoeken van de economische betekenis van sport. Daarnaast biedt het ook een cursus aan voor professionals die zich in een korte tijd meer kennis willen toeëigenen over de economische waarde van sport en verzorgt ze de minor sporteconomie voor studenten. Het SERC, bestaande uit een aantal onderzoekers, docenten, adviseurs en studenten, is deels gevestigd op sportcentrum Papendal en deels op de campus van de Radboud Universiteit in Nijmegen.

Het onderzoeksteam van het SERC heeft onder andere onderzoek gedaan naar de economische effecten van sportevenementen, zoals bij een aantal edities van de Zevenheuvelenloop. Ook deed het onderzoek naar, de economische waarde van sport, de toeschouwersaantallen in de eredivisie en de haalbaarheid van een aantal grote sportevenementen waaronder de start van de Giro d'Italia in Gelderland in 2016.

Daarnaast heeft het SERC ook de evaluatie van het World Cup BMX 2012 en van het WK Baanwielrennen in Apeldoorn in 2010 gedaan. Het bekijkt ook de maatschappelijke kosten en baten van sportinterventies en het biedt hulp aan gemeenten om de kostprijs van de sportaccommodaties in kaart te brengen. Dit is slechts een kleine greep uit een scala aan economische analyses die het SERC uitvoert.

Het SERC werkt onder andere samen met de vakbladen Sport&Strategie en SportKnowhowXL en organisaties zoals de Gelderse Sportfederatie en het Mulier Instituut (SERC, 2015). Binnen het SERC is de vraag ontstaan wat de invloed is van de contributie van tennisverenigingen op het aantal KNLTB-leden. Er is maar weinig bekend over dit onderwerp en daardoor is er vraag naar een kwalitatief onderzoek op dit gebied.

De KNLTB is een onmisbare schakel in dit onderzoek. Naast dat zij mij voorzien van data zal de KNLTB ook fungeren als sparringpartner. Ze bekijken of het onderzoek relevant is en blijft voor haar tennisverenigingen. De KNLTB, dat een afkorting is voor Koninklijke Nederlandse Lawn Tennis Bond, is een overkoepelende organisatie van alle tennisverenigingen in Nederland en is de meest relevante partij in het onderzoek.

De KNTLB geeft tennisverenigingen advies op het gebied van verenigingsbeleid, accommodatie en juridische geschillen. Daarnaast is de KNLTB ook verantwoordelijk voor het opleiden van tennistrainers en scheidsrechters en het organiseren van competities en toernooien. Uiteraard

heeft de KNLTB het doel om zoveel mogelijk mensen aan het tennissen te krijgen. Ze willen tennis belangrijk maken in Nederland (KNLTB, 2015).

Tijdens dit onderzoek is er ook een samenwerking met het Mulier instituut: een stichting die zich bezighoudt met onderzoeken in en voor de sport. (Mulier instituut, 2015)

1.1.2 Aanleiding onderzoek

Tennis is een belangrijke schakel in het sportlandschap van Nederland. Er zijn ongeveer één miljoen mensen die regelmatig een balletje slaan op de tennisbaan en meer dan 600.000 mensen zijn lid van een bij de KNLTB aangesloten tennisvereniging. Tennis is daarmee, zoals gezegd, de tweede grote sport van Nederland. Alleen voetbal gaat haar voor. Erik Poel, algemeen directeur van de KNLTB, schrijft in het brancherapport tennis dat hij vindt dat tennis te weinig wordt betrokken in de maatschappelijke discussie over de functie van sport in onze maatschappij. Eén van de redenen die Poel aandraagt, voor het feit dat tennis te weinig wordt betrokken in de maatschappelijke discussie, is dat de tennissport zich ten opzichte van andere sporten gemakkelijker alleen kan handhaven. Tennisverenigingen nemen het onderhoud van de accommodaties namelijk in eigen beheer of werken samen met organisaties die tennisbanen verhuren (van der Poel & Bakker, 2015).

De terugloop van leden van de KNLTB is in 2014 een veelbesproken item geweest. Het aantal tennissers dat zich via verschillende verenigingen in Nederland aansluit bij de KNLTB loopt fors terug en een aantal verenigingen zitten in financieel zwaar weer (Centrecourt, 2014).

Volgens de KNLTB heeft de tennissport veel concurrentie van teamsporten als hockey en voetbal. Redenen voor deze concurrentie zijn dat bij deze sporten het seizoen waarin wedstrijden worden gespeeld veel langer is en er wordt in teamverband wordt gespeeld. Daarnaast kent de nationale top van Nederland weinig aansprekende hoogtepuntenresultaten. Een derde reden is dat de 'slapende' leden zeggen hun lidmaatschap opzeggen, omdat ze vanwege de crisis efficiënter met hun geld willen omgaan (Schmale, 2014).

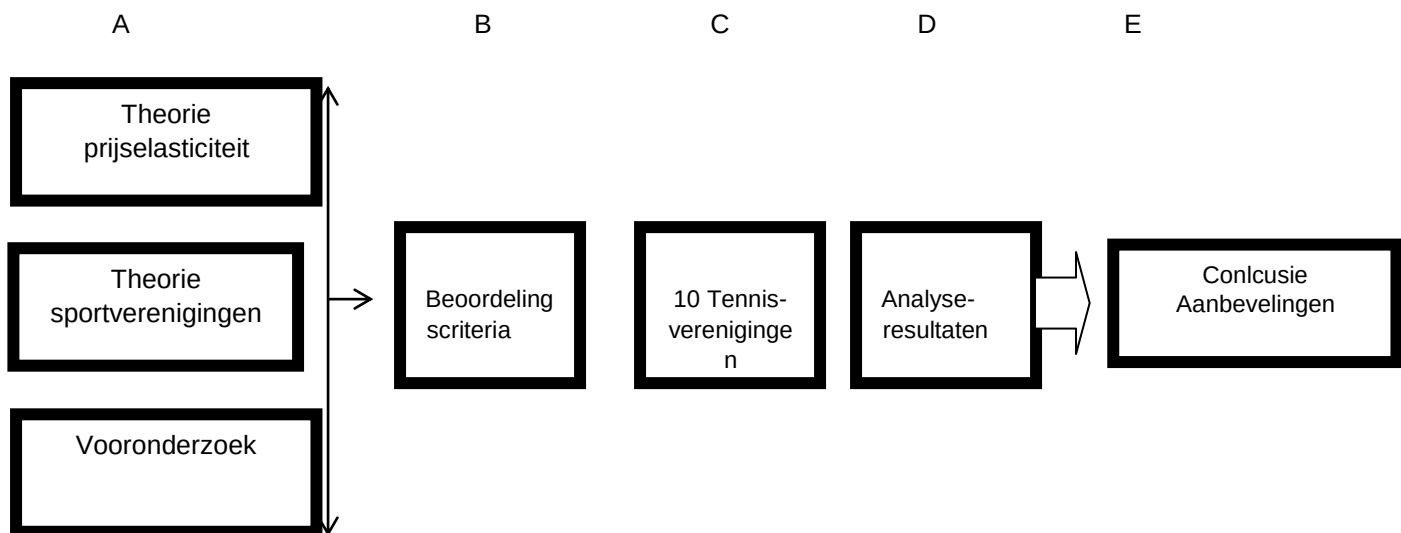
Door de daling van het aantal KNLTB-leden is het Mulier instituut in samenwerking met de KNLTB een onderzoek begonnen. Er is in dit onderzoek gekeken naar de specifieke behoefte van tennissers en clubs, naar de ledentalontwikkeling en het ledenbehoud, maar ook naar het beeld wat Nederland heeft van de tennissport (Mulier instituut, 2015). De afmeldmonitor, die in november 2013 geïntroduceerd is door het Mulier Instituut, biedt de KNLTB inzicht in de beweegredenen van vertrekkende leden. Er worden dus steeds meer cijfers bekend over de tennisbranche. Er is echter nog weinig tot geen onderzoek gedaan naar de invloed van de contributie bij tennisverenigingen op het aantal KNLTB-leden.

1.2 Doelstelling

“Het doel van het onderzoek is het doen van aanbevelingen aan Jelle Schoemaker van het Sports Economic Research Centre over de invloed van de contributie van tennisverenigingen op het aantal KNLTB-leden met behulp van conclusies uit kwalitatief onderzoek naar negen verschillende casussen waarin een negatieve prijselasticiteit te zien is”.

Deze doelstelling richt zich op tennisverenigingen waarbij de prijs van het lidmaatschap op voorhand (hypothese) een invloed gehad lijkt te hebben op de daling van het ledenaantal in de periode dat de contributie is verhoogt.

1.3 Onderzoeksmodel

Figuur 1: Onderzoeksmodel (Verschuren & Doorewaard, 2007)

Bovenstaand onderzoeksmodel geeft weer welke stappen doorlopen moeten worden om uiteindelijk te komen tot aanbevelingen. De onafhankelijke variabele is de contributieprij en de afhankelijke variabele zijn het aantal KNLTB-leden. Het onderzoek kent een theoretisch (A), empirisch (C) en analytisch (D) deel die tot uiting komen in de hoofdstukken met het theoretische kader, de resultaten en de conclusies. Het onderzoeksmodel dient gelezen te worden van links naar rechts: van A naar E. Een bestudering van eerdere onderzoeken naar ledenaantallen en contributieprijzen (vooronderzoek) en een wetenschappelijk onderzoek naar theorieën over verenigingen en over prijselasticiteit bepalen de beoordelingscriteria (b). Deze beoordelingscriteria worden geraadpleegd bij de bestudering van negen verenigingen (c). Die bestudering leidt tot analyseresultaten (d). Een vergelijking van resultaten bij de negen

verenigingen resulteert in (e) aanbevelingen voor het SERC en voor de KNLTB en haar tennisverenigingen (Verschuren & Doorewaard, 2007).

1.4 Vraagstelling

In deze paragraaf wordt de vraagstelling uitgewerkt en toegelicht. De eerder genoemde theoretische, empirische en analytisch delen van het onderzoeken kennen alle drie één hoofdvraag en meerdere deelvragen. De algemene hoofdvraag, oftewel de onderzoeksvraag, van het onderzoek luidt als volgt: *“Wat is de invloed van de contributie van tennisverenigingen op het aantal KNLTB-leden?”*

Theoretische hoofdvraag

De theoretische hoofdvraag luidt als volgt: *“Wat is er vanuit de theorie (en eventueel een vooronderzoek) bekend over de invloed van de contributie van tennisverenigingen op het aantal KNLTB-leden?”*

De theoretische deelvragen kunnen in twee delen verdeeld worden. De eerste vier vragen hebben betrekking op de onafhankelijke variabele, namelijk: de contributie van tennisverenigingen. De volgende vier hebben betrekking op de afhankelijke variabele, namelijk: het aantal KNLTB-leden. De deelvragen om de theoretische hoofdvraag te beantwoorden, zijn:

Onafhankelijke variabele (contributieprijs)

- *Wat is prijselasticiteit?*
- *Hoe bereken je de prijselasticiteit?*
- *Wat zegt eerder onderzoek over de prijselasticiteit bij sportverenigingen?*
- *Wat zijn kenmerken van lidmaatschapsgelden?*

Afhankelijke variabele (aantal KNLTB-leden)

- *Wat is het verloop van de contributie van tennisverenigingen in Nederland?*
- *Wat is het ledenverloop van de KNLTB in de afgelopen 10 jaar?*
- *Wat zijn kenmerken van leden van sportverenigingen?*
- *Wat zijn motieven van mensen om lid te worden van een sportvereniging?*

Empirische hoofdvraag

De empirische hoofdvraag, waarvan het antwoord uit de resultaten volgt, luidt als volgt: *“Wat is de feitelijke invloed van de prijs van het lidmaatschap op de het aantal KNLTB-leden?”*

Deelvragen om de empirische hoofdvragen te beantwoorden, zijn:

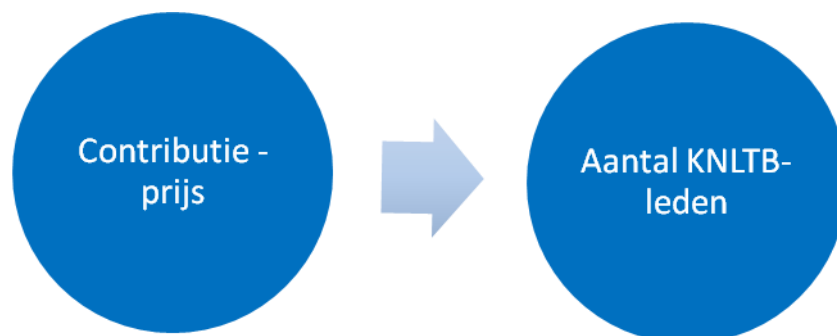
- *Wat is de prijselasticiteit van tennisverenigingen in Nederland?*
- *Welke tennisverenigingen in Nederland hebben een negatieve prijselasticiteit van minimaal -0.25 ?*
- *Wat zijn bij de negen casussen redenen geweest dat de contributie is verhoogd?*
- *Wat zijn bij de negen casussen oorzaken geweest die ervoor hebben gezorgd dat het ledenaantal is afgenomen?*

Analytische hoofdvraag

De analytische hoofdvraag, die in verband staat met de conclusie van het onderzoek, luidt als volgt: *“Welke conclusie kan worden getrokken over de invloed van de contributie van tennisverenigingen op het aantal KNLTB-leden als er gekeken wordt naar de negen casussen?”*

1.5 Conceptueel model

Het onderstaande conceptuele model is een weergave van de invloed van de onafhankelijke variabelen op de afhankelijke variabelen.

Figuur 2: Conceptueel model (Verschuren & Doorewaard, 2007)

1.6 Begripsbepaling

SERC	Sports Economic Research Centre, een onderzoeksbureau dat haar diensten verleent aan organisaties in en rondom de sport. (SERC, 2015)
Prijselasticiteit	Laat zien in welke mate de vraag naar een product of dienst verandert op het moment dat de prijs van datzelfde goed verandert. (de Boer, De Juiste prijs, 2012)
NOC*NSF	Het NOC*NSF is een samenvoeging van het Nederlands Olympisch Comité (NOC) en de Nederlandse Sport Federatie (NSF). Bij het NOC*NSF zijn meer dan 90 sportorganisaties en bonden aangesloten. (Encyclo, 2015)
Sportvereniging	Een sportvereniging is een groep mensen die nauw betrokken zijn bij een bepaalde sport. Voorbeelden van sportverenigingen zijn tennisverenigingen, hockeyverenigingen, of voetbalverenigingen.
Willingness to pay	Dit begrip beschrijft in hoeverre mensen bereid zijn voor een dienst of product te betalen en hoeveel ze hiervoor willen betalen. (Encyclo, 2015)

1.7 Verantwoording en relevantie voor SGM en betrokken partijen

Zoals gezegd kennen de tennisverenigingen in Nederland over het algemeen een forse daling van hun ledenaantal. Onder andere door deze ontwikkeling hebben verenigingen steeds meer moeite om het hoofd boven water te houden. De vraag naar een oplossing dient zich dan ook aan. De uitkomsten van het onderzoek kunnen door het SERC worden gepresenteerd aan het werkveld. Het SERC vergroot daarmee haar waarde voor de Nederlandse sporteconomie. Wellicht dat het onderzoek input geeft voor vervolgonderzoeken.

Op dit moment staat het Nederlandse tennis onder druk. Er zijn weinig aansprekende resultaten van Nederlandse tennissers en de ledenaantallen bij de verenigingen lopen fors terug. Eén van de andere betrokken partijen bij dit onderzoek, de KNLTB, probeert dan ook op verschillende wijze het tij te keren. Uit onderzoek van Bakker en van der Poel (2014) blijkt dat 80% van de tennisverenigingen de komende vijf jaar graag advies van de KNLTB ontvangt over ledenwerving en –behoud. Uit vooronderzoek blijkt daarnaast dat de KNLTB op dit moment geen specifiek advies geeft aan verenigingen over het eventueel doorvoeren van een verhoging van de contributie en de manier waarop verenigingen dit in goede banen zouden kunnen leiden. De uitkomsten van het onderzoek zouden de KNLTB hierover kunnen adviseren. De tennisverenigingen kunnen daar op hun beurt ook weer hun voordeel mee doen.

Vooralsnog heeft onderzoek zich vooral gericht op wat men zou doen als de contributie verhoogd wordt. Dit betreft dus een fictieve situatie. Deze scriptie zal een beschrijving zijn van analyserend en verklarend onderzoek. Het zal laten zien of leden van tennisverenigingen een contributieverhoging accepteren of dat ze dan afhaken. De relevantie van deze scriptie voor de opleiding Sport, Gezondheid en Management (SGM) geldt vooral voor de sportkant van de opleiding. Sportparticipatie in de breedste zin van het woord neemt namelijk een vooraanstaande plek bij dit deel van de opleiding. Er wordt tijdens de opleiding aandacht besteed aan de deelname aan sport en hoe deze te analyseren en te bevorderen is.

Dit onderzoek heeft vooral betrekking op de financiële componenten van sportparticipatie. Daarnaast is dit onderzoek ook een toegevoegde waarde voor de afstudeerders van de opleiding Sport, Gezondheid en Management. Zij komen namelijk mogelijk bij een sportbond te werken en staan dan in het midden van de problematiek binnen het verenigingsleven. Niet alleen in de tennissport heeft men namelijk te maken met contributiegelden.

1.8 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk, hoofdstuk twee, wordt de relevante theoretische kennis beschreven aan de hand van de afhankelijke en onafhankelijke variabelen en de relatie hiertussen. Tevens is er aandacht besteed aan de deelvragen die het beantwoorden van de theoretische hoofdvraag mogelijk moeten maken.

Hoofdstuk drie bevat een korte maar krachtige weergave van de manier waarop dit onderzoek wordt uitgevoerd. Hoe de betrouwbaarheid en validiteit van dit onderzoek worden gewaarborgd zal tevens in dit hoofdstuk worden beschreven.

Hoofdstuk vier is een weergave van het empirisch onderzoek, met onder andere berekeningen van de prijselasticiteit van tennisverenigingen en de resultaten die zijn voortgekomen uit de interviews bij de negen tennisverenigingen. Hoofdstuk vijf zal bestaan uit de belangrijkste conclusies, waarbij er antwoord wordt gegeven op de analytische hoofd- en deelvragen.

Vervolgens zal in de hoofdstuk zes de discussie worden beschreven. De scriptie wordt inhoudelijk afgesloten met aanbevelingen voor Jelle Schoemaker van het Sports Economic Research Centre, voor de KNLTB en voor tennisverenigingen in Nederland. Daaropvolgend staan de literatuurlijst en de bijlagen.

1.9 Afbakening

Het praktijkgerichte onderzoek dient als basis voor de afstudeerscriptie. Praktijkgericht onderzoek wil in deze context zeggen dat er wordt gezocht naar aanbevelingen rondom een gegeven probleem. Kwalitatief onderzoek zal die aanbevelingen naar verwachting creëren. Het kwalitatief onderzoek wordt ondersteund door kwantitatief onderzoek. Een afbakening van het onderzoek is dan ook vanzelfsprekend.

De tennisverenigingen die worden geanalyseerd middels kwalitatief onderzoek hebben allemaal in de periode 2011-2013 hun contributie verhoogd. Daarnaast is in dezelfde periode een daling te zien van het ledenaantal, wat samen leidt tot een negatieve prijselasticiteit. De tennisverenigingen zijn uiteindelijk geselecteerd op basis van een negatieve prijselasticiteit van minimaal -0,25.

De tennisverenigingen worden niet met elkaar vergeleken. Het zijn negen afzonderlijke casussen. Omdat er in dit onderzoek niet gezocht wordt naar succesfactoren, is er voor gekozen om de tennisverenigingen niet direct met elkaar te vergelijken.

Hoofdstuk 2 Theoretisch kader

2.1 Inleiding

Hoofdstuk twee, het theoretisch kader, zal als 'springplank' fungeren in deze scriptie. De voornaamste reden voor het opstellen van dit theoretisch kader, is om inzicht te krijgen in bestaande theorieën om zo op de hoogte te zijn van de laatste ontwikkeling rondom het onderwerp van dit onderzoek. Het voorkomt ook dat er een onderzoek zal plaatsvinden naar een vraag die reeds beantwoord is. Deze scriptie moet namelijk vernieuwend zijn. Het moet informatie toevoegen aan de kennis over de invloeden van de hoogte van de contributie op de participatie in de tennissport. De tweede paragraaf zal een opsomming zijn van de deelvragen, die uiteindelijk de eerste hoofdvraag van dit onderzoek moeten beantwoorden. Die theoretische hoofdvraag is: *Wat is er vanuit de theorie en het vooronderzoek bekend over de invloed van de contributie van tennisverenigingen op het aantal KNLTB-leden?* In paragraaf vier wordt toegelicht hoe er is gezocht naar geschikte literatuur om de hoofd- en deelvragen te beantwoorden. Vervolgens zal er in de daaropvolgende paragrafen antwoord worden gegeven op de theoretische deelvragen.

2.2 Deelvragen

In deze paragraaf worden een aantal theoretische deelvragen besproken, die de hoofdvraag ondersteunen. De antwoorden op de deelvragen leveren samen het antwoord op de theoretische hoofdvraag. Zoals reeds beschreven hebben de eerste vier vragen betrekking op de onafhankelijke variabele: de contributie van tennisverenigingen. De volgende vier hebben betrekking op de afhankelijke variabele: het aantal KNLTB-leden. De deelvragen die helpen om de theoretische hoofdvraag te beantwoorden, zijn:

Onafhankelijke variabele (contributieprijs)

- *Wat is prijselasticiteit?*
- *Hoe bereken je de prijselasticiteit?*
- *Wat zegt eerder onderzoek over de prijselasticiteit bij sportverenigingen?*
- *Wat zijn kenmerken van lidmaatschapsgelden?*

Afhankelijke variabele (aantal KNLTB-leden)

- *Wat is het verloop van de contributie van tennisverenigingen in Nederland?*
- *Wat is het ledenverloop van de KNLTB in de afgelopen tien jaar?*
- *Wat zijn kenmerken van leden van sportverenigingen?*
- *Wat zijn motieven van mensen om lid te worden van een sportvereniging?*

2.3 Zoekmethode

De deelvragen worden beantwoord aan de hand van wetenschappelijke literatuur. Naar deze literatuur is gezocht in goedgekeurde elektronische databases als Google Scholar (2015) en HanQuest (2015). Daarnaast zijn er tal van boeken gebruikt uit het studiecentrum van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen. De geraadpleegde bronnen zijn terug te vinden in de literatuurlijst.

2.4 Prijselasticiteit

2.4.1 Inleiding

De uitspraak 'niks voor niks' geldt ook voor sportverenigingen. Bij elke sportvereniging wordt middels contributie een bijdrage gevraagd voor de clubkas. Zoals in de inleiding al is aangehaald maken tennisverenigingen zich zorgen door de teruglopende ledenaantallen en de daling van de subsidies. Een mogelijkheid om de problemen op te vangen zou het verhogen van de contributie kunnen zijn. De verantwoordelijkheid voor de gezondheid van de vereniging komt dan bij de leden te liggen. Maar de grote vraag is dan natuurlijk: gaan leden daar mee akkoord of zeggen ze het lidmaatschap op? Is het verstandig het product, in dit geval een lidmaatschap, in prijs te verlagen? Het verhogen van de contributie geeft nooit garanties voor het toenemen van de omzet, in dit geval dus het aantal leden en daarmee de inkomsten uit de contributies. De prijselasticiteit van de vraag is het begrip dat zich bezighoudt met dit soort vraagstukken.

2.4.2 Elasticiteit

Elasticiteit in algemene zin laat de relatieve verandering zien van de afhankelijke variabele in verhouding met de relatieve verandering in de onafhankelijke variabele. De prijselasticiteit geeft informatie over de gevoeligheid van de consument met betrekking tot verandering van prijzen van producten (Wicker, 2009).

2.4.3. Elastisch of inelastisch?

Verhage (2004) gebruikt in het boek *'grondslagen van de marketing'* de volgende definitie: *'De prijselasticiteit van de vraag brengt tot uitdrukking in welke mate de vraag naar het product verandert als gevolg van een prijswijziging'*. Zowel de verandering van de prijs als de verandering van het aanbod worden uitgedrukt in percentages (Hoekman, Straatmeijer, & Breedveld, Voorstudie financiële aspecten van sport, 2014). Indien er wordt uitgegaan van de theorie over de economische marktwerking, kan er verondersteld worden dat de vraag naar een goed of dienst toeneemt als de prijs daarvan daalt en dat de vraag daalt wanneer de prijs toeneemt. (Hoekman, Straatmeijer, & Breedveld, Voorstudie financiële aspecten van sport,

2014) Wanneer de contributie van een sportvereniging wordt verlaagd en dat resulteert in het toenemen van leden, dan is de vraag van lidmaatschappen *prijselastisch*. Er is dan sprake van een prijselastische vraagcurve. Let wel, het percentage waarmee de omzet van de contributie inkomsten stijgt, is groter dan het percentage waarmee de prijs van is verlaagd. In een exact tegenovergestelde situatie, als de prijs stijgt en de omzet daalt, spreken we ook over een prijselastische vraagcurve (Verhage, 2004).

Het kan ook zijn dat de verandering van de vraag per saldo geen enkel effect heeft op de totale opbrengst. In dat geval spreken we over een *neutrale elasticiteit*. Dit betekent dat het positieve effect van het laten dalen van de prijs precies wordt hersteld door het minder worden van de vraag. De percentages heffen elkaar op. Een prijswijziging kan natuurlijk ook negatief uitpakken. Er is dan sprake van een prijsinelastische vraagcurve. Een prijsvermindering heeft dan tot gevolg dat het rendement ook minder wordt. De afzet is niet hoog genoeg om de prijsvermindering te compenseren. Bij deze vraagcurve leidt een prijsstijging ook tot een verhoging van de totale omzet. (Verhage, 2004)

Mate van prijselasticiteit	Prijswijziging	
	Prijsstijging	Prijsdaling
Elastisch ($PE < -1$)	Ledenaantal neemt af	Ledenaantal neemt toe
Neutraal (iso-elastisch) ($PE = 1$)	Ledenaantal blijft gelijk	Ledenaantal blijft gelijk
Inelastisch ($PE > 1$)	Ledenaantal blijft gelijk	Ledenaantal daalt

Figuur 3: Prijselasticiteit (Verhage, 2004)

2.4.4. Invloedrijke factoren op prijselasticiteit

Kotler & Armstrong (2006) noemen mogelijke factoren die de prijselasticiteit beïnvloeden. Klanten zijn minder prijsgevoelig op het moment dat men veel waarde hecht aan kwaliteit, prestige of exclusiviteit. De schaarsheid is ook een reden waarom men minder prijsgevoelig is. Die schaarsheid kan opspelen wanneer een huidig exemplaar lastig vervangen kan worden of wanneer de kosten voor het product hoog zijn in verhouding tot het inkomen. De Boer (2012) spreekt daarnaast ook over de aanwezigheid van complementaire goederen of diensten als mogelijke factor. Het gaat dan bijvoorbeeld om de infrastructuur. De externe omstandigheden, zoals bijvoorbeeld een extreem zonnige zomer (er zal dan bijvoorbeeld minder gebruik worden gemaakt van indoor tennisbanen) kunnen ook van invloed zijn op de prijselasticiteit.

Daarnaast is de kennis en de perceptie die men van de prijs heeft een belangrijke factor bij prijselasticiteit. De manier waarop de leden reageren op een prijsverandering hangt namelijk

mede af van de referentieprijs. Dit is de prijs die een consument realistisch vindt bij een goed of dienst. Hij of zij houdt daarbij rekening met prijzen uit het verleden, met prijzen van gelijksoortige producten en met persoonlijke voorkeuren en verwachtingen. Volgens (Forrest, Simmons, & Feehan, 2002) zijn reiskosten, parkeerkosten en tijd factoren die de prijselasticiteit beïnvloeden. De andere invloedrijke factoren van de prijselasticiteit zijn: het type product, de tevredenheid van de vraag, de urgentie, het type product en in welk perspectief de kosten voor het lidmaatschap staan in verhouding met de totale uitgave van de consument (Wicker, 2009). Wicker spreekt in haar boek ook over het gedrag van de consument dat de prijselasticiteit beïnvloed. Zo spreekt ze over prijsperceptie, prijskennis en prijsverwachting. Dat zijn respectievelijk de verwachting en kennis die consumenten hebben over contributieprijzen.

2.4.5. Prijselasticiteit berekenen

De prijselasticiteit (PE) is uit te rekenen met een formule. Deze formule ziet er als volgt uit:

$$PE = (\text{procentuele verandering vraag}) / \text{Procentuele verandering prijs}$$

Bijvoorbeeld: een tennisvereniging kent een contributieverhoging van 35%. In diezelfde periode zegt 18% van de leden het lidmaatschap op. De berekening is dan als volgt:

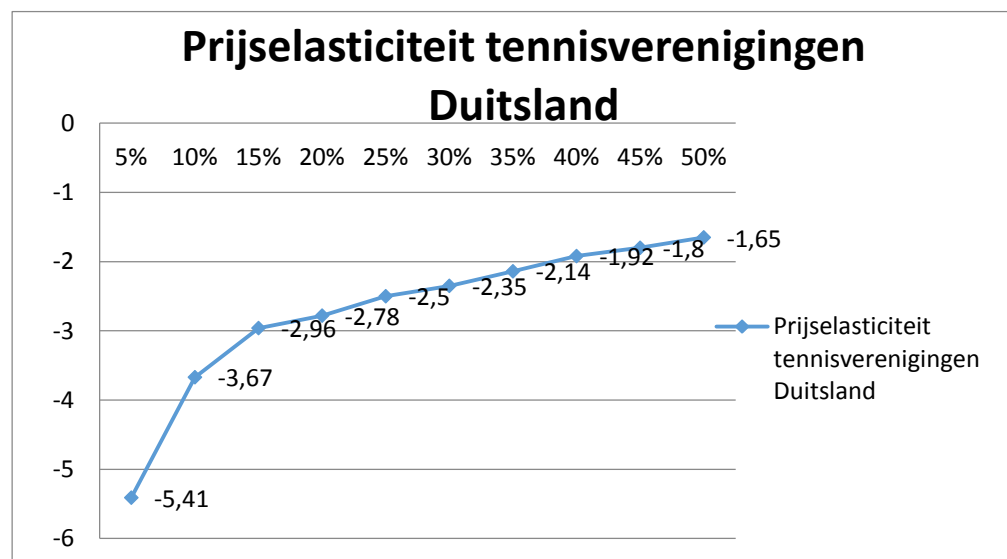
$$PE = -18\% / 35\% = -0,51$$

2.5 Vooronderzoek

In 2009 publiceerde Pamela Wicker het boek *'Price elasticity in sport clubs: measurement and empirical findings'*. Net zoals in Nederland is in Duitsland, mede door de financiële crisis, te zien dat de overheid de sportverenigingen financieel minder steunt. Volgens Wicker (2009)

moeten huidige inkomstenbronnen daarom verhoogd worden of zullen er inkomsten uit andere bronnen moeten worden toegevoegd. Zoals in de inleiding al reeds geopperd is, zou een verhoging

van het lidmaatschap uitkomst kunnen bieden. Dit

Figuur 4: Prijselasticiteit tennisverenigingen Duitsland (Wicker, 2009)

idee is ontstaan door het bekijken van de prijzen van sportaanbieders die commercieel zijn ingesteld. Die prijzen van commerciële sportaanbieders liggen over het algemeen een stuk hoger. In het onderzoek van Wicker zijn tienduizend actief sportende volwassen Duitsers gevraagd naar de financiële kant van hun sport. Met behulp van deze gegevens is de prijselasticiteit van sportverenigingen berekend. De resultaten laten zien dat Duitsers gemiddeld €148 euro betalen aan hun sportvereniging. Daarnaast zegt het onderzoek dat een verhoging van de prijs tot 13% zal leiden tot een elastische vraag. De vraag zal iso-elastisch zijn bij een verhoging van 14% en er zou een inelastische vraag ontstaan bij een stijging van 15% of meer. Al met al lijkt het kritieke punt bij een verhoging van de contributie te liggen tussen 10% en 25%. Van de 21 sporten die zijn gebruikt in het onderzoek zijn er zes sporten met een compleet inelastische vraag. De tennissport is er daar één van. Een lid van een tennisvereniging in Duitsland betaalt gemiddeld €258,48. De Willingness to pay ligt gemiddeld op € 313,39. Een tennisser in Duitsland geeft gemiddeld €1096,91 uit aan tennis gerelateerde zaken per kalenderjaar.

2.6 Lidmaatschapsgelden

Van der Poel & Bakker (2015) schrijven in het brancherapport tennis dat tennisverenigingen verschillende soorten lidmaatschappen kennen. De verenigingen zijn er volledig vrij in welk lidmaatschap zij aanbieden. Ongeveer 66% van de tennissers in Nederland is lid van een vereniging en daarmee automatisch ook van de KNLTB. Per lid betaalt de vereniging vijftien euro aan de KNLTB. Dit is een vast bedrag. Nagenoeg alle verenigingen hanteren een standaard lidmaatschap voor zowel junioren als senioren. Naast deze veel gebruikte lidmaatschappen zijn er aantal varianten voor ereleden, studenten en families. Ook zijn er behoorlijk wat leden donateur (26%). De varianten knipkaart, daglidmaatschap, maandlid en ochtend- en weekendlidmaatschap worden weinig gebruikt (van der Poel & Bakker, 2015).

2.7 Contributieprijs KNLTB

Het Mulier instituut heeft per provincie de gemiddelde contributieprijs van 2011 in kaart gebracht. Uit dit brancherapport blijkt dat er gemiddeld €127,84 wordt betaald voor een lidmaatschap van een volwassene (18 jaar of ouder).

Jeugdleden, alle leden onder de 18 jaar, betalen gemiddeld €71,78. De provincie waar in 2011 de

gemiddelde contributie het laagst was, is Zeeland. In Zuid-Holland ben je het meeste kwijt voor een lidmaatschap voor zowel een junior- als seniorlid. Uit het brancherapport blijkt ook dat er

Provincie	Gem. Volwassenen	Gem. Jeugdleden
Drenthe	€ 104,10	€ 61,95
Flevoland	€ 140,41	€ 81,38
Friesland	€ 101,58	€ 55,36
Gelderland	€ 132,96	€ 71,61
Groningen	€ 94,07	€ 54,71
Limburg	€ 127,83	€ 57,96
Noord-Brabant	€ 108,28	€ 65,59
Noord-Holland	€ 142,36	€ 85,01
Overijssel	€ 112,94	€ 60,88
Utrecht	€ 155,01	€ 88,36
Zeeland	€ 92,13	€ 50,04
Zuid-Holland	€ 159,95	€ 91,78

Figuur 5: Contributie (van der Poel & Bakker 2015)

grote verschillen kunnen zijn in de hoogte van de contributie. Het rapport geeft inzicht in de verschillen tussen 2012 en 2014. Zo zijn er tennisverenigingen waar een lid €45 betaalt. Maar het gemiddelde wordt flink omhoog gehaald door verenigingen waar je €415 voor een lidmaatschap betaalt. De bedragen verschillen enorm. Zo kan een junior nog steeds het beste lid worden bij een vereniging in Zeeland, waar hij in 2012 €50 betaalde en €52 in 2014. Een seniorlid betaalt het meeste in Den Haag. Gemiddeld kostte een lidmaatschap in 2012 daar €188 en €200 in 2014. In onderstaande tabel zijn alle gemiddelde contributies voor junioren en senioren per regio of provincie weergegeven. (Bakker & van der Poel, 2012)

	2012		2014	
	Junioren	Senioren	Junioren	Senioren
	€	€	€	€
Centraal-Brabant	68	124	74	133
Den Haag	117	188	128	203
Friesland	55	102	59	108
Groningen Drenthe	58	99	60	110
Gelderland	72	133	80	141
IJmond	111	181	124	199
Leiden	96	157	101	166
Limburg	58	108	62	114
Noord-Holland noord	66	117	72	121
Oost-Brabant	62	113	62	116
Overijssel	61	112	64	115
Rotterdam	83	152	87	154
Utrecht	94	159	98	164
West-Brabant	70	124	74	132
Zeeland	20	92	52	97
Nederland	72	129	77	135

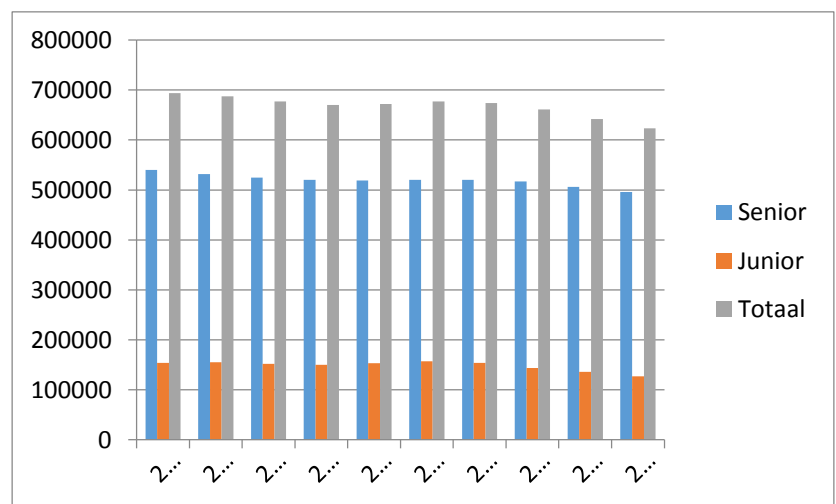
De verschillen in de hoogte van de contributie zijn volgens Bakker en Van der Poel (2012) op een aantal manieren te verklaren. Zo is te zien dat de contributie hoger ligt in steden: op

Figuur 6: Contributieprijs region (van der Poel & Bakker 2015)

het platteland is de contributieprijs lager. Dit heeft te maken met de hoogte van de grondprijs en met de stedelijkheidsgraad. Daarnaast is het van grote invloed of de verenigingen eigendom zijn van de gemeente of van een particulier. De contributieprijs bij een particuliere tennisvereniging ligt hoger. Datzelfde geldt voor verenigingen die het klein en groot onderhoud uitbesteden. Ook daar ligt de prijs hoger. En wat ook een rol speelt bij de hoogte van de contributie zijn de baansoort en het aantal banen.

2.8 Aantal KNLTB-leden

Zoals reeds besproken in de inleiding kent de KNLTB de afgelopen jaren een daling in het ledenaantal. In de onderstaande afbeelding is te zien dat, met een uitzondering van 2007 en 2008, het ledenaantal sinds 2004 een dalende lijn kent.

Figuur 7: Ledenverloop KNLTB (van der Poel & Bakker 2015)

2.9 Kenmerken van leden van een sportvereniging

Nederland kende in 2013 ruim 5,3 miljoen leden verdeeld over 76 aangesloten sportbonden (NOC*NSF, 2015). Deze sportbonden zijn weer onderverdeeld in tal van verenigingen. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna te noemen CBS) noemt de vereniging een belangrijke indicator van sociale samenhang. Via de sportverenigingen komen mensen samen en deze contacten kunnen zorgen voor een betere band tussen mensen, waardoor men steun en hulp aan elkaar kan bieden. Sport kan een middel zijn waardoor verschillende type mensen, die elkaar anders waarschijnlijk niet zouden tegenkomen omdat ze zo verschillend zijn, met elkaar in contact komen. De verdraagzaamheid en het vertrouwen in andere groepen kan hierdoor toenemen. Daarnaast kan een lid van een sportvereniging gebruik maken van de materialen en de gezelligheid die de vereniging met zich meebrengt (CBS, 2014). Leden van een sportvereniging onderscheiden zich op verschillende wijzen van andere sportconsumenten. Sporters hebben bijvoorbeeld een hoger afgeronde opleiding en een hoger inkomen dan niet-sporters (Stamm & Lamprecht, 2005). Daarnaast speelt het sociale aspect een grote rol (Schubert, 2005). Men vindt het belangrijk welke soort mensen er lid zijn van de sportvereniging en of bijvoorbeeld de coach een prettig persoon is. Daarnaast hebben de sportverenigingen het monopolie dat wanneer men uit wil komen in de lokale, regionale of landelijke competitie, men lid moet zijn van een vereniging (Heinemann, 2007). Tevens hebben sportverenigingen het voordeel dat ze kunnen terugvallen op hun vrijwilligers (Wicker, 2009). Het financiële aspect speelt bij leden van sportverenigingen uiteraard ook een rol. Een lidmaatschap van een sportvereniging is meestal goedkoper dan van een commerciële sportorganisatie (Wicker, 2009). Nog een kenmerk van leden van een sportvereniging is dat men zich in het verenigingsleven sneller en makkelijker identificeert met de andere leden of met een team (Schubert, 2005). Het is tevens bekend dat leden van sportverenigingen vaker sporten dan leden van een commercieel fitnesscentra (Wicker, 2009).

2.10 Motieven van een verenigingslid

De rapportage sport 2014 laat zien dat er sinds 2009 weer een lichte stijging zit in het aantal mensen dat wekelijks deelneemt aan sportactiviteiten. In 2013 deed 56% van de Nederlandse bevolking wekelijks aan sport. Als we de frequentie wat lager leggen, namelijk minstens twaalf keer per jaar, dan mag 68% van de Nederlandse bevolking zich sporter noemen (Tiessen-Raaphorst & van den Dool, 2015). Sporten levert een positieve bijdrage aan een gezonde en actieve leefstijl en aan binding in de samenleving. Dit is één van de redenen waarom de overheid, NOC*NSF en de sportbonden de ambitie hebben om meer mensen te laten sporten (Tiessen-Raaphorst & van den Dool, 2015). Als we Nederland vergelijken met andere landen in Europa dan zijn het alleen de Denen, Zweden en Finnen die wekelijks vaker aan sport doen (Eurobarometer, 2014). 50-plussers zijn de afgelopen jaren meer gaan sporten en mensen met

een lageropleidingsniveau en lager inkomen zijn minder gaan sporten, net zoals mensen met een handicap of chronische aandoening (Tiessen-Raaphorst & van den Dool, 2015). De meest invloedrijke factoren voor het beoefenen van sport blijven leeftijd, opleidingsniveau en gezondheid (Hendriksen & Hoogerwerf, 2013).

Het SCP en het Mulier Instituut schrijven in de rapportage sport 2010 dat de motieven die men heeft om te gaan sporten bij een sportvereniging per leeftijdscategorie verschilt. Er zijn echter ook een aantal overeenkomstige motieven, zoals plezier in sporten, het belang van goede gezondheid, het verbeteren van de conditie en de gezelligheid. Deze motieven staan echter niet altijd in dezelfde volgorde. Zo noemen de scholieren, de 12- tot en met 17-jarigen, vooral het plezier als grootste motief en komt het belang van een goede gezondheid daarna pas. Bij volwassenen staat de gezondheid daarentegen op plek één. Naast de eerder genoemde motieven worden ook andere motieven genoemd, zoals fitter worden en met vrienden sporten. De categorie scholieren voegen hier aanzien, spanning en avontuur aan toe. Het NOC*NSF spreekt ook nog over het hebben van een uitlaatklep. (Tiessen-Raaphorst, Verbeek, de Haan, & Breedveld, 2010)

Sport verbreedert. Het brengt en houdt mensen bij elkaar. Een sportvereniging kan mensen met elkaar verbinden op een informele wijze. Men kan vrienden maken, de kennissenkring uitbreiden en er kan groepoverstijgend vertrouwen ontstaan. Er kan ook vanuit een andere invalshoek naar sportverenigingen worden gekeken. Lid zijn van een sportvereniging kan de samenleving verdelen als er wordt gecategoriseerd door smaak, niveau en de invulling van de vrije tijd (van der Meulen, 2007). Kinderen (t/m 18 jaar) hebben verschillende motieven om te sporten bij een sportvereniging. Zo is het sociale, nuttigheids-, bewegings- en leermotief van belang. Daarnaast willen jongeren controle over hun leven, leeftijdsgenoten laten zien wat ze kunnen presteren en persoonlijke doelen nastreven. De beslissing om wel of niet deel te nemen aan een sportvereniging hangt af van geslacht, sociale klasse, ras/ethniciteit, leeftijd en fysieke mogelijkheden (Bouwknegt, 2009). Er zijn natuurlijk ook motieven om niet te sporten of te stoppen met sporten. Redenen die het onderzoek van Bouwknegt (2009) hiervoor aandraagt zijn: 'geen plezier/interesse meer, teveel druk ervaren/te prestatief, andere interesses, vrienden stoppen ook met sport, keuze voor een andere sport, het ervaren van slechte training/coaching en het te veel tijd in beslag nemen'. Het onderzoek van van der Poel en Bakker (2015) noemt ook motieven voor wat betreft het tennissen in Nederland. De grootste reden voor leden van tennisverenigingen in Nederland zijn lichaamsbeweging, gezondheid, gezelligheid, sociale contacten, leuke activiteit, lekker buiten zijn en ontspanning. Het spelen van competitie/toernooien en het kunnen presteren of jezelf verbeteren speelt ook een grote rol. De voornaamste redenen om een lidmaatschap op te zeggen zijn blessures (28%), tijdgebrek (15%), verhuizing (7%), het plezier in tennis is afgenomen (6%) en andere sporten (5%). De hoogte van de contributie is voor 4% van de afmelders een reden om te stoppen met tennis.

2.11 Conclusie

Uit de literatuur die is gevonden en beschreven in het theoretisch kader blijkt dat elasticiteit in algemene zin weergeeft wat de relatieve verandering van de afhankelijke variabele in verhouding met de relatieve verandering van de onafhankelijke variabele is. De uitkomst van deze vergelijking geeft informatie over de gevoeligheid van de consument met betrekking tot verandering van de prijs. Voor wat betreft de contributie bij tennisverenigingen betekent dit dat de prijselasticiteit aangeeft in hoeverre de leden gevoelig zijn geweest voor een verandering van de contributie. De prijselasticiteit is te berekenen door de procentuele verandering van het aantal leden te delen door de procentuele verandering van de contributieprijis.

In Duitsland betaald een seniorlid €258,48 voor een lidmaatschap bij een tennisvereniging. In Nederland zijn de leden van een tennisvereniging gemiddeld een stuk goedkoper uit en betalen €127,84 per jaar.

De verschillen in contributiehoogte zijn te verklaren door een aantal factoren. Zo heeft het invloed of de tennisvereniging in een stad of op het platteland gevestigd is. Daarnaast is het van belang of de vereniging eigendom is van de gemeente of van een particulier en of het klein en groot onderhoud uitbesteedt of niet. Tevens speelt de baansoort en het aantal banen een rol bij de contributiehoogte.

Kenmerken van leden van een sportvereniging zijn dat ze een hoger afgeronde opleiding en een hoger inkomen hebben dan niet-sporters. Ze vinden het belangrijk wat voor soort mensen er lid zijn van een sportvereniging, ze gaan vaker sporten dan leden van een fitnesscentrum en men identificeert zichzelf sneller met andere leden of met een team.

De motieven om te gaan sporten bij een sportvereniging bestaan uit plezier in sporten, het belang van een goede gezondheid, het verbeteren van de conditie, gezelligheid, met vrienden sporten, aanzien, spanning, avontuur, sporten als uitlaatklep, het onderhouden van sociale contacten, het spelen van competities en toernooien, presteren, leuke activiteiten, lekker buiten zijn en het nuttigheids- en leermotief.

2.12 Definitief conceptueel model

	Dimensies	Indicatoren	Vragen / Topics
Onafhankelijke variabele "Contributieprij"	Prijs	Historie	Contributiehoogte
			Ledenverloop
			Reden contributieverhoging
			Verwachte reactie bij contributieverhoging
	Concurrentie	Referentieprijzen / kennis / perceptie	Verwachting van de rol contributie bij lid worden
			Lidmaatschap bij andere tennisverenigingen
			Concurrentie tennisverenigingen
Afhankelijke variabele "KNLTB- leden"	Accommodatie / faciliteiten	Betekenis van accommodatie / faciliteiten	Concurrentie andere sporten / Commerciële organisaties
			Aanpassingen accommodatie
	Sfeer	Betekenis van de sfeer binnen een tennisvereniging	Invloed faciliteiten op ledenaantal
			Invloed van sfeer op de ontwikkeling van het ledenaantal
	Kader	Betekenis / activiteit van het kader binnen een tennisvereniging: bestuur, trainer, vrijwilligers, etc.	Invloed bestuur op ontwikkeling ledenaantal
			Invloed tennistrainer(s) / tennisschool op ontwikkeling ledenaantal
			Vrijwilligerswerk

Figuur 8: Definitief conceptueel model (Verschuren & Doorewaard, 2007)

Hoofdstuk 3: Methode van onderzoek

Dit hoofdstuk bevat een beschrijving van de methode die bij dit onderzoek gebruikt wordt. Het type onderzoek en het doel van het onderzoek worden beschreven in paragraaf 3.1. Tevens zal aan bod komen wat de onderzoekspopulatie is en op welke wijze deze geselecteerd is. De meetinstrumenten die zowel het kwantitatief als kwalitatief onderzoek ondersteunen worden beschreven paragraaf 3.3. Daarnaast bevat dit hoofdstuk ook een beschrijving van de onderzoeksprocedure en de wijze waarop de data worden geanalyseerd. Het hoofdstuk sluit af met de wijze waarop validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek bewaakt zijn.

3.1 Onderzoekstype en doel

Het doel van het onderzoek is inzicht krijgen in de invloed van de contributie op het aantal leden. Er wordt onderzoek gedaan naar de invloed van een verhoging van de contributie op de ontwikkeling van het ledenaantal bij negen tennisverenigingen. Daarnaast wordt er gezocht naar factoren die van invloed zijn geweest op de afname van het ledenaantal. Het onderzoek betreft dan ook een combinatie van zowel verklarend als evaluerend onderzoek (Baarda, 2014).

3.2 Onderzoekspopulatie

In deze paragraaf zal de onderzoekspopulatie worden afgebakend. Het is belangrijk dat duidelijk is over wie de onderzoeksresultaten gaan (Baarda, 2014). De onderzoekspopulatie, of kortweg de populatie, betreft de tennisverenigingen waarover uitspraken worden gedaan. (Verschuren & Doorewaard, 2007). Van de ongeveer 1700 tennisverenigingen die Nederland kent, zijn in samenwerking met het Mulier instituut de 150 grootste contributiestijgers in kaart gebracht. De tennisverenigingen die worden geanalyseerd middels kwalitatief onderzoek hebben allemaal de contributie verhoogd in de periode 2011-2013. Daarnaast is in dezelfde periode een daling te zien van het ledenaantal, wat leidt tot een negatieve prijselasticiteit. De tennisverenigingen zijn uiteindelijk geselecteerd op basis van een negatieve prijselasticiteit van minimaal $-0,25$. Ze worden niet met elkaar vergeleken. Het zijn negen uitzonderlijke casussen. Omdat het bij de jeugdleden vaak zo is dat de ouders bepalen of het kind de sport mag beoefenen en zij hier ook financieel de gevolgen voor moeten dragen, richt het onderzoek zich alleen op senioren.

3.3 Meetinstrumenten

Het Mulier instituut heeft een lijst aangevoerd in Excel met daarop de 150 grootste stijgers (procentueel gezien) wat betreft de contributie. In dit Excelbestand is ook de ontwikkeling van het ledenaantal te zien, zodat gemakkelijk de prijselasticiteit per vereniging berekend kan worden. Microsoft Office Professional Plus Excel 2007 is het programma dat hiervoor gebruikt is. Bij het afnemen van de interviews is gevraagd naar de historie van de contributiehogte voor

senioren en naar het aantal seniorleden in de afgelopen vijf jaar. Indien de cijfers van het Mulier instituut en de tennisvereniging overeenkomen, verhoogt dit de betrouwbaarheid van het onderzoek. Het kwantitatieve onderzoek wordt aangevuld door kwalitatief onderzoek. Bij dit kwalitatief onderzoek gaat het vooral om inzicht te krijgen in meningen en individuele situaties. Het gaat minder over harde, getalsmatig onderbouwde feiten. (Baarda, 2014) Het kwalitatief onderzoek wordt middels een interview vormgegeven. Het betreft een gestructureerd interview waarbij alle vragen van tevoren al op papier zijn gezet (Grit & Julsing, 2009). Het interview is opgesteld aan de hand van het theoretisch kader en is uitgewerkt in het definitief conceptueel model. Er wordt ingegaan op onafhankelijke en afhankelijke variabelen om op die manier te kunnen bekijken of contributie (onafhankelijke variabelen) wel of geen invloed heeft op het ledenverloop (afhankelijke variabelen) bij deze specifieke tennisvereniging. Doordat er gebruik wordt gemaakt van interviews kan de onderzoeker doorvragen bij bepaalde antwoorden (diepte-interview) en kunnen onvermoede details zichtbaar worden (Grit & Julsing, 2009).

3.4 Onderzoeksprocedure

De interviews zijn afgenomen bij vertegenwoordigers van de tennisverenigingen. In sommige gevallen is dit de penningmeester geweest en in de andere gevallen is de vragenlijst aan de voorzitter voorgelegd. Een belangrijke factor in de keuze voor de een of de ander is de lengte van jaren, waarin de vertegenwoordiger actief is bij de tennisvereniging. Iemand die pas één jaar een functie binnen de vereniging bekleedt, kan moeilijk wat zeggen over de periode 2011 – 2013. Dit is namelijk de periode waarover de prijselasticiteit is berekend is. In sommige gevallen is zowel de penningmeester als de voorzitter aanwezig geweest. Bij de tennisvereniging O.L.T.C. Hartog, T.V. de Hoogkamp, T.V. de Kleimeppers, T.C. Bommel, T.C. de Blaak en T.V. Rijnhuysen is een afspraak gemaakt op locatie om het interview af te nemen. Met tennisvereniging A.T.C. Emelwerth, L.T.C. Bedum en L.T.C. Noord-Beveland is er, gezien de verre afstand, telefonisch contact geweest. Er is in het onderzoek gekozen voor negen interviews omdat er verzadiging optrad na het interview met L.T.C. Noord-Beveland (interview 8). Dit betekent dat de interviews geen nieuwe informatie meer opleveren.

3.5 Data-analyse

De interviews worden middels de applicatie 'dictafon' van Iphone opgenomen. Het bestandstype MPEG-4-audio kan vertraagd afgespeeld worden met VLC Media Player. Op die manier kon het interview eenvoudig getranscribeerd worden. De interviewvragen zijn opgesteld aan de hand van topics uit het definitief conceptueel model. De antwoorden op de interviewvragen worden dan ook per topic gecategoriseerd. Er wordt gezocht naar overeenkomsten en verschillen. De resultaten worden weergegeven in hoofdstuk vier.

3.6 Validiteit

De kwaliteit en de legaliseerbaarheid van de verzamelde data wordt bepaald door de validiteit en de betrouwbaarheid van het onderzoek en tevens door de relatie tussen beide begrippen. Wanneer je onderzoek valide is, betekent dit dat je hebt gemeten wat je wilt meten. Validiteit gaat vooral over de data van het onderzoek. Als je niet meet wat je veronderstelt te meten, wordt er gesproken over een slechte instrumentele validiteit (Baarda, 2014). De vraag is of je over hetgeen je onderzoekt, ook echt uitspraken over wilt doen. (Tromp & Rietmeijer, 1989). Dit onderzoek geeft in het eerste gedeelte middels kwantitatief onderzoek een harde, cijfermatige weergave van ontwikkelingen omtrent ledenaantallen en contributiehoogtes. Doordat er gebruik wordt gemaakt van cijfers zijn sociaal wenselijke antwoorden van respondenten geen gevaar voor dit gedeelte van het onderzoek. In het vervolg van het kwantitatieve gedeelte van het onderzoek wordt de prijselastciteit van de 150 grootste contributiestijgers berekent. In het theoretisch kader werd al verwezen naar de berekening voor de prijselasticiteit. Het kwantiatief gedeelte van het onderzoek wordt aangevuld door kwalitatief onderzoek. Gedurende de interviews is er wel rekening gehouden met sociaal wenselijke antwoorden van informanten die niet alles weten van de tennisvereniging. Indien informanten geen antwoord geven op de vraag, wordt er doorgevraagd zodat er toch gemeten wordt wat ik wil meten (Baarda, 2014).

Er wordt onderscheid gemaakt tussen interne en externe validiteit. Interne validiteit gaat, zoals reeds besproken, over meten wat je wilt meten. De interne validiteit wordt in dit onderzoek verhoogd doordat de interviewvragen zijn opgesteld aan de hand van de afmeldmonitor van de KNLTB (bijlage 4), vergelijkbaar onderzoek naar de prijselasticiteit in de sport (Wicker, Breuer, & Pawlowski, 2009) en topics uit het definitief conceptueel model waarin onder andere gebruik is het gemaakt van het onderzoek van de Boer (2012).

De interviewvragen zijn voorgelegd aan medewerkers van het SERC om te controleren of de vragenlijst compleet is en of hij antwoord kan geven op alle onderzoeksvragen (Grit & Julsing, 2009). Doordat het onderzoek wordt voorgelegd aan deskundigen wordt de content validity verhoogd. Een deskundige let namelijk op subtiele kwesties en nuances van het onderzoek (Gratton, Jones, & Robinson, 2011).

De vragen uit de interviews zijn gecategoriseerd in de volgende groepen: lidmaatschap, ledenverloop, concurrentie, faciliteiten, kader en vrijwilligerswerk (Grit & Julsing, 2009). Er zijn zoveel mogelijk open vragen gesteld zodat de informanten zelf een antwoord moesten bedenken. Suggestieve vragen zijn niet wenselijk (Baarda, 2014).

De interviewvragen zijn voorgelegd aan tien bestuursleden van tennisvereniging L.T.C. de Gelenberg uit Druten en L.T.C. Dreumel'75 uit Dreumel om te controleren of de vragen wel de gewenste resultaten geven. Het voorleggen van de interviews aan proefpersonen uit de populatie is een belangrijk onderdeel van de face validity. Het voorkomt dat het interview vragen

bevat die niet relevant zijn of niet gerelateerd zijn aan het onderwerp, waardoor men geïrriteerd kan raken (Gratton, Jones, & Robinson, 2011). Tevens kan de onderzoeker ervaring opdoen met het afnemen van interviews. De feedback van de genoemde partijen is verwerkt in de definitieve vragenlijst.

Externe validiteit zegt wat over de generaliseerbaarheid van de onderzoeksgegevens. De resultaten zijn niet generaliseerbaar voor alle tennisverenigingen in Nederland. Ze worden in het hoofdstuk 'Discussie' vergeleken met resultaten van vergelijkbaar onderzoek. Hierdoor wordt de construct validity verhoogd. (Gratton, Jones, & Robinson, 2011).

3.7 Betrouwbaarheid

Baarda (2014) geeft in zijn boek *"dit is onderzoek!"*, een definitie van betrouwbaarheid: *'Betrouwbaarheid is de mate waarin een meting onafhankelijk is van toeval'*. Als hetzelfde onderzoek nogmaals onder dezelfde omstandigheden wordt uitgevoerd, moeten er ongeveer dezelfde resultaten uit komen. Toeval is een belangrijke factor bij de betrouwbaarheid van een onderzoek en kan voortkomen uit het gebruikte instrument, de onderzochte personen, bepaalde omstandigheden of de onderzoekers, interviewer en observator (Baarda, 2014). Betrouwbaarheid gaat vooral over de manier waarop het onderzoek is uitgevoerd. Het gaat over welke stappen zijn doorlopen en hoe die bijdragen aan de betrouwbaarheid van het onderzoek. Als er middels een toets wordt getest of het onderzoek betrouwbaar is en er dan onder dezelfde omstandigheden bij dezelfde persoon toch een totaal andere uitslag uit komt, zijn de onderzoeksresultaten onbetrouwbaar. Betrouwbaarheid is ook wel als navolgbaarheid uit te leggen (Grit & Julsing, 2009). De navolgbaarheid van het kwalitatieve onderzoek is gegarandeerd, omdat er een duidelijke topiclist aanwezig is, welke is opgesteld aan de hand van het theoretisch kader. De interviewvragen zijn volledig uitgeschreven. Indien er meerdere onderzoekers de interviews gaan afnemen zou het namelijk zo kunnen zijn dat de vragen op verschillende manier worden gesteld of dat de een doorvraagt op een bepaald antwoord waar de andere onderzoeker weer niet op doorvraagt. Doordat het onderzoek wordt uitgevoerd door één en dezelfde onderzoeker is de onderzoeker afhankelijkheid gewaarborgd (Gratton, Jones, & Robinson, 2011). De interviewvragen zijn opgesteld aan de hand van dimensies en indicatoren in het definitief conceptueel model. Ze geven allemaal antwoorden die gaan over de onafhankelijke of afhankelijke variabele. De interne consistentie wordt dus gewaarborgd (Gratton, Jones, & Robinson, 2011). Er zijn een aantal factoren die de betrouwbaarheid van het onderzoek in gevaar kunnen brengen. Daarom zijn er een aantal acties ondernomen om de betrouwbaarheid te verhogen. Zo is de keuze voor de dag en het tijdstip van het afnemen van het interview volledig in handen gelegd van de informant. Dit is zo gedaan om te voorkomen dat de informant het interview afraffelt, omdat hij of zij er op dat moment, om wat voor reden dan ook, eigenlijk niet op zit te wachten (Gratton, Jones, & Robinson, 2011). Daarnaast zal er

meerdere malen tijdens het interview aangegeven worden dat er geen 'goede' of 'beste' antwoorden zijn en dat de anonimiteit van de informant gewaarborgd wordt (Gratton, Jones, & Robinson, 2011).

Hoofdstuk 4: Resultaten

De resultaten van het onderzoek worden in dit hoofdstuk gepresenteerd. Als eerste wordt aangegeven wat de prijselasticiteit is bij de tennisverenigingen die wat betreft de contributie bij de 150 grootste stijgers horen. Vervolgens wordt in figuur 9 weergegeven wat de prijselasticiteit is bij de negen casussen die in dit onderzoek gebruikt zijn. De laatste twee paragrafen geven de belangrijkste resultaten weer. Daar wordt verteld wat de reden is van de contributie verhoging en wat de voornaamste oorzaken zijn geweest voor het afgenomen het ledenaantal. De resultaten worden weergegeven aan de hand van de dimensies uit het definitief conceptueel model uit figuur 8. Ze vormen een antwoord op de empirische hoofdvraag: *"Wat is de feitelijke situatie van de invloed van de contributie op de het aantal KNLTB-leden?"* Middels deelvragen wordt de hoofdvraag beantwoord. De deelvragen, zijn:

- *Wat is de prijselasticiteit van tennisverenigingen in Nederland?*
- *Welke tennisverenigingen in Nederland hebben een negatieve prijselasticiteit van minimaal -0.25 ?*
- *Wat zijn bij de negen casussen redenen geweest dat de contributie is verhoogd?*
- *Wat zijn bij de negen casussen oorzaken geweest die ervoor hebben gezorgd dat het ledenaantal is afgenomen?*

4.1 Prijselasticiteit tennisverenigingen in Nederland

De gemiddelde prijselasticiteit bij de 150 grootste contributiestijgers van alle tennisverenigingen bij de KNLTB is -0,17. In bijlage 3 is te zien welke verenigingen bij de 150 grootste stijgers horen. Tevens is te zien met hoeveel procent en met hoeveel Euro de contributie is gestegen. Aan de rechterzijde is de ontwikkeling van het ledenaantal en de prijselasticiteit per vereniging te zien. Uit deze data blijkt onder meer dat er geen verband te zien is tussen een procentuele verhoging van de contributie en een procentuele af- of toename van het ledenaantal. Deze gegevens lopen ver uiteen.

4.2 9 Casussen

Tennisvereniging	Contributieh oogte 2011	Contributiehoogete 2013	Procentuele verandering contributie	Procentuele verandering seniorleden	Prijselasticiteit
1 Rijnhuysse	165	190	+ 15%	-21%	- 1,41
2 A.T.C. Emelwerth	100	135	+ 35%	-18%	- 0,51
3 L.T.C. Bedum	95	120	+ 26%	-22%	- 0,85
4 O.L.T.C. Hartog	120	145	+ 21%	-13%	- 0,64
5 T.V. de Hoogkamp	148	173	+ 17%	-17%	- 0,90
6 T.V. de Kleimeppers	105	120	+ 14%	- 20%	- 0,69
7 T.C. Bommel	125	140	+ 12%	- 13%	- 1,05
8 L.T.C. Noord-Beveland	60	90	+ 50%	- 25%	- 0,49
9 T.C. de Blaak	145	175	+ 21%	- 11%	- 0,53

Figuur9: 9 Casussen

4.3 Contributieverhoging

4.3.1. Reden verhogen contributie

In de periode 2011-2013 is de contributie bij de 150 grootste stijgers gemiddeld met 25% verhoogd. De tennisverenigingen die als casus dienden voor het onderzoek hebben de contributie fors verhoogd. A.T.C. Emelwerth deed dit zelfs met 35%. Dat de tennisverenigingen de contributie fors hebben moeten laten stijgen heeft verschillende redenen. Zo zijn bij veel verenigingen de contributies verhoogd, omdat de tennisbanen zijn vervangen of omdat men op korte termijn een vervanging van de banen voorzag. Dan werd daar al op ingespeeld. *'In 2011-2012 is de contributie verhoogd omdat men van plan was in 2013 de banen te vervangen'*. Deze reden speelde bij zeven van de negen verenigingen. Men kiest er over het algemeen niet voor om een groot bedrag te lenen van de bank. Zoals reeds besproken is het aantal leden bij de tennisverenigingen die als casus dienden, afgenomen. De exploitatiekosten bij deze verenigingen blijven ongeveer hetzelfde. Daardoor zullen dezelfde kosten verdeeld moeten worden over minder leden. En dit heeft een verhoging van de contributie tot gevolg.

"Door de afname van het ledenaantal zijn de inkomsten minder geworden. De kosten blijven hetzelfde. Doordat dezelfde exploitatiekosten verdeeld moeten worden over minder leden zijn we genoodzaakt de contributie te verhogen"

Hr. Forensen, Voorzitter O.L.T.C. Hartog

Ook de gemeentes hebben de economische crisis in hun portemonnee gevoeld en mede daardoor is besloten om de sport minder te subsidiëren. Dat de vereniging banen van de gemeente huurt, is in dit onderzoek een uitzondering. L.T.C. Bedum uit Bedum is de enige vereniging die banen van de gemeente huurt. *“Daarnaast heeft de gemeente ook de baanhuur verhoogd. Die heeft in deze periode van gemeentelijke crisis gemeend om de sporttarieven met 25% extra te verhogen”*

Sportverenigingen en zeker ook tennisverenigingen merken dat het steeds lastiger wordt om vrijwilligers te werven voor activiteiten, taken, commissies en besturen. Dit kan leiden toch inactiviteit bij de vereniging. Het gevolg daarvan kan zijn dat het ledenaantal terugloopt. Een verenigingsmanager wordt aangesteld om activiteiten te ontplooiën met als doel om leden te behouden ,maar ook om nieuwe leden te werven. Dit komt overigens vaak in het takenpakket van de tennistrainer terecht. De vereniging moet hier een investering (salaris) voor doen wat een extra kostenpost tot gevolg heeft. Er moet wel gezegd worden dat dit een specifieke situatie is die alleen voor T.C. Bommel, een grote tennisvereniging, geldt. *“De contributie is de laatste keer verhoogd omdat we een verenigingsmanager hebben aangesteld”*.

Tennisvereniging de Kleimeppers heeft haar contributie verhoogd omdat ze hetzelfde prijsniveau willen hanteren als clubs in de directe omgeving. Deze reden van contributieverhoging is ook een specifiek geval, dat alleen geldt voor deze tennisvereniging. *“Wij zijn in verhouding met clubs in de omgeving altijd een goedkope vereniging geweest. Met een verhoging van 40 euro in vijf jaar lopen we nog steeds achter op sommige verenigingen uit de omgeving die 160 of 170 euro vragen voor een lidmaatschap”*

A.T.C. Emelwerth heeft het clubhuis gerenoveerd. Deze kostenpost van €50.000 is mede betaald met behulp van een contributieverhoging. *“We hebben daarnaast €50.000 in het nieuwe clubhuis gestopt. De leden vonden dat het clubhuis aan een opknapbeurt toe was”*

Zoals in bovenstaande paragrafen te lezen is, kent een contributieverhoging verschillende oorzaken. Uit de resultaten bleek echter dat de tennisverenigingen de contributie over het algemeen verhogen vanwege de inflatie. Van der Poel en Bakker (2015) schrijven in het brancherapport tennis dat de contributiehoogtes tussen 2012 en 2014 sterker zijn gestegen dan de inflatie.

4.3.2. Verwachte reactie bij een contributieverhoging

De informanten verwachten niet dat men het lidmaatschap gaat opzeggen als de contributie voor het volgende jaar verhoogd wordt. Uiteraard kunnen de verenigingen niet oneindig hun contributie blijven verhogen. Maar omdat men niet het idee heeft dat de prijs een directe rol speelt, verwacht men geen reactie bij een verhoging van de contributie voor 2016. Men

verwacht ook niet dat de hoogte van het lidmaatschap een obstakel is bij het lid worden van de vereniging.

Ik verwacht niet dat het lidmaatschap daardoor wordt opgezegd. Als mensen opzeggen wordt altijd naar de reden gevraagd. Het merendeel van de mensen geeft aan dat ze niet genoeg spelen, minder tijd hebben, ik heb een blessure of ik ben te oud.

Mevr. Bremer, penningmeester T.V. de Hoogkamp

4.3.3 Concurrentie

Andere sportverenigingen of commerciële sportorganisaties kunnen een concurrent zijn voor de tennisverenigingen. De vertegenwoordigers van de tennisverenigingen weten wat een lidmaatschap kost bij tennisverenigingen in de buurt. De meeste informanten geven daarnaast aan dat ook leden weten wat ze bij een andere vereniging voor een lidmaatschap betalen. Ze vergelijken het lidmaatschap van hun eigen vereniging met die van andere tennisverenigingen. Men stapt echter niet snel over naar een goedkopere vereniging, omdat ze een binding hebben met hun huidige vereniging en daar hun sociale contacten hebben.

De tennisverenigingen hebben daarentegen wel een concurrent aan hockey en voetbal. Voetbal en hockey zijn twee sporten die bij vrouwen de afgelopen jaren ontzettend populair zijn geworden. Zo telde de KNVB anno 2014 137.525 voetballende meisjes en vrouwen (KNVB, 2015). Naast deze landelijke cijfers blijken hockey en voetbal grote concurrenten te zijn voor de tennisverenigingen in dit onderzoek. De invloeden van reeds genoemde sporten zijn bij de jeugd nog veel groter dan gedacht. In het hoofdstuk 'Discussie' wordt daar nog aandacht aan besteedt. *"De opkomst van hockey en voetbal voor dames en de campagne van de KNVB voor het 40+ voetbal heeft gigantisch veel invloed gehad op tennis".*

4.4 Ontwikkeling van het ledenaantal

4.4.1. Economische crisis

De KNLTB telde in 2003 540.000 seniorenleden. Na een lichte stijging in 2009 is het ledenaantal daarna weer verder afgenomen. In 2013 kende de KNLTB 482.000 seniorenleden. Dit komt neer op een daling van 58.000 leden per jaar, kijkend naar de laatste tien jaar. Het ledenaantal van 482.000 leden was overigens een dieptepunt (van der Poel & Bakker, 2015). Uit gegevens van het Mullier Instituut (bijlage 3) blijkt dat het ledenaantal bij de 150 grootste stijgers in contributiehoogte gemiddeld met 3% is afgenomen. We spreken over de periode 2011-2013.

Bij de tennisverenigingen die als casus zijn genomen wordt de economische crisis als belangrijkste reden genoemd waarom leden het lidmaatschap hebben opgezegd. Met name de leden die niet of nauwelijks gebruik maken van de faciliteiten van een tennisvereniging maar middels hun contributiebijdrage toch de vereniging ondersteunen, hebben het lidmaatschap opgezegd. Deze zogeheten 'slapende' leden zijn ten tijden van de economische crisis kritischer gaan kijken naar hun uitgaven. Dit zijn overigens ook vaak de leden die door ouderdom, een blessure of een verhuizing genoodzaakt zijn om te stoppen met tennissen bij een vereniging.

"Als ik voor 80 euro een jaar lang kan tennissen is dat op zich niet veel. Maar ten tijden van een economische crisis gaan mensen toch efficiënter met hun geld om. We hebben altijd geprobeerd om geen slapende honden wakker te maken maar uiteindelijk gaan mensen toch informeren; waar betaal ik nou uiteindelijk geld voor en wat doe er ik nog daadwerkelijk mee?"

Hr. Riep, Voorzitter A.T.C. Emelwerth

4.4.2. Rolmodel

Daarnaast is volgens een aantal informanten het ontbreken van aansprekende toptennissers een gemis. Dat heeft zeker invloed op de deelname aan tennis. In 1996 won Richard Krajicek Wimbledon. In het jaar daarvoor kende Nederland met 738.093 leden haar hoogtepunt. De stijging naar het hoogtepunt is mede ingezet doordat Tom Okker die in 1976 de finale haalde van het dubbelspel van de US Open (van der Poel & Bakker, 2015). *"Wat Nederland mist is het effect van aansprekende prestaties. Zo worden de hockeyers wereld- en Olympisch kampioen, het Nederlands elftal tweede en derde op een wereldkampioenschap. Ik weet zeker dat deze facetten van invloed zijn geweest op de terugloop van het aantal leden. Je hebt namelijk geen rolmodel"*

4.4.3 Kader

Het kader - daarmee worden bestuur, commissies en trainer(s) van de tennisvereniging bedoeld - speelt een belangrijke rol in het behouden en werven van leden. De passiviteit van bestuursleden, commissieleden en trainers is dan ook een veelgenoemde oorzaak voor de afname van het ledenaantal. Vrijwilligers zijn de drijvende kracht achter een sportvereniging, zo ook bij tennisverenigingen. Zij bepalen het aanbod van een tennisvereniging. De passiviteit bij verenigingen heeft mede te maken met een te kort aan vrijwilligers. 48% van de tennisverenigingen in Nederland heeft een tekort aan vrijwilligers. Dit is behoorlijk hoog in vergelijking met andere sportverenigingen, waarvan 20% kampt met een vrijwilligerstekort. Dat het kader een grote invloed kan hebben, bewijst tennisvereniging Rijnhuysse. Zij hebben het ledenaantal weer zien groeien nadat er een ander bestuur en een andere trainer is gekomen.

Vanaf dat moment is er een duidelijk verband te zien tussen de inspanningen die door het bestuur en de trainer zijn verricht en het groeiende ledenaantal.

“Wij denken dat een hoge contributie geen issue is voor leden als je er veel voor terug krijgt. Dat zit hem niet alleen in de mooie banen en het luxe clubhuis maar ook in de activiteiten die je als club aanbiedt op diversie niveaus en aan verschillende doelgroepen.

Hr. Kwakkel, penningmeester T.V. Rijnhuysen

Hoofdstuk 5: Conclusie

In dit hoofdstuk zijn de conclusies te vinden van het kwantitatief onderzoek en het aanvullende kwalitatief onderzoek. Tevens zal er antwoord worden gegeven op de analytische hoofdvraag: *“Welke conclusie kan worden getrokken naar aanleiding van de analyse van de negen casussen over de invloed van de contributie van tennisverenigingen op het aantal KNLTB-leden?”*

De contributie speelt geen directe rol bij de afname van het aantal KNLTB-leden. Uiteraard speelt de contributie op de achtergrond altijd een rol. Maar indien er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, accepteert het gros van de leden een verhoging van de contributie. Het ledenaantal is bij een aantal verenigingen dan ook toegenomen in het jaar 2014 en 2015. Een verklarende factor hiervoor is verandering van bestuur en trainer, die de frequentie van de activiteiten flink hebben weten te opschroeven en vernieuwing hebben doorgevoerd.

De economische crisis speelt een duidelijke rol in de afname van het ledenaantal bij tennisverenigingen in de periode 2011 – 2013. ‘Slapende’ leden zijn letterlijk wakker geworden en veel van hen hebben besloten om het lidmaatschap bij een tennisvereniging op te zeggen, omdat ze vinden dat het bedrag dat ze betalen aan contributie niet meer strookt met het aantal keer dat ze gebruik maken van hun lidmaatschap. Ook is verhuizen een veel genoemde reden van waarom men het lidmaatschap opzegt.

De KNLTB is de grootste sportbond als het gaat om 35-plussers (van der Poel & Bakker, 2015). In Nederland is een vergrijzing gaande en dat heeft als gevolg dat een groot deel van het ledenbestand van een tennisvereniging uit oudere mensen bestaan. Deze mensen hebben een grotere kans op een blessure of overlijden. Dit is terug te zien in de ledenaantallen.

Het kader (bestuur en trainer(s) van de tennisverenigingen) spelen een belangrijke rol bij de afname van het ledenaantal. Er is een duidelijke relatie tussen de passiviteit van het bestuur en/of de trainer(s) en de daling van het ledenaantal. Bij een nieuw bestuur of een andere trainer kan er wel een groei van het ledenaantal ontstaan terwijl de voorwaarden (contributiehoogte) hetzelfde zijn of zelfs minder aantrekkelijk voor leden.

Er is dus geen verband te vinden tussen de procentuele verhoging van de contributie en de procentuele afname van het ledenaantal. Zo zijn er bij diverse verenigingen verschillende gevolgen waargenomen bij de verhoging van de contributie. Het ledenaantal bij vereniging A stijgt met 15% nadat de contributie met 25% is verhoogd. En vereniging B verliest 18% aan leden terwijl ze daar dezelfde contributieverhoging doorvoeren.

Het antwoord op de analytische hoofdvraag luidt als volgt:

De conclusie die getrokken kan worden is dat de contributie geen directe rol speelt bij de afname van het ledenaantal bij de negen tennisverenigingen die als casus zijn gebruikt. Zoals gezegd speelt de contributiehoogte op de achtergrond altijd een rol, maar het zijn de economische crisis, de concurrentie van teamsporten, het ontbreken van een rolmodel, de passiviteit van besturen en trainers, blessures, tijdgebrek en ouderdomsfactoren die meer van invloed op de afname van ledenaantal zijn dan de contributie.

Hoofdstuk 6: Discussie

In dit hoofdstuk wordt gereflecteerd op het onderzoek. De eerste paragraaf bevat een reflectie op de doelstelling. De volgende twee paragrafen bespreken de theoretische en praktische relevantie van het onderzoek.

6.1 Doelstelling

In de inleiding is de volgende doelstelling geformuleerd:

“Het doel van het onderzoek is het doen van aanbevelingen aan Jelle Schoemaker van het Sports Economic Research Centre over de invloed van de contributie van tennisverenigingen op het aantal KNLTB-leden met behulp van conclusies uit kwalitatief onderzoek naar negen verschillende casussen waarbij een negatieve prijselasticiteit is te zien”.

In het voorgaande hoofdstuk is te lezen dat de contributie een minimale invloed heeft op de ontwikkeling van het ledenaantal in de afgelopen jaren. In hoofdstuk zeven worden vier aanbevelingen gedaan, waaronder twee voor het SERC. De twee aanbevelingen voor het SERC hebben betrekking op vervolgonderzoek. De doelstelling van het onderzoek is dan ook behaald.

6.2 Theoretische relevantie

Zoals beschreven in de inleiding is de theoretische relevantie van dit onderzoek een eerste verkenning naar de invloed van de contributie bij tennisverenigingen op het aantal leden. In Nederland is er door middel van het meten van de Willingness to pay alleen een onderzoek gedaan naar de verwachte reactie bij een contributieverhoging. Er is echter niet gezocht naar de daadwerkelijke reactie van leden nadat de contributie is verhoogd. Dit onderzoek brengt wel in kaart wat de reactie is geweest bij een contributieverhoging en of de contributieverhoging een reden is geweest die ervoor heeft gezorgd dat mensen zijn gestopt met tennissen. Het is een belangrijke toevoeging op het onderzoek van Bakker & van der Poel (2015). Tevens kan dit onderzoek een aanzet zijn voor vervolgonderzoek in verschillende richtingen. Hierover is meer te lezen in paragraaf 6.6. Het onderzoek heeft twee aanbevelingen voor het SERC opgeleverd.

Dit onderzoek is voor het SERC het eerste onderzoek geweest dat zich puur en alleen op tennisverenigingen heeft gericht. Behalve dat het onderzoek inzichtelijk heeft gemaakt wat de invloed van de contributie bij tennisverenigingen was in de afgelopen jaren, is er een algemeen beeld gecreëerd van de redenen van contributieverhogingen bij tennisverenigingen.

6.3 Praktische relevantie

De resultaten van het onderzoek geven weer wat de invloed van de contributie was op het aantal seniorenleden van de KNTLB in de afgelopen jaren. Ook is er inzicht gegeven in de redenen voor een verhoging van contributie van senioren bij tennisverenigingen. Omdat de hoogte van de contributie een minimale rol heeft gespeeld bij de daling van ledenaantallen, is er ook onderzocht wat wel de grootste redenen zijn geweest dat tennisverenigingen seniorenleden zijn kwijtgeraakt. Met name voor de tennisverenigingen is dit bruikbare informatie omdat ze weten onder welke voorwaarden ze de contributie kunnen verhogen zonder dat dit grote gevolgen heeft voor het ledenaantal.

6.4 Beperkingen van het onderzoek

Naast de seniorleden is ook het aantal juniorleden van de KNTLB teruggelopen. De populariteit van voetbal en hockey voor meisjes heeft bij die doelgroep een sterkere invloed gehad dan bij de afname van het aantal seniorenleden. Het onderzoek richt zich echter alleen op senioren waardoor er uiteraard ook alleen uitspraken kunnen worden gedaan over senioren. Het prijsaspect speelt bij de jeugd wellicht ook een grotere rol dan bij senioren, omdat er daar ook kosten voor tennistrainingen bijkomen.

Ondanks dat alle tennisverenigingen kunnen leren van de behandelde casussen, zijn de resultaten niet generaliseerbaar voor alle tennisverenigingen in Nederland. Als dit onderzoek was gedaan aan de hand van de contributiehogtes en ledenaantallen van alle tennisverenigingen in Nederland, zouden er uitspraken gedaan kunnen worden die voor alle tennisverenigingen gelden. Nu is de steekproef klein en niet representatief (Gratton, Jones, & Robinson, 2011)

Het onderzoek is uitgevoerd door één onderzoeker. De mening en interpretatie van deze onderzoeker kunnen invloed gehad hebben op het onderzoek. Zo is er mogelijk een vertekend beeld doordat de onderzoeker, onbewust, verbale en non-verbale reacties heeft gegeven tijdens de interviews (Gratton, Jones, & Robinson, 2011). De mogelijkheid bestaat dat waardevolle inbreng van anderen buiten beschouwing is gelaten. Behalve de persoonlijke interpretatie en mening van de onderzoeker is het ook nadelig dat de onderzoeker niet dagelijks kritisch kan discussiëren over bepaalde vraagstukken met een tweede onderzoeker. Uiteraard zijn de doorslaggevende beslissingen in overleg met de opdrachtgever gegaan, maar dat is toch anders dan wanneer er dagelijks overlegd en gediscussieerd kan worden over het onderzoek met derden.

Daarnaast zal er, ondanks dat de vragenlijst met de grootste zorg is samengesteld, altijd een mate van 'dubbelzinnigheid' blijven bij de analyse van kwalitatieve interviewgegevens. Fontana en Frey (1998) zeggen daar het volgende over: *"Het gesproken woord heeft altijd een vorm van dubbelzinnigheid, ongeacht de voorzichtigheid waarmee je de vragen verwoordt en de manier waarop je de antwoorden noteert en codeert"*.

Bij de casussen die zijn gebruikt voor het onderzoek is er slechts één vereniging die de tennisbanen huurt van de gemeente. De bezuinigingen van de gemeente in de sport lijken dus geen grote invloed gehad te hebben op de verhoging van de contributie. Daarentegen blijkt uit onderzoek van Van der Poel en Bakker (2015) dat 30% van de tennisparken in Nederland eigendom is van de gemeente. Aangezien 93% van de gemeente gaat bezuinigen of al bezuinigt heeft, lijkt het erop dat deze invloed groter is dan dit onderzoek verondersteld.

6.5 Vergelijking met ander onderzoek

Het onderzoek van Van der Poel & Bakker (2015) geeft weer dat slechts 4% van de KNLTB-leden de hoogte van de contributie als voornaamste reden noemt om te stoppen met tennis. Deze resultaten hebben betrekking op mensen boven de achttien jaar die het lidmaatschap bij een tennisvereniging hebben opgezegd in de periode november 2013 tot en met januari 2014. De fysieke gesteldheid, tijdgebrek en verhuizing komen in dit onderzoek als belangrijke redenen naar voren om het lidmaatschap op te zeggen (Van der Poel & Bakker, 2015). Zo geeft 28% van de 'afmelders' aan dat ze stoppen vanwege een blessure. *"In het onderzoek waarop deze resultaten zijn gebaseerd is ook gevraagd naar andere redenen om het tennislidmaatschap op te zeggen. Hieruit kwam naar voren dat het prijsaspect wel relatief vaak als andere reden wordt genoemd die, naast de voornaamste reden, heeft meegespeeld is het afmeldproces"*. Deze onderzoeksfeiten komen volledig overeen met de bevindingen van dit onderzoek. De contributie bij tennisverenigingen speelt alleen op de achtergrond een rol.

6.6 Suggesties vervolgonderzoek

Uit de data van het Mulier Instituut blijkt dat verschillende tennisverenigingen in Nederland een gigantische contributieverhoging hebben doorgevoerd. Zo heeft T.V. Zevenaar - in de provincie Gelderland - de contributie verhoogt van 125 euro (2011) naar 235 euro (2013). Dit betekent een stijging van 88%. Naast T.V. Zevenaar hebben nog 51 verenigingen de contributie met minimaal 25% verhoogd. Een interessante vraag voor verder onderzoek is hoe de besturen van deze tennisverenigingen het hebben kunnen verkopen aan hun leden dat de contributie verdubbeld is. Bij T.V. de Bosbaan – Stedum is deze zelfs met 92% toegenomen.

Daarnaast valt het op dat er geen verband is te vinden dus de procentuele verhoging van de contributie en de procentuele verandering in het ledenaantal. De ene vereniging (Nieuw Vossemeerse T.V.) verhoogt de contributie met 76% en verliest 12% van de leden. Terwijl een andere vereniging (T.V. de Skearnetikkers) een nagenoeg identieke contributieverhoging doorgevoerd (75%) en daar het ledenaantal met 5% toeneemt. Dit beeld komt naar voren in de gehele lijst met de 150 grootste stijgers in contributie. Er is geen pijl op te trekken. Hoe kan het zijn dat de ene vereniging daalt in het aantal leden en dat bij de andere vereniging, die nagenoeg dezelfde contributieverhoging doorvoert (zowel in euro's als in percentage), het ledenaantal toeneemt. Ook dit is een interessante vraag voor wellicht nader onderzoek.

Hoofdstuk 7: Aanbevelingen

Dit hoofdstuk beschrijft de aanbevelingen die logisch voortvloeien uit het onderzoek. De aanbevelingen zijn opgesplitst in twee delen. De eerste twee aanbevelingen richten zich op het SERC. Deze aanbevelingen hebben betrekking op eventueel vervolgonderzoek. De derde aanbeveling richt zich op de tennisverenigingen en gaat over de mogelijke rol van een verenigingsmanager. De vierde en laatste aanbeveling richt zich op de KNLTB en haar verenigingsadviseurs.

7.1 Doe onderzoek naar forse contributieverhogingen

Zoals beschreven in paragraaf 6.4 zijn er 51 verenigingen in Nederland die in de periode 2011 – 2013 de contributie fors (minimaal 25%) hebben laten stijgen. Dit levert de interessante onderzoeksvraag op: *“Hoe hebben de tennisverenigingen een forse contributieverhoging, bijvoorbeeld 92% bij T.V. de Bosbaan – Stedum (bijlage 3), kunnen verkopen aan haar leden?”*

Vervolgonderzoek zal moeten achterhalen waarom de tennisverenigingen een forse contributieverhoging hebben doorgevoerd. Tevens is het belangrijk dat het onderzoek aan het licht brengt hoe de tennisverenigingen deze forse (minimaal 25%) verhoging in goede banen hebben geleid en hoe de verenigingen een dergelijke forse verhoging hebben kunnen verkopen aan hun leden. Er zijn tennisverenigingen waar de verhoging niet heeft geleid tot een afname van het ledenaantal. Dat is iets wat je wel zou verwachten bij een forse contributieverhoging. Blijkbaar hebben deze verenigingen daar een goed plan voor gehad. Tennisverenigingen die niet weten hoe zij een dergelijke contributieverhoging (noodgedwongen) goed kunnen integreren binnen de vereniging, kunnen lering trekken uit voorbeelden van verenigingen waarbij een forse contributieverhoging niet heeft geleid tot een afname van het ledenaantal. Er moet dan ook een stappenplan komen voor de integratie van een forse contributieverhoging waarbij een afname van het ledenaantal voorkomen wordt.

7.2 Doe onderzoek naar succesfactoren bij tennisverenigingen

Zoals beschreven in paragraaf 6.4 is er geen verband te vinden tussen de procentuele stijging in contributiehoogte en de procentuele verandering van het ledenaantal. De reacties van leden bij een contributieverhoging lopen ver uiteen. Dit levert de interessante onderzoeksvraag op: *“Hoe kan het zijn dat bij vereniging A het aantal leden daalt en dat bij vereniging B, die nagenoeg dezelfde contributieverhoging doorvoert (zowel in euro's als in percentage), het ledenaantal toeneemt?”*. Wanneer de succesfactoren van tennisverenigingen die het

ledenaantal kunnen laten groeien ondanks een contributieverhoging in beeld worden gebracht, kunnen andere tennisverenigingen daar lering uit trekken.

Daarvoor zal eerst een profielschets moeten worden gemaakt van de tennisverenigingen in Nederland. De tennisverenigingen zouden bijvoorbeeld opgedeeld kunnen worden in kleine verenigingen, gemiddelde verenigingen en grote verenigingen. Daarbij moet rekening worden gehouden met een aantal factoren die verenigingen van elkaar onderscheiden. Je kunt daarbij denken aan:

- Aantal inwoners van de plaats waar de vereniging gevestigd is;
- Stedelijkheidsgraad;
- Baansoort;
- Contributiehoogte;
- Ledenaantal;
- Ligging;
- Cultuur

Als de verschillende categorieën gemaakt zijn, kunnen de overeenkomsten en verschillen in kaart worden gebracht. De uitkomsten maken duidelijk wat de succesfactoren zijn bij de tennisverenigingen die, ondanks een contributieverhoging, een groei van het ledenaantal laten zien.

7.3 Stel een verenigingsmanager aan

Paragraaf 4.4.3 laat een duidelijke relatie zien tussen passiviteit van bestuur en trainer(s) en een afname van het ledenaantal. Zoals gezegd heeft een tekort aan vrijwilligers daar een belangrijke, zo niet allesbepalende, rol in. De KNLTB is al jaren bezig om meer vrijwilligers te werven voor de tennissport, maar tot op heden waren er weinig aansprekende resultaten. 48% van de tennisverenigingen in Nederland geeft aan dat ze een vrijwilligerstekort hebben (Van der Poel & Bakker, 2015).

Het is tijd voor verenigingsmanagers. T.C. Bemmels, een van de casussen, heeft een verenigingsmanager aangesteld die taakuren kreeg. Die taakuren kreeg hij of zij om activiteiten te ontplooiën binnen de vereniging, die als doel hebben om huidige leden te betrekken bij de vereniging, de sfeer te verhogen en vrijwilligers te werven voor commissies en/of activiteiten. Daarnaast heeft deze verenigingsmanager ook het doel om nieuwe leden te werven. Met het binnenhalen van nieuwe leden kan de tennisvereniging het salaris (taakuren) van deze verenigingsmanager terugverdienen. De tennisvereniging ontvangt tenslotte contributiegeld van deze nieuwe leden. Dit zou een oplossing kunnen zijn voor passiviteit van bestuur en trainer(s).

Een verenigingsmanager kan een persoon zijn die lid is binnen de vereniging, maar nu meer verantwoordelijkheid krijgt. Het kan ook zijn dat er een extern persoon wordt aangesproken. Het is dan wel een vereiste dat deze man of vrouw affiniteit heeft met tennis en minimaal tien jaar actief werkzaam is geweest binnen een tennisvereniging. Het heeft echter de voorkeur om een tennistrainer, die al werkzaam is binnen de tennisvereniging, aan te stellen. De baan wordt dan vormgegeven als (extra) taakuren. Dit heeft de voorkeur omdat de tennistrainer een bekend gezicht is binnen de vereniging. Het is ook in het belang van de trainer dat leden tevreden zijn en dat het ledenaantal stabiel blijft of stijgt.

Wellicht kan de gemeente in de vorm van een subsidie een bijdrage leveren. De overheid ondersteunt de tennisbranche nauwelijks, zeker niet als het wordt vergeleken met zandsporten of voetbal. De overheid zou nu eindelijk eens wat kunnen doen voor de tennissport. Dit zou met name een oplossing zijn voor de kleine verenigingen. De kleine verenigingen kunnen namelijk minder makkelijk een verenigingsmanager bekostigen.

7.4 Adviseer verenigingen over de contributie

De KNLTB beschikt over een aantal verenigingsadviseurs. De tennisverenigingen kunnen met vraagstukken terecht bij de voor hun aangewezen verenigingsadviseur. Uit enig vooronderzoek blijkt echter dat de KNLTB en daarmee de verenigingsadviseurs geen advies geven met betrekking tot contributie.

“Wij kunnen geen richtlijnen opleggen voor wat betreft de contributie en de hoogte hiervan. Tennisverenigingen zijn autonome organisaties die zelf verantwoordelijk zijn voor hun financiën.

Hr. van Holten, verenigingsadviseur district Gelderland en Overijssel.

Ondanks dat de tennisverenigingen verantwoordelijk zijn voor hun eigen beleid is de financiële status van tennisverenigingen ook in het belang van de KNLTB. De KNLTB doet er dan ook goed aan om de tennisverenigingen te adviseren over hoe ze om moeten gaan met de contributie en een eventuele verhoging daarvan.

Naast het huidige onderzoek zijn er verschillende onderzoeken over de Willingness to pay en prijselasticiteit bij sportverenigingen voor wat betreft de contributie. De KNLTB zou de onderzoeksresultaten van deze onderzoeken moeten bundelen. Aan de hand van deze kennis kan namelijk een advies worden opgesteld voor tennisverenigingen.

Wellicht is het voor de KNLTB mogelijk om hier intern invulling aan te geven door een van de verenigingsadviseurs dit onderzoek vorm te laten uitvoeren. Een andere mogelijkheid is dat de professional van dit onderzoek zich gaat verdiepen in meerdere onderzoeken met betrekking tot de contributie en ledenaantallen om zo een advies aan de KNLTB uit te kunnen brengen.

Bijlage

Literatuurlijst

- Homepage. Mulier instituut, Utrecht.
- Baarda, B. (2014). Groningen/Houten: Noordhoff Uitgevers.
- Baarda, B. (2014). Den Haag: Noordhoff Uitgevers.
- Bakker, S., & van der Poel, H. (2012). Opgehaald van Mulier instituut: http://www.mulierinstituut.nl/projecten/meerjarenprogramma/accommoderen-van-ruimte-voor-sport/vg_bc_centercourt4_121115.pdf
- Boessenkool, J., Lucassen, J., Waardenburg, M., & Kemper, F. (2011). *Sportverenigingen: tussen tradities en ambities*. Nieuwegein: Arko Sports Media .
- Bouwknegt, M. (2009). *"Jeugd en de Sportvereniging" Een onderzoek naar de betekenisgeving van 12-15 jarigen aan het lidmaatschap van de sportvereniging*. Amsterdam.
- CBS. (2014). *Lidmaatschap en deelname verenigingen*. Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Centrecourt. (2014, November 6). *Centrecourt*. Opgeroepen op Februari 2, 2015, van Centrecourt: <http://www.centrecourt.nl/Centrecourt.nl-algemeen/nieuws/2014/11/reactie-knlb-op-nieuws-over-teruglopend-ledenaantal/>
- de Boer, W. (2012). *De juiste prijs*. Nijmegen: SECRC; instituut voor Sport- en Bewegingsstudies, Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.
- de Boer, W. (2012). *De Juiste prijs*. Nijmegen : SERC.
- Encyclo. (2015, Februari 24). *Encyclo*. Opgehaald van Encyclo: http://www.encyclo.nl/begrip/NOC*NSF
- Eurobarometer. (2014). *Sport and physical activity*.
- Fontana, A., & Frey, J. (1998). *Interviewing: The Art of Science*.
- Forrest, Simmons, & Feehan. (2002).
- Gratton, C., Jones, I., & Robinson, T. (2011). *Onderzoeksmethoden voor sportstudies*. Abingdon: Routledge.
- Grit, R., & Julsing, M. (2009). *Zo doe je een onderzoek*. Noordhoff Uitevers bv: Groningen / Houten.
- Heinemann, K. (2007). *Einführung in die Soziologie des Sports*. Hofmann.
- Hendriksen, T., & Hoogerwerf, I. (2013). *Sportersmonitor 2012*. Dongen: GfK.
- Hoekman, R. (2013). *Recessiepeiling gemeenten 2013*. Mulier Instituut. Utrecht: Mulier instituut.
- Hoekman, R., Straatmeijer, J., & Breedveld, K. (2014). *Voorstudie financiële aspecten van sport*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Kamphuis, C., & van den Dool, R. (2008). *Volgers van de sport*. Den Haag: SCP.
- KNLTB. *Homepage*. KNLTB, Amersfoort .
- KNLTB. (2015, Maart 3). *KNLTB*. Opgehaald van KNLTB: <http://knlb.nl/over-knlb/wat-doet-de-knlb/>
- KNVB. (2015). Retrieved 2015 йил 9-juni from www.knvb.nl/competities/amateurvoetbal/vrouwen

- Mulier instituut. (2015, Februari 23). *Mulier instituut*. Opgehaald van Mulier instituut: http://www.mulierinstituut.nl/projecten/sporttak-specifiek/knlb_partner-in-tennisonderzoek.html
- Mulier instituut. (2015, Maart 3). *Mulier instituut*. Opgehaald van [www.mulierinstituut.nl](http://www.mulierinstituut.nl/organisatie/over-mulier-instituut.html): <http://www.mulierinstituut.nl/organisatie/over-mulier-instituut.html>
- NOC*NSF. (2015, Februari 23). *NOC*NSF*. Opgeroepen op Februari 23, 2015, van NOC*NSF: <http://www.nocnsf.nl/cms/showpage.aspx?id=15586>
- NOC*NSF. (2015, Februari 23). *NOC*NSF*. Opgeroepen op Februari 23, 2015, van NOC*NSF: <http://www.nocnsf.nl/ledentallen>
- NOS. (2014, December 8). *NOS*. Opgehaald van NOS: <http://nos.nl/artikel/2007865-voor-het-eerst-in-jaren-minder-ledensportclubs.html>
- Schmale, J. (2014, November 4). *AD.nl*. Opgeroepen op Februari 2, 2015, van AD.nl: <http://www.ad.nl/ad/nl/1019/Tennis/article/detail/3782338/2014/11/04/Tennisclubs-wringen-zich-inbochten-om-te-overleven.dhtml>
- Schubert, M. (2005). *Sport-Markteint - einige Überlegungen zu den konstitutiven Grundlagen eines neuen Forschungs- und Aufgabenfeldes*. Hofmann.
- SCP. (2010). *Sportdeelname in Nederland*. SCP.
- SERC. Homepage. www.sporteconomie.nl. Hogeschool van Arnhem & Nijmegen, Nijmegen.
- SERC. (2015, Februari 24). *sporteconomie*. Opgehaald van Han Sporteconomie: <http://www.sporteconomie.nl/>
- SERC. (2015, Februari 23). *Sporteconomie*. Opgeroepen op Februari 23, 2015, van Sporteconomie: www.sporteconomie.nl
- Stamm, H., & Lamprecht, M. (2005). Structural and cultural factors influencing physical activity in Switzerland. *Journal of Public Health*, 203-211.
- Tiessen-Raaphorst, A., & van den Dool, R. (2015). SCP. Den Haag: SCP.
- Tiessen-Raaphorst, A., Verbeek, D., de Haan, J., & Breedveld, K. (2010). *Sport: een leven lang*. Den Haag's Hertogenbosch: Sociaal en Cultureel Planbureau/W.J.H. Mulier Instituut.
- Tromp, J., & Rietmeijer, E. (1989). *De aanpak van onderzoek - Handleiding bij het opzetten van eenvoudig empirisch onderzoek voor scripties in het HBO*. Houten/Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum.
- van der Meulen, R. (2007). *Alle Menschen waren Brüder*.
- van der Poel, H., & Bakker, S. (2015). *Tennis in Nederland - De tenniswereld in al haar aspecten geserveerd*. Utrecht, Utrecht, Nederland: Mulier instituut, Utrecht/Arko Sports Meida, Nieuwegein.
- Verhage, B. (2004). *Grondslagen van de marketing*. Atlanta: Wolters-Noordhoff.
- Verschuren, P., & Doorewaard, H. (2007). *Het ontwerpen van een onderzoek*. Den Haag: Uitgeverij Lemma.
- Wicker, P. (2009). Südwestdeutscher Verlag für Hochschulschriften Aktiengesellschaft & Co. KG.
- Wicker, P., Breuer, C., & Pawlowski, T. (2009). Cologne: Institute of Sport Economics and Sport Management.

Bijlage 1

Interviewvragen.

Lidmaatschap

1. Wat is de hoogte van de contributie in de afgelopen 5 jaar geweest?
2. Waarom is de contributie verhoogd?
3. Wat verwacht u dat er gebeurt als komend jaar weer de contributie wordt verhoogd?
4. Denkt u dat de hoogte van de contributie een rol speelt bij de keuze om wel of niet lid te worden van de tennisvereniging?

Ledenverloop

5. Wat is het ledenverloop in de afgelopen 5 jaar geweest?

Concurrentie

6. Denkt u dat leden weten wat een lidmaatschap kost bij andere tennisverenigingen?
7. Zijn er tennisverenigingen in de buurt die een concurrent zijn voor de vereniging en is daar wat veranderd waardoor ze interessanter kunnen zijn dan hun huidige vereniging?
8. In hoeverre denkt u dat de afname van het ledenaantal een gevolg is geweest van het groeien van andere sporten of de oprichting van andere verenigingen en/of commerciële sportorganisatie in de buurt?

Faciliteiten

9. Zijn er in de afgelopen jaren noemenswaardige aanpassingen gedaan aan de accommodatie of faciliteiten die er voor hebben gezorgd dat de contributie is verhoogd?
10. In hoeverre zijn de faciliteiten van de tennisvereniging van invloed op het ledenaantal?

Kader

11. In hoeverre denkt u dat de sfeer van invloed is op de ontwikkeling van het ledenaantal?
12. Is de tennistrainer of tennisschool van invloed op de ontwikkeling van het ledenaantal?
13. Is het bestuur in u ogen actief genoeg met het organiseren van activiteiten die het doel hebben om leden te behouden maar ook nieuwe leden te werven?

Vrijwilligerswerk

14. Wat wordt er van de leden verwacht met betrekking tot vrijwilligerswerk?

Bijlage 2

Transcript 1, T.V. Rijnhuysse

Interview T.V. Rijnhuysse (Nieuwegein)– 13 mei 2015

I = (interviewer)

G= (geïnterviewde) Marinus Kwakkel, penningmeester T.V. Rijnhuysse

I: In het kader van mijn afstuderen ben ik samen met de HAN en de KNLTB bezig om inzichtelijk te maken wat nu de invloed van de prijs van het lidmaatschap op het aantal leden. Zoals je wellicht weet hebben we zo'n tien jaar geleden 700.000 KNLTB leden gehad en zijn er daar nu nog maar een klein 600.00 van over. Daar zijn verschillende redenen voor. Het is mijn taak om puur en alleen te kijken wel rol prijs hierin speelt.
G: Dus vooral de invloed van de contributie op het ledenaantal?
I: Ja precies, in hoeverre is de prijs (in dit geval de contributie) is die zeg maar van invloed. Het kan ook zijn dat het totaal niet van invloed is maar dat zal uit onderzoek moeten blijken.
G: Wat grappig! Dat zijn wij in ieder geval een, en daar zullen er vast meer van zijn, leuk voorbeeld van iets wat je niet zo snel zou verwachten. We zijn zoals je weet niet zo'n hele goedkope vereniging.
I: Ik ben in het bezit van een lijst met daarop 150 tennisverenigingen die procentueel gezien de contributie het meest hebben verhoogt.
G: Over welke periode gaat dat?
I: Over de periode 2011 tot 2013, dat is ook de reden waarom ik heb gekozen voor Rijnhuysse gekozen omdat deze vereniging, tenminste volgens mijn gegevens, de contributie verhoogt van 175 in 2011 naar 190 in 2013.
G: Dat klopt.
I: Daarnaast gebruik ik nog een gegeven en dat is de procentuele verandering in het aantal seniorenleden. En die is in diezelfde periode volgens mijn gegevens met 21% achteruit gegaan. Dus als je kijkt naar het gegeven dat de contributie met 15% is gestegen en het ledenaantal is afgenomen met 21% zou je kunnen zeggen dat de contributie een negatieve invloed heeft op het ledenaantal. Ik hoop er middels dit interview achter te komen of dat deze aanname realistisch is of dat het een andere reden heeft.

G: Ja, ik betwijfel het. Ik ben benieuwd in hoeverre de conjuncturele factoren hier een rol inspelen. Dat is natuurlijk helemaal aan jou, het is jou onderzoek en niet het mijne maar ik wil in ieder geval onze situatie uitleggen. Op het eerste gezicht voldoen wij aan het beeld dat de contributie stijgt en het ledenaantal loopt terug. Het ligt bij ons helaas toch anders. Het bewijs zit 'm in de laatste 16 maanden. Want wij laten op dit moment een behoorlijke groei zijn. In 2010/2011 lag het ledenaantal ergens rond de 600 en tot en met 2013 is er een dalende lijn geweest. Vanaf dat moment zijn er een aantal wijzigingen geweest binnen het bestuur. Deze mensen hebben vanaf de eerste maand in 2014 nieuwe activiteiten ontplooid en dat begon ook meteen zijn vruchten af te werpen.

I: Oke

G: Bij ons is het omgekeerde gebeurd. De contributie werd vlak voor de ledenvergadering vastgesteld op basis van wat er in de aankomende 2 jaar zou gaan gebeuren wat betreft inkomsten en uitgaven. In 2011/2012 is men de contributie gaan verhogen omdat men van plan was in 2013 de banen te vervangen. Toen kwam men er achter dat de financieel positie niet sterk genoeg was en dat er geld geleend moest worden en dat is ook gebeurd. Daar is op zich niet zo heel veel mis mee maar men heeft toen gewoon op basis van inschatting die ik verder niet kan aantonen, ik daar geen files van, heeft men gewoon gemeend we moeten die inkomstenstroom versterken middels een financiering van de bank. We hebben een vrij fors bedrag geleend. Omdat we niet te veel geld wilde lenen hebben we dat ook in contributieverhoging moeten zoeken. Nooit heeft iemand gedacht: een clubhuis gaat 30 jaar mee, de banen gaan 15 jaar mee, laten we eens een spreadsheet maken met een financiële voorspelling voor 30 jaar. We hebben een beste case en een worst case scenario uitgewerkt. Wat als het ledenaantal mee gaat vallen? Wat als het ledenaantal tegenvalt? En dat soort zaken. Vervolgens hebben we terug gerekend. Waar kunnen wij minimaal op rekening als het op sponsors gaat? Elke club heeft volgens mij dezelfde inkomstenbronnen: 1 contributie, 2 inkomsten uit de kantine en 3 sponsors. Wat betekent dat voor de contributie? Willen wij die banen over 15 jaar weer vervangen, het clubhuis over 30 jaar vernieuwen? Je kunt dat gewoon uitrekenen. Toen kwamen we erachter dat we helemaal geen ingrijpende stappen hoeven te ondernemen. Dat is een belangrijke reden waarom we de contributie hebben moeten verhogen en het niet lager konden doen dan nu.

I: Maar als ik kijk naar de manier waarop de vereniging is gekomen tot de huidige prijs van het lidmaatschap, heb ik het dan goed dat er te veel is gekeken naar de korte termijn: de banen moeten worden vervangen en dus gaat de contributie omhoog.

G: Ja dat beaam ik, er is gekeken naar de korte termijn. Kijk, wat ik heb gedaan een jaar geleden is een planning te maken, ik heb letterlijk getoetst door terug te rekenen wat de contributie moet zijn om te bekostigen wat we denken te moeten bekostigen willen wij hetzelfde

kwaliteitsniveau van tennis handhaven, dus met andere woorden: smashcourt banen gaan 12 tot 15 jaar mee en na die tijd weer nieuwe banen, een net clubhuis blijven houden etc.. Met dat uitgangspunt. Wat moeten we dan in de aankomende 30 jaar binnen krijgen? Daarbij rekening houdend met de inflatie. Heel veel mensen hadden daarbij de hoop dat we de contributie konden laten zakken. En dat was niet zo. Het toonde aan dat wij misschien wel blij moeten zijn met die eenmalige verhoging. Want we zijn nu op een niveau waar wij als bestuur van zeggen we gaan simpel en helder beleid voeren en wij denken als wij de contributie elk jaar met 1 euro verhogen (dat is nu minder dan de inflatie) de komende tientallen jaren de vereniging zichzelf kan bedruipen met hetzelfde kwaliteitsniveau.

I: Als je gaat kijken naar de afname van het ledenaantal, die is met 21% is gedaald. In hoeverre denk je dat de contributie daar van invloed op is geweest?

G: Ik denk van niet. En een van de redenen waarom ik dat denk is dat omdat collega verenigingen in Nieuwegein zijn net zo teruglopen als wij dat zijn. We hebben 3 verenigingen in Nieuwegein en ze zijn allemaal in dezelfde orde van grootte teruglopen. Harde cijfers heb ik niet maar mensen om mij heen in het bestuur weten dat van de andere verenigingen. Iedereen voldoet aan de landelijke trend.

Wat het vorige bestuur in mijn ogen heel goed heeft gedaan is de forse contributiestijging in het licht gedaan van de grote uitgaven. Wat mijn punt is, en waarom ik er zo blij mee ben en waar het huidige bestuur zich zo bewust van is; wij denken dat een hoge contributie geen issue is voor leden als je er veel voor terug krijgt. Dat zit hem niet alleen in de mooie banen en het luxe clubhuis maar ook in de activiteiten die je als club aanbiedt op diverse niveaus en aan verschillende doelgroepen.

I: is dit anders dan in de periode 2011 tot en met 2013?

G: Ja absoluut, toen waren er nog de oude hardcourt banen die jij hebt gezien., waar veel over geklaagd is. Het veranderen van baansoort is dan ook een goed besluit geweest.

I: We hadden net al een over concurrentie c.q. andere vereniging. Zijn er tennisverenigingen in de buurt die een concurrent zijn voor de vereniging en is daar wat veranderd waardoor ze interessanter kunnen zijn dan hun huidige vereniging?

G: Nee, we hebben gezien dat zij ook zijn gedaald en bij een zelfs nog harder dan bij ons en schijnen ook financieel in zwaar weer te zitten. Die hebben overigens niet aan vernieuwing gedaan. Die vereniging heeft slechte banen en niks nieuws gedaan. We hebben niet de indruk dat we leden aan andere tennisverenigingen hebben verloren. Alle drie in de verenigingen zijn qua karakter ook anders. De profielen van deze verenigingen zijn anders en daarom verwacht ik niet dat mensen overstappen tenzij ze zich daar thuis voelen maar die profielen verschillende simpelweg te veel van elkaar. We hebben de afgelopen 1,5 jaar door middel van actief beleid, veel jeugdleden door middel van schooltennisprojecten binnen gekregen. We hadden als

eerste vereniging in Nederland een project voor ledenbehoud. Dat zijn allemaal zaken die hebben geleid tot een stijging het ledenaantal. In Dennis Sporrel hadden we een formidabele trainer die ons ontzet heeft geholpen met het aantrekken van nieuwe jeugdleden.
I: In hoeverre denkt u dat de afname van het ledentaal een gevolg is geweest van het groeien van andere sporten of de oprichting van een andere verenigingen en/of commerciële sportorganisatie in de buurt?
G: Ik weet het niet. De vraag die je stelt herken ik, ik heb er veel over gelezen. Maar mijn indruk is dat we daar weinig van te leiden hebben gehad. Wat ik wel weet is dat in de jaren waar jij op doelt veel mensen dubbele sporten hebben opgezegd vanwege de minder financiële middelen. En dat is een economisch aspect. En daar heb ik veel over gehoord in mijn omgeving zoals de ledenadministrateur. Die het laten vallen van een extra sport veel als argument heeft gehoord.
I: Is het bestuur of de tennisorganisatie in u ogen actief genoeg met het organiseren van activiteiten die het doel hebben om leden te behouden maar ook nieuwe leden te werven?
G: Ik kan er niet over oordelen of dat genoeg is geweest. Wat ik wel kan zeggen is dat er sinds begin 2014 significant meer inspanning is geleverd op gebied van ledenwerving en ledenbehoud kan ik alleen maar beamen en dat weet ik wel zeker. Het staat maandelijks op de agenda van diverse commissies en het bestuur. We gaan zelfs een coördinator aanstellen die zich bezig gaat houden met ledenwerving en ledenbehoud. En dat zijn wezenlijke verschillen met jou onderzoeksperiode 2011-2013. Het aantal inspanning zijn duidelijk omhoog gegaan.
I: Als ik het samenvat en kijk naar de contributieverhoging, komt dit dan door de nieuwe banen en het vooral korte termijn denken?
G: Ik zou het eenvoudig houden: het is met name gedreven door korte-middellange termijn inzicht van een paar jaar waar het vorige bestuur grote uitgaven in het vizier hadden.
I: En als ik naar de andere kant kijken, de afnamen van het ledenaantal, als ik daar zeg dat de inactiviteit van de vereniging de grootste invloed gehad op het ledenaantal. Vat ik dat goed samen?
G: Dat is lastig te zeggen, het zou een factor kunnen zijn.. Ik denk vooral dat de economische factor hier een rol speelt. Dat is een macro-economische blik die ik heb. Ik heb daar geen feitelijk cijfers voor. Net zo min als ik je feitelijk kan bewijzen dat er een verband is tussen de contributieverhoging en de ledenafname. Ik denk dat daar geen sterk verband tussen hoeft te zijn. Je ziet dat nu economisch weer iets beter gaat en dat mensen daarom wellicht positiever reageren. Dus of het nu aan ons te wijten is betwijfel ik. Wat goed is om te vermelden is dat de ledengroei van de afgelopen 1,5 jaar vooral bestaat uit jeugdleden (90%) die 107 euro contributie betalen. Daarentegen betalen de ouders van jeugdleden meer omdat er nog kosten voor trainingen bijkomen.
I: Wat wordt er van de leden verwacht met betrekking tot vrijwilligerswerk?

G: Bij ons zijn er 100 vrijwilligers die alles ook letterlijk voor nop doen. We hebben geen vergoeding op welke manier dan ook. Er zijn een aantal mogelijkheden per jaar waarop vrijwilligers hun inbreng voor het beleid kunnen geven.

I: Denkt u dat leden weten wat een lidmaatschap kost bij andere tennisverenigingen?

G: Ja, dat weten ze. Er zijn genoeg mensen die ik spreek die wel degelijk weten dat we sowieso in Nieuwegein maar wellicht ook in de regio een van de duurdere tennisverenigingen zijn. Het is duidelijk een item geweest op de ALV. De angst voor de hoge contributie is er volledig uitgenomen door aan te geven dat de aankomende 30 jaar de contributiehoogte voorspelbaar is en duidelijk aan te geven wat ze er voor terugkrijgen. Een groot gedeelte van de leden is zich echt wel bewust dat Rijnhuysen een dure vereniging is en dat andere verenigingen goedkoper zijn maar ze weten ook wat die verenigingen dan weer niet kunnen bieden.

Transcript 2, A.T.C. Emelwerth

Interview A.T.C. Emelwerth (Emeloord) – 20 mei 2015

I = (interviewer)

G= (geïnterviewde) Maarten Riep, voorzitter A.T.C. Emelwerth.

I: In het kader van mijn afstuderen ben ik samen met de HAN en de KNLTB bezig om inzichtelijk te maken wat nu de invloed van de prijs van het lidmaatschap op het aantal leden is . Zoals je wellicht weet hebben we zo' n tien jaar geleden 700.000 KNLTB leden gehad en zijn er daar nu nog maar een kleine 600.00 van over. Daar zijn verschillende redenen voor. Het is mijn taak om puur en alleen te kijken wat de rol van de prijs van het lidmaatschap hierin speelt. Volgens mijn gegevens, corrigeer me als het niet zo is, kosten een lidmaatschap bij jullie in 2011 100 euro en in 2013 135 euro. Dat is een procentuele stijging van 35%. Je zag in diezelfde periode een daling van het ledenaantal met 18%.

G: Dat klopt. Ik moet daarover wel zeggen dat we in de periode van 2010 / 2011 zijn overgestapt naar een andere baansoort. We zijn van gravel naar smashcourt overgestapt. Daarom is er van 2011 naar 2012 een stijging van 25 euro ingebouwd als reservering. De grootste daling zat eigenlijk al daarvoor. Ik kan het wel even voor je opsommen van de laatste 6 jaar.

Jaartal Contributieprijs Ledenaantal

2015	160	338
2014	160	331
2013	135	413
2012	125	452
2011	100	435
2010	90	578
2009	80	620

Zoals je ziet hebben we zo'n beetje een halvering gehad van het ledenaantal. Ik moet daarbij zeggen dat we voorheen een redelijk goedkope vereniging waren en dat een heleboel mensen zoiets hadden van: die 80 of 90 euro per jaar die geloof ik wel. We zijn noodgedwongen moeten gaan verhogen omdat een aantal slapende leden mede door de crisis hun lidmaatschap hebben opgezegd. Het nadeel daarvan is dat je dezelfde kosten moet verdelen over de leden. Dat zorgt ervoor dat het lidmaatschap steeds omhoog is gegaan. De grootste opzeg golf is te zien onder

de 'slapende' leden of de leden die maar een keer tennissen per jaar. Die zeggen snel dat ze wel een eenmalig bedrag betalen als ze gaan tennissen.

I: Dus jij zegt eigenlijk, de grootste opzeggers zijn leden geweest die inactief waren en nu dat bedrag te hoog vinden voor het aantal keren dat ze spelen?

G: Ja, dat klopt. Als je weet dat er een crisis aankomt dan merk je dat mensen toch relatief zijn in waar ze hun geld aan uitgeven. Als ik voor 80 euro een jaar lang kan tennissen dan is dat op zich niet veel. Maar ten tijden van een economische crisis gaan mensen toch efficiënter met hun geld om. We hebben altijd geprobeerd om geen slapende honden wakker te maken maar uiteindelijk gaan mensen toch informeren waar betaal ik nou uiteindelijk geld voor en wat doe ik er nog daadwerkelijk mee. Ik moet wel zeggen, sinds 2011 hebben we een jonger bestuur. Sindsdien proberen we wel wat nieuwe dingen te doen zoals een open toernooi. Dat is aardig gelukt maar heeft nog niet geleid tot een enorme ledenstijging. We hebben bij de meisjes ontzettend veel concurrentie van hockey dat in de buurt zit. Er zijn ontzettend veel meisjes die gaan hockeyen. Er zijn hier in Emmeloord ook aardig wat actieve damesvoetbal teams. En voor de jongens is van oudsher al de voetbalvereniging die ontzettend groot is.

I: Je gaf net aan dat vooral slapende leden het lidmaatschap hebben opgezet waardoor dezelfde kosten over minder leden verdeeld moet worden. Zijn er daarnaast nog andere redenen dat waarom de prijs van het lidmaatschap aanzienlijk is verhoogd?

G: De banen zijn in 2012 vernieuwd. Smashcourt banen zijn behoorlijk prijzig. We hebben daarnaast 50.000 euro in het nieuwe clubhuis gestopt. De leden vonden dat het clubhuis aan een opknappbeurt toe was. Anders hadden we de vernieuwing van de banen zelf kunnen dragen en niet zoveel hoeven lenen. Het exploitatiebedrag van de vereniging veranderd niet. Dat zit zo'n beetje op 50.000 euro per jaar en dat moet je met je leden ophoesten. De belangrijkste reden voor ons om de prijs te verhogen is een daling van het ledenaantal. Dat werkt twee kanten op. Je kunt zeggen je moet het lidmaatschap laag houden en dan hopen dat er meer leden komen. We hebben de afgelopen jaren wel acties gedaan dat mensen voor een lager tarief konden instappen. Dat heeft wel wat nieuwe leden opgeleverd. Het brengt ons helaas nog niet in een stijging.

I: Zijn er tennisverenigingen in de buurt die een concurrent zijn voor de vereniging en is daar wat veranderd waardoor ze interessanter kunnen zijn dan hun huidige vereniging?

G: Wat je bij een aantal verenigingen bij ons in de buurt ziet is dat ze alleen leden aanmelding die ook competitie en/of toernooien spelen. Dat betekent dus dat ze voor alle andere leden van de vereniging geen afdracht aan de KNLTB a 17,50 per lid hoeven te betalen. Dit scheelt enorm in de kosten. Dit mag volgens de statuten van de KNLTB eigenlijk niet en daar ben ik ook regelmatig boos over tijdens vergaderingen met andere tennisverenigingen. Zip kunnen daardoor het lidmaatschap goedkoper aanbieden.

I: Denkt u dat leden weten wat een lidmaatschap kost bij andere tennisverenigingen?
G: Ja hoor dat weten ze. Wij zijn samen met een vereniging in Urk de duurste in de regio.
I: Weet je wat de ontwikkelingen zijn geweest in het ledenaantal bij deze verenigingen?
G: Er zijn een aantal tennisverenigingen die hebben een ledenstijging gehad. Deze verenigingen doen veel met jeugd en hebben het geluk dat tennis leeft in het dorp en behoorlijk goedkoop is. Dat werkt niet in een stad als Emmeloord. Het aanbod van verschillende sporten is te groot.
I: Is de tennistrainer of tennisschool van invloed op de ontwikkeling van het ledenaantal? (De trainer vertrekt, de kwaliteit van de lessen is niet voldoende)
G: De trainer doet het goed. Is actief met de jeugd en de jeugd vind het ook allemaal leuk. De trainer die we daarvoor hadden was echter veel met prestatie bezig. We hadden daar als vereniging niet zo veel aan. Hij zorgde niet voor de aanwas van nieuwe leden.
I: is het bestuur in u ogen actief genoeg met het organiseren van activiteiten die het doel hebben om leden te behouden maar ook nieuwe leden te werven?
G: Je probeert jezelf altijd een spiegel voor te houden. Hebben we geprobeerd het ledenaantal omhoog te krijgen. Ja, tuurlijk hebben we dat gedaan. We hebben veel activiteiten georganiseerd binnen de vereniging. We hebben door het jonge bestuur en jongere commissies denk ik wel een rem kunnen gooien op de daling van het ledenaantal door nieuwe activiteiten.
I: In hoeverre denkt u dat de afname van het ledentaal een gevolg is geweest van het groeien van andere sporten of de oprichting van een andere verenigingen en/of commerciële sportorganisatie in de buurt?
G: Nee, ik denk niet dat dat het geval is geweest. Voor mijn gevoel stappen er weinig mensen over naar een andere sport. Het is meer dat men eerder voor tennis of hockey kiest.
I: Zijn de weersomstandigheden van invloed geweest op het ledenaantal? (Een andere tennisvereniging in het dorp heeft bijvoorbeeld een nieuwe tennishal gekregen waardoor je in de winter altijd kunt tennissen, of is het een streng winter geweest waardoor mensen minder gaan tennissen)
G: Nee dat denk ik niet. In de wintermaanden huurde men voorheen een baan in een tennishal. Nu we de smashcourt banen hebben kan men ook in de winter bij ons spelen.
I: Wat wordt er van de leden verwacht met betrekking tot vrijwilligerswerk?
G: Als je tost of speelt competitie draai je verplicht een bardienst. Wil je dat niet dan kun je die afkopen. Voor de rest wordt alles op vrijwillige basis gedaan.
I: Denkt u dat de prijs van het lidmaatschap direct van invloed is op het aantal leden?
G: Ik kan daar geen eenduidig antwoord op geven. Tuurlijk is er een relatie tussen prijs en de

afname. Maar of de prijs van invloed is, is heel erg afhankelijk van de doelgroep. Als je iemand heb die 5 keer per jaar tennist is de prijs van grotere invloed dan iemand die 50 keer per jaar speelt. Die vind een prijsstijging van 10 of 25 euro geen probleem. Uiteindelijk is er een relatie te leggen maar die is gecompliceerd. Daar kun je geen ja of nee op antwoorden. Het is van veel meer factoren afhankelijk.

Transcript 3, L.T.C. Bedum

Interview L.T.C. Bedum (Bedum) – 20 mei 2015

I = (interviewer)

G= (geïnterviewde) , de heer De Graaff (Voorzitter L.T.C. Bedum)

I: In het kader van mijn afstuderen ben ik samen met de HAN en de KNLTB bezig om inzichtelijk te maken wat nu de invloed van de prijs van het lidmaatschap op het aantal leden is . Zoals je wellicht weet hebben we zo' n tien jaar geleden 700.000 KNLTB leden gehad en zijn er daar nu nog maar een kleine 600.00 van over. Daar zijn verschillende redenen voor. Het is mijn taak om puur en alleen te kijken wat de rol van de prijs van het lidmaatschap hierin speelt. Volgens mijn gegevens, corrigeer me als het niet zo is, kosten een lidmaatschap bij jullie in 2011 95 euro en in 2013 120 euro. Dat is een procentuele stijging van 26%. Je zag in diezelfde periode een daling van het ledenaantal met 22%. Ik ben daarom benieuwd wat de rol van de contributie hierin is geweest.

G: Ja dat is een moeilijke vraag. Die relatie zal er 1 op 1 niet liggen. Het ligt er een beetje aan over welke periode je het bekijkt. We komen van, en dat praat ik over 20/25 jaar geleden, meer dan 500 leden en nu komen we net aan 200 leden.

I: Kunt u mij een overzicht geven van de ledenaantallen van de afgelopen 5 jaar?

G:

Jaartal Ledenaantal contributiehoogte

2011:	196	95
2012:	178	110
2013:	180	120
2014:	180	120
2015:	187	125

De verhoging van de contributie hangt vooral samen met de terugloop van het ledenaantal. Dat moet je op een of andere manier opvangen. Daarnaast heeft de gemeente ook de baan huur verhoogd. Die heeft in deze periode van gemeentelijke crisis gemeend om de sporttarieven met 25% extra te verhogen. Dat is de voornaamste reden voor die contributieverhoging. Dat heeft er ongetwijfeld toe geleid dat slapende leden bedanken. Als leden het lidmaatschap opzeggen proberen we er altijd achter te komen wat de reden van bedanken is. Daar komt niet uit eenduidig uit dat de contributie te hoog is. Het is vaak een combinatie van factoren. Tijd,

blesure en bij jeugd is het ook vaak andere sporten of een keuze moeten maken. Ik denk dat op de achtergrond de contributie wel een rol speelt. Vroeger waren kinderen lid van 2 of 3 vereniging en nu zeggen ouders kies er maar 1.

I: Zijn er in de afgelopen jaren noemenswaardige aanpassingen gedaan aan de accommodatie of faciliteiten die er voor hebben gezorgd dat de contributie is verhoogt?

G: Zoals ik al zei is de baan huur met 25% extra verhoogt. Dat is een behoorlijk kostenpost bovenop de inflatie. Dat heeft nogal wat invloed op onze financiën. Buiten een lijke verf op de kantine zijn er geen noemenswaardige aanpassingen gedaan in de accommodatie.

I: In hoeverre denkt u dat de afname van het ledentaal een gevolg is geweest van het groeien van andere sporten of de oprichting van een andere verenigingen en/of commerciële sportorganisatie in de buurt?

G: Het dorp waarin wij functioneren is qua omvang hetzelfde gebleven. Er is wel meer keuzemogelijkheid. Zo is er een hardloopvereniging gekomen en een fitnesscentra. Die waren er 10 jaar geleden niet. Ik denk dat het ontbreken van aansprekende toppers ook invloed heeft. In de tijd van Krajicek (1996) wilde er veel mensen tennissen. Dat had invloed op jeugd! Zo zijn er veel jongeren die aan turnen willen doen om dat Epke Zonderland furore maakt aan de rekstokken. Zo is ook hockey voor meisjes erg in trek. Van voetbal hebben we altijd al concurrentie gehad. Er is een actieve voetbalvereniging. De keuzemogelijkheden voor sport zijn toegenomen. Je krijgt een grotere spreiding en het dorp is niet groter geworden.

I: Zijn er tennisverenigingen in de buurt die een concurrent zijn voor de vereniging en is daar wat veranderd waardoor ze interessanter kunnen zijn dan hun huidige vereniging?

G: Nou, dat geloof ik niet. We hebben binnen deze gemeente nog 1 andere tennisvereniging in een ander dorp, in Zuidwolde. Die zitten constant op 140 leden en dan is niet direct een concurrent voor ons.

I: Is de tennistrainer of tennisschool van invloed op de ontwikkeling van het ledenaantal?

G: Wij zijn uitermate tevreden over de trainer. Dat doet die heel goed en leuk en dat heeft de laatste tijd in elk geval geleid tot een toename. Met name jeugdleden.

I: Het bestuur in u ogen actief genoeg met het organiseren van activiteiten die het doel hebben om leden te behouden maar ook nieuwe leden te werven?

G: We doen ons best. Maar het kost moeite om het bestuur om kracht te houden. Er is ook al enige tijd een vacature vrij in het bestuur. Voor wat betreft commissies is dat wat makkelijker. Dat geeft minder verantwoording en vraagt minder tijd van leden. Er is een flink aantal actieve vrijwilligers. Er sinds een half jaar weer een actieve jeugdcommissie. We hebben een actieve toernooicommissie. Nee, dat loopt wel aardig. Werven van nieuwe leden is een probleem. We hebben een aantal jaren meegedaan aan de open dagen van de KNLTB maar dat heeft weinig

opgeleverd. We hebben daarnaast ook een commissie opgericht die zich bezighoudt met het behouden van nieuwe leden. Als nieuwe leden binnen een jaar weer weg zijn dan doen we iets niet goed. Dat heeft geleid tot het project 'maatjes' waarbij een bestaand lid regelmatig een balletje gaat slaan met een nieuwe lid.

I: Denkt u dat de hoogte van de contributie een rol speelt bij de keuze om wel of niet lid te worden van de tennisvereniging?

G: Dan ga je vergelijken, wat kosten andere sporten? Als je puur en alleen naar de contributie van tennis kijkt is het een betrekkelijk goedkope sport. Maar ga je ook tennisles volgen dat wordt het een van de duurdere sporten die in de richting van de paardensport gaan. Qua contributie moeten wij kunnen concurreren met voetbal en hockey. Je kunt niet straffeloos contributies blijven verhogen. Daar zijn we heel voorzichtig in. Maar op een gegeven moment moet je wat als je de begroting niet rond krijgt. Sponsors waren vroeger ook makkelijker. Daar halen voetbal en hockey ook nog aardig wat inkomsten uit. Als ik zie wat er allemaal voor reclameborden als het veld hangen.

Transcript 4, O.L.T.C. Hartog

Interview O.L.T.C. Hartog (Oss) – 23 mei 2015

I = (interviewer)

G= (geïnterviewde) , Hans Frensen (Voorzitter O.L.T.C. Hartog)

I: In het kader van mijn afstuderen ben ik samen met de HAN en de KNLTB bezig om inzichtelijk te maken wat nu de invloed van de prijs van het lidmaatschap op het aantal leden is . Zoals je wellicht weet hebben we zo' n tien jaar geleden 700.000 KNLTB leden gehad en zijn er daar nu nog maar een kleine 600.00 van over. Daar zijn verschillende redenen voor. Het is mijn taak om puur en alleen te kijken wat de rol van de prijs van het lidmaatschap hierin speelt. Volgens mijn gegevens, corrigeer me als het niet zo is, kosten een lidmaatschap bij jullie in 2011 120 euro en in 2013 145 euro. Dat is een procentuele stijging van 21%. Je zag in diezelfde periode een daling van het ledenaantal met 13%. Ik ben daarom benieuwd wat de rol van de contributie hierin is geweest.

G: Oke

I: Wat is de hoogte van de contributie in de afgelopen 5 jaar geweest?

2011: €120

2013: €145

2014:€145

2015:€145

I: Waarom is de contributie verhoogt?

G: Wij willen de kosten zelf kunnen bekostigen. Door de afname van het ledenaantal zijn de inkomsten minder geworden. De kosten blijven hetzelfde. Doordat dezelfde exploitatiekosten verdeeld moeten worden over minder leden zijn we genoodzaakt de contributie te verhogen.

I: Dezelfde exploitatiekosten moeten over minder leden verdeeld worden?

G: Juist

I: Hoe denkt u dat het komt dat het ledenaantal is afgenomen?

G: De recessie speelt daar een rol in. Daarnaast hebben we binnen onze vereniging veel oudere leden. Men haakt af door ouderdom of blessures. Bij de jongere mensen zijn er leden gestopt omdat ze geen werk meer hadden. De recessie speelt dan daar weer een rol. Die moeten dan ook het een en ander inleveren. Die kiezen ervoor om de sport in te leveren.

I: Wat is het ledenverloop in de afgelopen 5 jaar geweest?		
2012:	249	leden
2013: 225 leden		
2014:	208	leden
2015: 211 leden		
I: Denkt u dat leden weten wat een lidmaatschap kost bij andere tennisverenigingen?		
G: Ja, dat weten ze.		
I: Zijn er tennisverenigingen in de buurt die een concurrent zijn voor de vereniging en is daar wat veranderd waardoor ze interessanter kunnen zijn dan hun huidige vereniging?		
G: Nee, dat denk ik niet. We zijn een van de goedkopere verenigingen hier in Oss.		
I: Denkt u dat de hoogte van de contributie een rol speelt bij de keuze om wel of niet lid te worden van de tennisvereniging?		
G: Nou, volgens mij is de precies altijd van invloed op het lid worden of afzeggen. Maar het afzeggen heeft vaak een andere oorzaak. Ik denk ook dat de faciliteiten een belangrijke rol speelt. Als men veel leden heeft moet men ook de banen met elkaar delen en heeft men minder tijd om te tennissen. De faciliteiten en kwaliteiten die men kan bieden zijn denk ik ook van belang waardoor men een keuze maakt.		
I: 3. Wat verwacht u dat er gebeurt als komend jaar weer de contributie wordt verhoogt?		
G: Nou, ik verwacht dat er hier of daar wat mensen afhaken maar niet veel. We zijn toch een goedkope vereniging en hebben trouwe leden die al 30/40 jaar bij de vereniging zitten.		
I: Zijn er in de afgelopen jaren noemenswaardige aanpassingen gedaan aan de accommodatie of faciliteiten die er voor hebben gezorgd dat de contributie is verhoogt?		
G: Afgelopen jaar zijn de banen vervangen. In de jaren daarvoor is er al rekening gehouden met deze grote uitgave. Daarom is de contributie ook verhoogt. Toekomstige investeringen...		
I: Is de tennistrainer of tennisschool van invloed op de ontwikkeling van het ledenaantal?		
G: We hebben geen vaste trainer die bij ons tennisles geeft. Dat is facultatief, dus op het moment dat mensen dat willen dat wordt er een trainer ingehuurd.		
I: Is het bestuur in u ogen actief genoeg met het organiseren van activiteiten die het doel hebben om leden te behouden maar ook nieuwe leden te werven?		
G: We zijn daar de afgelopen jaren druk mee bezig geweest. Als 60% van de vereniging boven de 60 is dan begrijp je dat dat hard nodig is.		
I: In hoeverre denkt u dat de afname van het ledentaal een gevolg is geweest van het groeien van andere sporten of de oprichting van een andere verenigingen en/of commerciële sportorganisatie in de buurt?		
G: Nee, dat denk ik niet. Het is denk ik vooral om financiële redenen. Een abonnement bij een		

fitnesscentra kost je toch ook al gauw 140/150 per jaar. Ik denk niet dat dat van invloed is.

I: Als afsluitende vraag, denkt u dat de prijs (contributie) van invloed is op het ledenaantal?

G: Nou ik denk bijna nihil. De prijsverhoging is volgens mij niet de grootste oorzaak maar gewoon de recessie. Mensen die zonder werk komen te zitten moeten toch de prioriteiten bij hun gezin leggen dan bij de sportactiviteiten. Het zal absoluut op de achtergrond spelen maar het heeft geen direct invloed op de ledenafname.

Transcript 5, T.V. de Hoogkamp

Interview T.V. de Hoogkamp (Arnhem) – 26 mei 2015

I = (interviewer)

G= (geïnterviewde) , Heidi Bremer (Peningmeester T.V. de Hoogkamp)

I: In het kader van mijn afstuderen ben ik samen met de HAN en de KNLTB bezig om inzichtelijk te maken wat nu de invloed van de prijs van het lidmaatschap op het aantal leden is . Zoals je wellicht weet hebben we zo' n tien jaar geleden 700.000 KNLTB leden gehad en zijn er daar nu nog maar een kleine 600.00 van over. Daar zijn verschillende redenen voor. Het is mijn taak om puur en alleen te kijken wat de rol van de prijs van het lidmaatschap hierin speelt. Volgens mijn gegevens, corrigeer me als het niet zo is, kosten een lidmaatschap bij jullie in 2011 148 euro en in 2013 173 euro. Dat is een procentuele stijging van 17%. Je zag in diezelfde periode een daling van het ledenaantal met 15%. Ik ben daarom benieuwd wat de rol van de contributie hierin is geweest.

G: Wij verhogen de contributie eigenlijk alleen met de prijsindex. Dat hebben we dit jaar niet gedaan, omdat de prijsindex nul was. De stijging van de gemiddelde prijzen he.. We hebben in het seizoen 2011 de contributie met 15 euro verhoogt omdat nieuwe banen aan zaten te komen. De leden hebben in een aparte ALV ingestemd met deze verhoging anders konden we de banen niet betalen.

I: Wat is de hoogte van de contributie in de afgelopen 5 jaar geweest?

G:

2010: 145

2011: 147.50

2012: 163

2013: 173

2014: 173

2015: 173

I: Wat is het ledenverloop geweest in de afgelopen 5 jaar?

G:

2010: 503

2011: 471

2012: 447
2013: 430
2014: 387
2015: Onbekend
I: Wat verwacht u dat er gebeurt als komend jaar weer de contributie wordt verhoogt?
G: Ik verwacht niet dat het lidmaatschap daardoor wordt opgezegd. Als mensen opzeggen wordt altijd naar de reden gevraagd. Het merendeel van de mensen geeft aan dat ze niet genoeg spelen, minder tijd hebben, ik heb een blessure of ik ben te oud. We hebben namelijk ook leden die al boven de 80 zijn. Ik merk eigenlijk niet zo dat mensen zeggen de contributie is te hoog. Het is wel zo dat we hier op de hoogkamp heel veel gezinnen hadden bestaande uit 3, 4, of 5 personen die allemaal lid waren maar eigenlijk niet zo veel speelden en vanaf 2008 zie je wel dat die aantallen naar beneden gaan. Leuk die tennisclub, maar ik speel zo weinig dus ik zeg maar op.
I: Als ik u zo hoor, dan begrijp ik dat u niet denkt dat de prijs van de contributie van invloed is op het ledenaantal.
G: Nee, dat idee heb ik niet omdat men weet dat die 11 banen die wij hebben toch ergens van betaald moeten worden. En dan is 173 euro per jaar, ik ben zelf iemand die bijna nooit tennis, best veel. Maar we hebben zoveel leden die dagelijks op de baan staan. Dan is 173 euro gewoon een schijntje. Ik kan me niet voorstellen dat mensen voor een paar euro contributieverhoging afhaken.
I: Ook niet in de twee jaren dat de contributie met 17% verhoogt is,? Dat is toch een forse stijging.
G: Nee, ook niet. We hebben 4 gravelbanen vervangen door 4 smashcourt banen. Dat houdt dus in dat mensen in de winter gewoon kunnen spelen. Ze krijgen er meer voor terug. We hebben geen mensen gezien die ermee stoppen omdat ze 15 euro meer moesten betalen ten tijde van het vervangen van de banen.
I: Denkt u dat leden weten wat een lidmaatschap kost bij andere tennisverenigingen?
G: Ja, absoluut! Dat weten ze. Ik kijk altijd naar verenigingen in de buurt als Schaarsbergen, maar die hebben gravel dus kun je in de winter niet spelen. Die hebben wel weer licht, wij hebben geen licht. We hebben daarnaast ook O.T.V., Beekhuizen en Groene kamer in de buurt. Daar kijk ik wel naar ja. Of we qua prijs een beetje in de buurt liggen van die verenigingen.
I: Zijn er tennisverenigingen in de buurt die een concurrent zijn voor de vereniging en is daar wat veranderd waardoor ze interessanter kunnen zijn dan hun huidige vereniging?
G: Ja, absoluut. Wij hebben geen licht, we zitten midden in een woonwijk waardoor we geen

licht mogen hebben. Je kunt dus in de winter na 5 uur geen gebruik meer maken van de banen. Je ziet daardoor dat mensen ook lid zijn bij een andere vereniging waar ze wel in de winter kunnen spelen of ze huren een bal in een commerciële tennishal.
I: In hoeverre denkt u dat de afname van het ledentiaal een gevolg is geweest van het groeien van andere sporten of de oprichting van een andere verenigingen en/of commerciële sportorganisatie in de buurt?
G: Nou, met name bij de jeugd is dat zeker van invloed geweest. We hebben aan de overkant Upward (hockey) en SML (voetbal) zitten. Kinderen beginnen meestal 5/6 jarige leeftijd met voetbal en hockey en als ze net wat ouder zijn, een jaar of 7, dan beginnen ze met tennissen. De ervaring is toch wel dat als je niet goed in tennis bent, wat een technische sport is, je snel afhaakt. Ze stappen dan sneller in een teamsport. Ik heb het idee dat ouders het ook belangrijk vinden dat ze een teamsporten beoefenen om zo in contact te zijn met leeftijdsgenootjes. Omdat het in dezelfde wijk ligt zijn het echt concurrenten.
I: Zijn er in de afgelopen jaren noemenswaardige aanpassingen gedaan aan de accommodatie of faciliteiten die er voor hebben gezorgd dat de contributie is verhoogt?
G: Nee, er zijn geen noemenswaardige aanpassingen gedaan. We doen dagelijks onderhoud, we hebben een groundsmen. We zijn wel in aanloop naar vervanging van de gravelbanen maar dat proberen we zo lang mogelijk vooruit te schuiven. Dat is nogal prijzig.
I: Is de tennistrainer of tennisschool van invloed op de ontwikkeling van het ledenaantal?
G: Zij spelen daar een gigantische grote rol in speelt. Nu gaat dat goed maar in het verleden hebben we dat wel gemist. Die trainer woonde ver weg dus die kon niet altijd bij nevenactiviteiten aanwezig zijn of zelf deze activiteiten ontplooiën. Maar nu hebben we een nieuwe trainster die dat goed oppakt. Zo heeft ze een schoolproject opgezet waar 30 nieuwe jeugdleden zijn uitgekomen, Een groot succes!
I: Is het bestuur in u ogen actief genoeg met het organiseren van activiteiten die het doel hebben om leden te behouden maar ook nieuwe leden te werven?
G: Nou dat denk ik niet. Daar had wel wat harder aan getrokken mogen worden maar dat is natuurlijk achteraf makkelijk praten. We zijn redelijk beperkt in de activiteiten omdat we natuurlijk alleen in de zomer s'avonds activiteiten kunnen organiseren en de weekenden zijn al vrij druk.
I: Wat wordt er van de leden verwacht met betrekking tot vrijwilligerswerk?
G: Leden of ouders van leden moeten een bardienst draaien indien ze meedoen aan activiteiten. Maar het is niet zo dat als ze lid worden van de verenigingen ze perse taken op zich moeten nemen.

Transcript 6, T.V. de Kleimeppers

Interview T.V. de Kleimeppers (IJzendoorn) – 26 mei 2015

I = (interviewer)

G= (geïnterviewde) , Fred Hommersom (Penningmeester T.V. de Kleimeppers)

I: In het kader van mijn afstuderen ben ik samen met de HAN en de KNLTB bezig om inzichtelijk te maken wat nu de invloed van de prijs van het lidmaatschap op het aantal leden is . Zoals je wellicht weet hebben we zo' n tien jaar geleden 700.000 KNLTB leden gehad en zijn er daar nu nog maar een kleine 600.00 van over. Daar zijn verschillende redenen voor. Het is mijn taak om puur en alleen te kijken wat de rol van de prijs van het lidmaatschap hierin speelt. Volgens mijn gegevens, corrigeer me als het niet zo is, kosten een lidmaatschap bij jullie in 2011 105 euro en in 2013 120 euro. Dat is een procentuele stijging van 14%. Je zag in diezelfde periode een daling van het ledenaantal met 10%. Ik ben daarom benieuwd wat de rol van de contributie hierin is geweest.

G:

2011: 110 euro

2012: 120 euro

2013: 130 euro

2014: 140 euro

2015: 150 euro

I: Waarom is de contributie verhoogt?

G: Wij zijn in verhouding met clubs in de omgeving altijd een goedkope vereniging geweest. Met een verhoging van 40 euro in vijf jaar lopen we nog steeds achter op sommige verenigingen uit de omgeving die 160 of 170 euro vragen voor een lidmaatschap.

I: Hebt u het nu over andere tennisverenigingen of sportverenigingen in het algemeen?

G: Andere tennisverenigingen om ons heen. We hebben het gekeken naar wat ze in Kesteren, Lienden en Tiel vragen. En daar zitten wij gemiddeld tussen. Daarnaast willen we naar nieuwe banen toe. Dat heeft er ook voor gezorgd dat de contributie is verhoogt. Er zal dan toch meer geld binnen moeten komen.

I: Wat verwacht u dat er gebeurt als komend jaar weer de contributie wordt verhoogt?

G: Nee, dat denk ik niet. Het zit hem meer in de hele maatschappij. We hebben veel oude leden. Dat zijn de 'slapende' leden. Daar zijn we in de periode 2011 tot en met 2013 veel van

kwijt geraakt. We zijn daarnaast leden kwijtgeraakt door verandering van het werk zijn verhuist. En het grootste verlies hebben we geleden bij de jeugd.
Wat is het ledenverloop in de afgelopen 5 jaar geweest?
2013: 154 leden 2014: 144 leden 2015: 149 leden Bij de senioren blijven we aardig stabiel.
I: Denkt u dat leden weten wat een lidmaatschap kost bij andere tennisverenigingen?
G: Ja, dat denk ik wel.
I: Zijn er tennisverenigingen in de buurt die een concurrent zijn voor de vereniging en is daar wat veranderd waardoor ze interessanter kunnen zijn dan hun huidige vereniging?
G: Nee, voor de jeugd wel. Er zijn veel jeugdleden naar omliggende dorpen gegaan omdat ze daar meer met leeftijdsgenoten kunnen spelen. Maar qua senioren absoluut niet. Er zijn best wat mensen uit omliggende dorpen bij ons lid. Wij hebben het voordeel dat we 5 banen hebben. Dus je hoeft nooit te wachten op een baan.
In hoeverre denkt u dat de afname van het ledental een gevolg is geweest van het groeien van andere sporten of de oprichting van een andere verenigingen en/of commerciële sportorganisatie in de buurt?
G: Nou, ik denk niet bij ons. Over het algemeen zijn er mensen bij ons gestopt vanwege blessures, leden die op leeftijd zijn en mensen die verhuist zijn. Deze 3 factoren hebben meer een rol gespeeld bij het opzeggen.
Zijn er in de afgelopen jaren noemenswaardige aanpassingen gedaan aan de accommodatie of faciliteiten die er voor hebben gezorgd dat de contributie is verhoogt?
G: Nee, we hebben puur en alleen gekeken naar omliggende verenigingen en de vervanging van de banen in de toekomst.
I: In hoeverre denkt u dat de sfeer van invloed is op de ontwikkeling van het ledenaantal?
G: Enigszins, de commissies zijn aardig gevuld. Het begint de laatste tijd wel weer een beetje aan te trekken. We merken binnen onze vereniging wel dat je heel erg aan de leden moet trekken voor activiteiten. Ze hechten meer waarde aan het vaste uurtje in de week dat ze vrij tennissen.
I: Is de tennistrainer of tennisschool van invloed op de ontwikkeling van het ledenaantal?
G: Dat is wel bepalend voor een aantal leden een stimulans om te blijven of om weg te gaan. We hebben sinds vorig jaar en daarbij merk je dat het super gaat.
I: Is het bestuur in u ogen actief genoeg met het organiseren van activiteiten die het doel hebben om leden te behouden maar ook nieuwe leden te werven?

G: We doen ons best. We hebben een keer per jaar een kennismakingsdag. Als die mensen tennisles volgen dan zie je toch wel dat ze blijven hangen.

I: Als afsluitende vraag, als je nu kijkt naar puur en alleen de contributie. In hoeverre denk je dat die van invloed is op de afname van het ledenaantal?

G: Ik denk zelf nul, ik heb geen een opzegging gehad die tegen mij zei: ik vind de contributie te hoog geworden. De nieuwe leden zijn het eerste jaar voor 50 euro lid. Het tweede jaar ga je dan naar 150 euro toe maar daar hoor ik ook niemand over. Ik denk ook omdat de omliggende verenigingen toch een beetje op hetzelfde peil zitten.

I: Oke

G: De contributie heeft naar mijn inziens weinig invloed gehad op het ledenverlies. Het is meer blessures, tijdgebrek, verhuizing, en slapende leden die ik al 10/15 jaar niet meer op de tennisbaan heb gezien. Die vinden de contributie op een gegeven moment wel te hoog worden. We hebben een keer zitten tellen, we hadden misschien wel 50/60 leden die we eigenlijk nooit op de baan zagen maar al 10 jaar lid waren van de tennisclub. Die ga je in de loop van de tijd kwijt raken.

Transcript 7, T.C. Bommel.

Interview T.C. Bommel (Bommel) – 28 mei 2015

I = (interviewer)

G= (geïnterviewde) , Jacob Visscher (Voorzitter T.C. Bommel)

I: In het kader van mijn afstuderen ben ik samen met de HAN en de KNLTB bezig om inzichtelijk te maken wat nu de invloed van de prijs van het lidmaatschap op het aantal leden is. Zoals je wellicht weet hebben we zo'n tien jaar geleden 700.000 KNLTB leden gehad en zijn er daar nu nog maar een kleine 600.000 van over. Daar zijn verschillende redenen voor. Het is mijn taak om puur en alleen te kijken wat de rol van de prijs van het lidmaatschap hierin speelt. Volgens mijn gegevens, corrigeer me als het niet zo is, kosten een lidmaatschap bij jullie in 2011 125 euro en in 2013 145 euro. Dat is een procentuele stijging van 12%. Je zag in diezelfde periode een daling van het ledenaantal met 13 %. Ik ben daarom benieuwd wat de rol van de contributie hierin is geweest.

I: Wat is de hoogte van de contributie in de afgelopen 5 jaar geweest?

G:

2015: 155 euro

2014: 145 euro

2013: 140 euro
2012: Onbekend
2011: 125 euro
I: Waarom is de contributie verhoogt?
G: De contributie is verhoogt om het gat te dekken. Wij hadden eigen trainers in dienst. En de contributie de laatste keer verhoogt omdat we een verenigingsmanagar hebben aangesteld. De leden zelf wilde te weinig meedoen in activiteiten om te organiseren. We hebben ook nog een korting toegepast op vrijwilligers. Als ze vrijwilliger zijn krijgen ze 35 euro korting. We hebben daarnaast een gezinskorting toegepast. Gezinnen betalen nu maximaal 350 euro. Een compleet gezin betaald nooit meer dan 350 euro.
Wat verwacht u dat er gebeurt als komend jaar weer de contributie wordt verhoogt?
G: Nee, niet direct. Die reactie is al geweest. Niet na aanleiding van de contributie verhoging maar de reacties zijn geweest op het moment dat het economisch slechter ging. Mensen hebben gekeken waar ze allemaal lid zijn en dan raak je van je slapende de meeste kwijt. We kunnen dat meten aan het feit dat we net zo veel competitie team hebben, zelfs een paar meer. En de bezettingsgraad van de banen is hetzelfde gebleven als in de periode dat we 1100 leden hadden.
Wat is het ledenverloop in de afgelopen 5 jaar geweest?
We zijn van bijna 1100 in 2010 naar bijna 650 leden gegaan heden ten dage. We zijn 1/3 kwijt geraakt. Met ingang van de economische crisis is het de andere opgegaan. We hebben behoorlijk verlies gehad in het aantal senioren, vooral slapende leden.
I: Denkt u dat de hoogte van de contributie een rol speelt bij de keuze om wel of niet lid te worden van de tennisvereniging?
G: Nee, dat denk ik niet. Ik denk dat eerder het nemen van trainingen wat een dure kostenpost is en het weinig competitie kunnen spelen een rol speelt. De KNLTB gaat de tennissport wel meer als competitiesport promoten.
I: Denkt u dat leden weten wat een lidmaatschap kost bij andere tennisverenigingen?
G: Nee, niet direct. Dat geloof ik niet.
I: Zijn er tennisverenigingen in de buurt die een concurrent zijn voor de vereniging en is daar wat veranderd waardoor ze interessanter kunnen zijn dan hun huidige vereniging?
G: Nee, dat valt wel mee. We zitten ongeveer vergelijkbaar in grootte en mogelijkheden met Huissen en Elst. Mensen gaan toch graag in hun eigen dorp tennissen.
I: In hoeverre denkt u dat de afname van het ledental een gevolg is geweest van het groeien van andere sporten of de oprichting van een andere verenigingen en/of commerciële sportorganisatie in de buurt?

G: Nou, ik denk niet dat een commerciële sportorganisatie daar een invloed op heeft gehad. De opkomst van hockey en voetbal voor dames en de campagne van de KNVB voor het 40+ voetbal heeft gigantisch veel invloed gehad op tennis. Wat je volgens mij ook ziet is het effect van aansprekende prestaties. Zo worden de hockeyers Olympisch- en wereldkampioen, het Nederlands elftal een keer 2 ^e en een keer derde op een wereldkampioenschap. Dat is aansprekend en tennis mist dat. Ik weet zeker dat deze facetten van invloed zijn geweest. Je hebt namelijk geen rolmodel. Als ik zeg dat ik Sjeng Schalken uitnodig, dan staan een hoop kinderen mij wazig aan te kijken.
Zijn er in de afgelopen jaren noemenswaardige aanpassingen gedaan aan de accommodatie of faciliteiten die er voor hebben gezorgd dat de contributie is verhoogt?
G: We hebben van barbekeer gewisseld. We waren daar niet zo tevreden over. We zagen dat leden niet tevreden waren over de manier waarop ze behandeld werden en daar zien we wel een positief effect in. Verder zijn geen noemenswaardige aanpassingen gedaan in het clubhuis of aan de banen.
I: Is de tennistrainer of tennisschool van invloed op de ontwikkeling van het ledenaantal?
G: Toen hij kwam was het zeer positief. Maar gezien de economische malaise is hij niet de bouwer geweest die we nodig hadden. We werken sinds dit jaar met een tennisschool en dat zie je direct een positief effect. Die trainer is veel pro-actiever. We zien een stijging van ledenaantal. We hebben sinds het nieuwe jaar 50 nieuwe leden binnengehaald. Dat komt puur door het enthousiasme dat wordt gebruikt om mensen kennis te laten maken met tennis.
I: Is het bestuur in u ogen actief genoeg met het organiseren van activiteiten die het doel hebben om leden te behouden maar ook nieuwe leden te werven?
G: Daarin zeer beperkt, er zijn maar een paar bestuursleden daar actief genoeg in geweest. De algemene teneur was een beetje pappen en nat houden. Er zijn geen plannen gemaakt en dat breekt je op.
I: Als afsluitende vraag, als je nu kijkt naar puur en alleen de contributie. In hoeverre denk je dat die van invloed is op de afname van het ledenaantal?
G: Nee, dat denk ik niet.
I: Waarom denkt u dat?
G: Ik denk omdat ik niet veel mensen gehoord heb dat de contributie te hoog is. Dat is natuurlijk best een makkelijke reden om aan te vinken dat de contributie te hoog is maar dat gebeurt bijna niet.
I: Wat wordt er van de leden verwacht met betrekking tot vrijwilligerswerk?
G: Eigenlijk niks. Het is vrijheid blijheid. Daarom hebben we ook maar 46 vrijwilligers inclusief bestuur en die moeten alle taken doen. Dat is ook de reden waarom we een

verenigingsmanager hebben aangesteld. Als je niks doet voor de club betaal je de volle mep en anders krijg je 35 euro korting.

I: In hoeverre denkt u dat de sfeer van invloed is op de ontwikkeling van het ledenaantal?

G: Ik denk dat dat zeker van invloed is geweest. Als het gaat zoals het gaat en we doen elk jaar ons eigen ding en het zijn altijd dezelfde mensen en er is weinig vernieuwing dan denk ik dat je stabiliseert en zal je niet veel meer groeien. Dat is bij ons zeker het geval geweest. Een negatieve sfeer, er lopen mensen weg, er gebeurt niks nieuws. Ik wil wel wat maar we doen het altijd op dezelfde manier. Nieuwe initiatieven zoals tenniskids en andere activiteiten die we gedaan hebben dat geeft een goede boost aan de leden. Ze voelen zich weer betrokken.

Transcript 8. L.T.C. Noord-Beveland

Interview L.T.C. Noord-Beveland (Kortgene) – 1 juni 2015

I = (interviewer)

G= (geïnterviewde) , Colinda Warren (Kantinebeheer)

I: In het kader van mijn afstuderen ben ik samen met de HAN en de KNLTB bezig om inzichtelijk te maken wat nu de invloed van de prijs van het lidmaatschap op het aantal leden is . Zoals je wellicht weet hebben we zo' n tien jaar geleden 700.000 KNLTB leden gehad en zijn er daar nu nog maar een kleine 600.00 van over. Daar zijn verschillende redenen voor. Het is mijn taak om puur en alleen te kijken wat de rol van de prijs van het lidmaatschap hierin speelt. Volgens mijn gegevens, corrigeer me als het niet zo is, kosten een lidmaatschap bij jullie in 2011 125 euro en in 2013 145 euro. Dat is een procentuele stijging van 12%. Je zag in diezelfde periode een daling van het ledenaantal met 13 %. Ik ben daarom benieuwd wat de rol van de contributie hierin is geweest.

I: Wat is de hoogte van de contributie in de afgelopen 5 jaar geweest?

G:

2015: 90 euro

2014: 90 euro

2013: 90 euro

2012: 75 euro

2011: 60 euro

I: Waarom is de contributie verhoogt?

G: De contributie is verhoogt omdat het ledenaantal is afgenomen. We moeten dezelfde kosten, zo'n 15.000 per jaar, verdelen over minder leden.

Wat verwacht u dat er gebeurt als komend jaar weer de contributie wordt verhoogt?

G: Ik verwacht niet dat er wat gebeurt. De leden die bij ons stoppen zijn vooral leden die op leeftijd zijn. We hebben bijna geen leden tussen de 20 en 50 jaar. We hebben zelfs leden boven de 80 jaar.

Wat is het ledenverloop in de afgelopen 5 jaar geweest?

2015: Onbekend

2014: 49 leden

2013: 55 leden
2012: 54 leden
2011: 63 leden
I: Denkt u dat de hoogte van de contributie een rol speelt bij de keuze om wel of niet lid te worden van de tennisvereniging?
G: Nee, dat denk ik niet. 90 euro voor een sportvereniging is niet veel. Daarnaast ben je bij verenigingen in omliggende dorpen ongeveer net zo veel kwijt.
I: Denkt u dat leden weten wat een lidmaatschap kost bij andere tennisverenigingen?
G: Ja, dat weten ze wel. Een aantal weten dat zeker omdat ze ook lid zijn bij een tweede vereniging. Maar het gros weet dat niet. Ze zijn hier lid om het in hun dorp is.
I: Zijn er tennisverenigingen in de buurt die een concurrent zijn voor de vereniging en is daar wat veranderd waardoor ze interessanter kunnen zijn dan hun huidige vereniging?
G: Nou, in principe niet. Er is op 6 en 9 kilometer afstand een tennisbaan. Maar mensen uit die dorpen zijn eigenlijk allemaal bij ons lid. De banen zijn daar niet in orde.
I: In hoeverre denkt u dat de afname van het ledental een gevolg is geweest van het groeien van andere sporten of de oprichting van een andere verenigingen en/of commerciële sportorganisatie in de buurt?
G: Nee, bijna niet. De afname zit hem echt in de oudere mensen die niet meer kunnen tennissen. We hebben mensen die nog 1 of 2 jaar lid zijn om de vereniging te steunen maar die niet meer komen tennissen.
Zijn er in de afgelopen jaren noemenswaardige aanpassingen gedaan aan de accommodatie of faciliteiten die er voor hebben gezorgd dat de contributie is verhoogt?
G: Nee, op een likje verf en een nieuwe vaatwasser na niet.
I: Is de tennistrainer of tennisschool van invloed op de ontwikkeling van het ledenaantal?
G: Wij hebben geen trainer binnen onze vereniging. Er zijn een aantal competitieteams die net voor de competitie wat wedstrijdtraining willen en die huren dan een trainer in voor een paar trainingen.
I: Is het bestuur in u ogen actief genoeg met het organiseren van activiteiten die het doel hebben om leden te behouden maar ook nieuwe leden te werven?
G: Nou ja, in zover, het is natuurlijk allemaal vrijwilligerswerk. Daar hebben we echt hard aan getrokken, met een instuif, competitie, introductiekaart etc..
I: In hoeverre zijn de faciliteiten van de tennisvereniging van invloed op het ledenaantal?
G: Voor de ongeveer 80 leden die we hebben, hebben we genoeg faciliteiten.
I: Wat wordt er van de leden verwacht met betrekking tot vrijwilligerswerk?

G: Er zijn ongeveer 25 vrijwilligers die alle taken doen bij de vereniging. We eisen daarin niks van leden.

I: In hoeverre denkt u dat de sfeer van invloed is op de ontwikkeling van het ledenaantal?

G: De sfeer is goed.

Transcript 9. T.C. de Blaak

Interview T.C. de Blaak (Tilburg) – 2 juni 2015

I = (interviewer)

G= (geïnterviewde) , Nelleke Mourik (functie onbekend)

I: In het kader van mijn afstuderen ben ik samen met de HAN en de KNLTB bezig om inzichtelijk te maken wat nu de invloed van de prijs van het lidmaatschap op het aantal leden is . Zoals je wellicht weet hebben we zo' n tien jaar geleden 700.000 KNLTB leden gehad en zijn er daar nu nog maar een kleine 600.00 van over. Daar zijn verschillende redenen voor. Het is mijn taak om puur en alleen te kijken wat de rol van de prijs van het lidmaatschap hierin speelt. Volgens mijn gegevens, corrigeer me als het niet zo is, kosten een lidmaatschap bij jullie in 2011 125 euro en in 2013 145 euro. Dat is een procentuele stijging van 12%. Je zag in diezelfde periode een daling van het ledenaantal met 13 %. Ik ben daarom benieuwd wat de rol van de contributie hierin is geweest.

G: Nou, dat hebben wij ook bekeken en de contributie, dat is het niet.

I: Wat is de hoogte van de contributie in de afgelopen 5 jaar geweest?

G:

2015: 180

2014: 175

2013: 175

2012: 145

2011: 145

I: Waarom is de contributie verhoogt?

G: We hebben nieuwe banen gekregen, er is smashcourt gekomen, hebben wij de contributie verhoogt. Wij proberen om geen schuld te hebben en het keurig netjes te regelen. De ALV koos er toch voor om drie nieuwe smashccourt banen aan te leggen met hele speciale verlichting. Vandaar dat de contributie is verhoogt. Er zijn spelen geen andere redenen om de contributie te verhogen. Het is puur om de aanleg van de nieuwe banen te bekostigen.

Wat verwacht u dat er gebeurt als komend jaar weer de contributie wordt verhoogt?

G: Ik verwacht niet dat er niets gebeurt. Het is namelijk niet de reden dan het ledenaantal is afgenomen. Dat gebeurt altijd in samenspraak met de ALV, dat doet het bestuur niet eenzijdig.

Wat is het ledenverloop in de afgelopen 5 jaar geweest?
G: Ik heb ze niet exact voor je. Het zijn er elk jaar tussen de 350 en 390. De ene keer wat meer en het andere jaar wat minder. We hebben ongeveer 60 jeugdleden. Alles wordt op de economische crisis gegoooid. Ik denk ook zeker dat het een rol heeft gespeeld maar niet wat ik al zei, als je voor 15 euro per maand kunt tennissen dan denk ik niet dat dat uitmaakt. Het zal zeker zijn dat de economische crisis een rol speelt. Elke euro kun je maar een keer uitgeven. Maar ik geloof niet dat het de grootste reden is om te stoppen. Er stopt een enkeling omdat ze het niet meer kunnen vanwege de leeftijd of ze gaan studeren.
I: Denkt u dat de hoogte van de contributie een rol speelt bij de keuze om wel of niet lid te worden van de tennisvereniging?
G: Niet, als je kijkt dat je bij ons lid kunt worden voor 180 euro en je kunt daar het hele jaar voor spelen van januari tot en met december dan is dat natuurlijk peanuts. De contributie is zeker geen punt.
I: Denkt u dat leden weten wat een lidmaatschap kost bij andere tennisverenigingen?
G: Ja, wij controleren dat ook. We kijken wat de lidmaatschappen kost bij omliggende verenigingen en dat zitten we goed. De leden weten ook wat ze betalen bij tennisverenigingen in de buurt, dat wordt besproken tijdens een ALV. Er komt tijdens de ALV geen tegenspraak over de verhoging van de contributie.
I: Zijn er tennisverenigingen in de buurt die een concurrent zijn voor de vereniging en is daar wat veranderd waardoor ze interessanter kunnen zijn dan hun huidige vereniging?
G: Nou, 2/3 km van onze club vandaag ligt een club waarvan de jeugd wat meer potentie heeft. Af en toe gaat er een jeugdlid daar tennissen omdat ze daar meer uitdaging hebben maar dat is minimaal en die club beschouwen we dan ook niet als concurrent. Wij zijn meer een recreatieve vereniging en die vereniging meer prestatief.
I: In hoeverre denkt u dat de afname van het ledental een gevolg is geweest van het groeien van andere sporten of de oprichting van een andere verenigingen en/of commerciële sportorganisatie in de buurt?
G: Ja, dat denk ik zeker. Met name hockey en voetbal trekken wel wat leden bij ons weg. Al denk ik niet dat de commerciële sportcentra invloed hebben op de ontwikkeling van het ledenaantal. We blijven continu tussen de 350 en 400 leden zitten.
Zijn er in de afgelopen jaren noemenswaardige aanpassingen gedaan aan de accommodatie of faciliteiten die er voor hebben gezorgd dat de contributie is verhoogt?
G: Nee
I: Is de tennistrainer of tennisschool van invloed op de ontwikkeling van het ledenaantal?
G: Onze trainer doet het harstikke goed, daar zijn we tevreden over. Maar ik denk niet dat hij

invloed heeft gehad op de aanwas van leden. Het is niet zo dat we dankzij hem een nieuwe aanwas van leden krijgen.
I: Is het bestuur in u ogen actief genoeg met het organiseren van activiteiten die het doel hebben om leden te behouden maar ook nieuwe leden te werven?
G: Ja, zeer zeker. Daar zijn we nog druk mee bezig. We nodigen regelmatig de basisscholen uit. We liggen in een wijk, die wij betrekken we dan ook bij onze verenigingen. We zijn behoorlijk actief. We houden feeling met de wijk, daar moeten we het ook van hebben.
I: In hoeverre zijn de faciliteiten van de tennisvereniging van invloed op het ledenaantal?
G: Nou, wat ik zeg, we hebben nieuwe smashcourt banen aangelegd. Heb je wel eens gehoord van verlichting die maar rijkt tot 12 meter en niet die hoge masten? Die verlichting hebben wij op ons park. Daar zijn al diverse omliggende verenigingen naar komen kijken hoe geweldig dat is. Maar dat heeft beide geld gekost.
I: Wat wordt er van de leden verwacht met betrekking tot vrijwilligerswerk?
G: Niks, alles is vrijblijvend.
I: In hoeverre denkt u dat de sfeer van invloed is op de ontwikkeling van het ledenaantal?
G: De sfeer is goed, we zijn een leuke en gezellige vereniging.

Bijlage 3

150 grootste contributiestijgers 2011 - 2013

1	Yereningsnaam	KNLTB KNLTB-district	Contributiehoogte volwass	Contributiehoogte volwassenen 2013	% verandering in contributiehoogte volwassenen 2011-2013	% verandering aantal volwassen leden 2011-2013	Prijselasticiteit
2	T.V. De Bostaan - Siedum	23580 Groningen/Drenthe	55	108	92%	-13%	-0,14
3	T.V. Zevenaar	20321 Gelderland	125	235	88%	-8%	-0,06
4	A.T.C. Kadobelen	1636 Umond	100	185	85%	-38%	-0,46
5	MLT.C.	88009 Zeeland	100	183	83%	-2%	-0,03
6	Nieuw Vossemeerse T.V.	51409 West-Brabant	85	150	76%	-12%	-0,16
7	T.V. De Skarnetlikkers	8557 Friesland	100	175	75%	5%	0,07
8	L.T.V. Volderveld	20440 Gelderland	140	238	70%	-20%	-0,29
9	MWKV	3183 Leiden	125	210	68%	33%	0,48
10	T.V. In den Boogaerd	23702 Umond	170	260	53%	0%	-0,01
11	T.V. Voudichem	55804 Centraal-Brabant	81	123	52%	5%	0,10
12	L.T.C. Grootven	19901 Gelderland	115	173	50%	-6%	-0,12
13	T.C. Merkelbeek	38285 Limburg	80	120	50%	2%	0,04
14	L.T.C. Noord-Beveland	86783 Zeeland	80	90	50%	-25%	-0,49
15	Madese T.V.	50322 West-Brabant	112	168	48%	0%	0,00
16	L.T.V. De Ridderveide	18226 Gelderland	110	160	45%	2%	0,05
17	T.V. Huijbergen	49885 West-Brabant	85	120	41%	-3%	-0,08
18	R.C. Dordrecht afd. tennis	70722 Rotterdam	103	145	41%	-22%	-0,54
19	T.V. Elspeet	13458 Gelderland	112	157	40%	7%	0,18
20	L.T.C. Bijstervelden	54718 Centraal-Brabant	120	168	40%	10%	0,24
21	L.T.V. Lelystad	15222 Gelderland	175	243	38%	-2%	-0,06
22	T.V. Oranje-Nassau	36180 Limburg	109	151	38%	-3%	-0,07
23	T.C. Zwaanshoek	30185 Umond	165	225	36%	-7%	-0,19
24	L.T.C. Fierverderadiel	8888 Friesland	70	95	36%	4%	0,12
25	L.T.V. Flehite	78402 Utrecht	163	220	35%	-1%	-0,02
26	O.T.V.	18844 Gelderland	170	230	35%	-4%	-0,11
27	A.T.C. Emelverth	65029 Overijssel	100	135	35%	-18%	-0,51
28	T.C. Engelsbergen	48304 Oost-Brabant	115	155	35%	18%	0,50
29	T.V. Nieuwland	78477 Utrecht	175	235	34%	-9%	-0,27
30	T.V. Voerendaal	41586 Limburg	105	140	33%	-14%	-0,42
31	T.C. Hellendoorn	68589 Overijssel	90	120	33%	-9%	-0,26
32	C.T. Tie-Break	67215 Overijssel	75	100	33%	5%	0,14
33	In de Bogerd	71654 Rotterdam	105	140	33%	-18%	-0,47
34	T.C. Van Home	41881 Limburg	95	125	32%	-23%	-0,72
35	T.V. V.P.D.	88375 Zeeland	95	125	32%	16%	0,49
36	T.C. Overhout	23421 Umond	160	210	31%	25%	0,83
37	T.C. Pulce	36467 Limburg	115	150	30%	-2%	-0,07
38	Tennisvereniging Malden	15782 Gelderland	116	151	30%	-9%	-0,28
39	T.C. De Mors	68688 Overijssel	100	130	30%	-2%	-0,06
40	T.V. Susteren	40550 Limburg	85	110	29%	60%	2,04
41	T.C. Sprengelaar	10680 Gelderland	125	160	28%	-4%	-0,16
42	T.V. Overbos	32441 Leiden	140	179	28%	-2%	-0,08

1	Verenigingsnaam	KNLTB KNLTB-distriet	Contributiehoopte volwassers	Contributiehoopte volwassenen 2013	% verandering in contributiehoopte volwassenen 2011-2013	% verandering aantal volwassen leden 2011-2013	Prijzelasticiteit
43	T.C. Rijnsveerd	82853 Utrecht	103	139	28%	4%	-0,15
44	GSV Be Quick 1887, ald. Ter	21543 Groningen/Drenthe	122	155	27%	-5%	-0,17
45	L.T.C. Bedum	21204 Groningen/Drenthe	95	120	26%	-22%	-0,85
46	St. George ald. Tennis	62364 Noord-Holland Noc	95	119	25%	0%	0,00
47	T.V. Stavoren	8755 Friesland	80	100	25%	11%	0,45
48	T.V. Vaardenburg	19125 Gelderland	100	125	25%	27%	1,07
49	L.T.V. Elsloo	35204 Limburg	115	144	25%	-3%	-0,11
50	L.T.C. Rakets	39883 Limburg	88	110	25%	-14%	-0,55
51	T.V. Vognum	63107 Noord-Holland Noc	80	100	25%	20%	0,80
52	Garne '78	85050 Zeeland	92	115	25%	-10%	-0,41
53	T.V. De Molen - Nieuw Beije	72603 Rotterdam	185	230	24%	-5%	-0,21
54	L.T.C. De Schenge	84657 Zeeland	93	115	24%	-3%	-0,10
55	T.V. 't Tramhuisje	8227 Friesland	70	86	23%	-18%	-0,77
56	T.V. Mildam e.o.	8102 Friesland	90	110	22%	2%	0,14
57	T.C. Jubbega	7478 Friesland	88	108	22%	-18%	-0,82
58	T.C. Valkenswaard	55301 Oost-Brabant	115	140	22%	-10%	-0,47
59	Alblasserdamse T.V.	70102 Rotterdam	140	170	21%	-12%	-0,57
60	Nieuwe Marlot Club	26401 Den Haag	165	200	21%	-3%	-0,13
61	T.V. Limmen	61002 Noord-Holland Noc	128	155	21%	-11%	-0,52
62	Ready Again	7807 Friesland	95	115	21%	-8%	-0,41
63	Tennisclub Oirsbeek	39222 Limburg	95	115	21%	2%	0,08
64	L.T.V. Raamsdonksveer	52845 Centraal-Brabant	110	133	21%	-10%	-0,47
65	O.L.T.C. Hartog	52308 Centraal-Brabant	120	145	21%	-13%	-0,64
66	T.C. De Blaak	54726 Centraal-Brabant	145	175	21%	-11%	-0,53
67	T.V. Buitenpost	6801 Friesland	85	103	21%	-32%	-1,54
68	T.C. Muntendam	22756 Groningen/Drenthe	75	90	20%	-5%	-0,26
69	T.C. Bochoholtz	34728 Limburg	100	120	20%	17%	0,83
70	T.V. De Meijvink	43463 Oost-Brabant	100	120	20%	8%	0,38
71	Teteringse T.V.	54643 West-Brabant	125	150	20%	-4%	-0,20
72	T.V. Vego	10785 Gelderland	155	185	19%	-5%	-0,24
73	T.V. Bergh	14821 Gelderland	130	155	19%	1%	0,03
74	LTC de Munnik	31559 Leiden	168	200	19%	14%	0,73
75	T.V. De Zeevangspelers	62887 Noord-Holland Noc	122	145	19%	-9%	-0,50
76	Smashing Pink	2329 IJmond	190	225	18%	-15%	-0,81
77	T.V. Gennep	35501 Limburg	110	130	18%	-11%	-0,60
78	T.V. Koriander	78212 Utrecht	146	173	18%	7%	0,38
79	T.V. Groetinkke	62315 Noord-Holland Noc	85	100	18%	-10%	-0,54
80	TVGS	47407 West-Brabant	85	100	18%	16%	0,90
81	T.C. Broekhuizen	34843 Limburg	103	121	17%	49%	2,82
82	T.C. Boshoven	41655 Limburg	115	135	17%	-4%	-0,23
83	T.V. De Hoogkamp	11148 Gelderland	148	173	17%	-15%	-0,80

1	Verenigingsnaam	KNLTB KNLTB-district	Contributiehooft volwass	Contributiehooft volwassenen 2013	% verandering in contributiehooft volwassenen 2011-2013	% verandering aantal volwassen leden 2011-2013	Prijzelasticiteit
82	T.C. Boshoven	4165 Limburg	115	135	17%	-4%	-0.23
83	T.V. De Hoogkamp	1149 Gelderland	148	173	17%	-5%	-0.90
84	T.V. I.T.L.	1516 Gelderland	158	185	17%	-3%	-0.47
85	T.V. De Noord	22004 Groningen/Drenthe	93	97	17%	-29%	-1.71
86	T.C. Mentel	23591 Groningen/Drenthe	60	70	17%	-10%	-0.62
87	Tennisclub Tegenbosch	47126 Oost-Brabant	145	169	17%	-6%	-0.37
88	A.T.C. De Groene Kamer	10900 Gelderland	140	163	16%	5%	0.32
89	L.T.C. De Meent	79400 Utrecht	155	180	16%	-9%	-0.56
90	L.T.C. Knulingen	85902 Zeeland	75	87	16%	-3%	-0.19
91	T.C. Bergen	58545 Noord-Holland Noc	130	150	16%	3%	0.16
92	T.V. De Pletstap	12344 Gelderland	95	110	16%	-13%	-0.84
93	T.C. Veert-Oost	41521 Limburg	95	110	16%	-7%	-0.41
94	Schager T.C.	62208 Noord-Holland Noc	114	132	16%	-9%	-0.52
95	T.V. Veersele	83004 Overijssel	95	110	16%	44%	2.78
96	T.V. De Molen Leeuwarden	7682 Friesland	160	185	16%	-9%	-0.56
97	T.C. Zevenhuizen	77404 Rotterdam	130	150	15%	7%	0.47
98	T.V. Rolde	4606 Groningen/Drenthe	75	87	15%	-9%	-0.62
99	T.V. Pijnkuse	81703 Utrecht	165	190	15%	-21%	-1.41
100	T.C. de Hebe	47688 Oost-Brabant	118	135	15%	-2%	-0.17
101	T.V. Bosloop	30858 Leiden	148	170	15%	-9%	-0.61
102	L.T.C. De IJsselveide	18408 Gelderland	120	138	15%	-22%	-1.51
103	De Kleimeppers	16307 Gelderland	105	120	14%	-10%	-0.69
104	L.T.V. Overasselt	1745 Gelderland	105	120	14%	-4%	-0.27
105	H.T.V. Ace	36343 Limburg	112	128	14%	-13%	-0.91
106	Z.T.C. Shot	84004 Utrecht	197	225	14%	-9%	-0.60
107	De Kiewiten	23357 Den Haag	250	286	14%	6%	0.40
108	Almense T.C.	10124 Gelderland	127	145	14%	28%	2.04
109	T.V. Zuid Berghuizen	68189 Overijssel	92	105	14%	-7%	-0.51
110	T.V. Breekpunt	25684 Den Haag	180	205	14%	36%	2.62
111	De Bongend - Bleusichem	11981 Gelderland	110	125	14%	2%	0.13
112	T.C. Bom	34785 Limburg	110	125	14%	0%	0.00
113	T.V. De Hout	58206 Noord-Holland Noc	110	125	14%	53%	3.87
114	Nieuw-Lekkerlandse T.C. (N)	72702 Rotterdam	110	125	14%	-17%	-1.23
115	T.V. 't Slag	77453 Rotterdam	110	125	14%	-6%	-0.47
116	L.T.C. Olympia	43844 Vest-Brabant	110	125	14%	-30%	-2.20
117	T.C. Hoogheij	57026 Vest-Brabant	110	125	14%	-3%	-0.19
118	T.V. Oudestus	61887 Noord-Holland Noc	93	105	14%	6%	0.48
119	T.V. Heb Durt	60947 Noord-Holland Noc	150	170	13%	0%	-0.02
120	T.V. Millus	51300 Oost-Brabant	75	85	13%	-15%	-1.15
121	T.V. Someren-Eind	53983 Oost-Brabant	75	85	13%	-7%	-0.53
122	Maccabi Tennis	1701 IJmond	190	215	13%	-10%	-0.79
1	Verenigingsnaam	KNLTB KNLTB-district	Contributiehooft volwass	Contributiehooft volwassenen 2013	% verandering in contributiehooft volwassenen 2011-2013	% verandering aantal volwassen leden 2011-2013	Prijzelasticiteit
115	T.V. 't Slag	77453 Rotterdam	110	125	14%	-6%	-0.47
116	L.T.C. Olympia	43844 Vest-Brabant	110	125	14%	-30%	-2.20
117	T.C. Hoogheij	57026 Vest-Brabant	110	125	14%	-3%	-0.19
118	T.V. Oudestus	61887 Noord-Holland Noc	93	105	14%	6%	0.48
119	T.V. Heb Durt	60947 Noord-Holland Noc	150	170	13%	0%	-0.02
120	T.V. Millus	51300 Oost-Brabant	75	85	13%	-15%	-1.15
121	T.V. Someren-Eind	53983 Oost-Brabant	75	85	13%	-7%	-0.53
122	Maccabi Tennis	1701 IJmond	190	215	13%	-10%	-0.79
123	T.V. Vreeswijk	81752 Utrecht	153	173	13%	-17%	-1.28
124	T.V. Glimmen	21535 Groningen/Drenthe	115	130	13%	-14%	-1.06
125	T.C. Hulstberg	36707 Limburg	115	130	13%	-18%	-1.35
126	T.C. Velden	4145 Limburg	115	130	13%	-5%	-0.41
127	T.V. Van Vliet	76240 Rotterdam	155	175	13%	4%	0.25
128	LUND Tennis Maurik	15826 Gelderland	98	110	13%	1%	0.07
129	T.C. Eiten	47324 Vest-Brabant	141	159	13%	-13%	-0.98
130	H.T.C. De Vpelaar	49783 Centraal-Brabant	102	115	13%	-1%	-0.11
131	S.C. 't Gooi, Tennis	73936 Utrecht	139	157	13%	-18%	-1.45
132	B.T.C. De Pettelera	49544 Centraal-Brabant	128	144	13%	9%	0.69
133	T.C. Pihen	17566 Gelderland	120	135	13%	-6%	-0.44
134	T.V. de Streep	24141 Groningen/Drenthe	80	90	13%	-31%	-2.46
135	Tennisclub Margraten	38083 Limburg	80	90	13%	2%	0.17
136	T.C. Eendragt	63164 Noord-Holland Noc	80	90	13%	-10%	-0.81
137	T.C. Holten	67363 Overijssel	80	90	13%	-2%	-0.15
138	T.C. Sint Annaland	84608 Zeeland	90	90	13%	-6%	-0.68
139	V.L.T. Bladel	44503 Oost-Brabant	85	95	12%	11%	0.89
140	De Sprek	43604 Oost-Brabant	85	96	12%	-10%	-0.81
141	T.V. Zeddam	20024 Gelderland	106	119	12%	-14%	-1.13
142	Enkhuizer T.C.	59501 Noord-Holland Noc	98	110	12%	-13%	-1.06
143	T.C. Bemmel	11627 Gelderland	125	140	12%	-13%	-1.05
144	T.C. Nieuwenhagen	38869 Limburg	125	140	12%	-9%	-0.68
145	Ativu	40782 Limburg	125	140	12%	6%	0.52
146	L.T.C. Nohn	22301 Groningen/Drenthe	85	95	12%	-11%	-0.82
147	T.V. Lomm	37242 Limburg	85	95	12%	-5%	-0.41
148	T.V. Shedeke	64907 Overijssel	90	100	12%	21%	1.77
149	T.V. Glanerbrug	65862 Overijssel	94	105	12%	-13%	-1.09
150	T.V. De Pumeis	14761 Gelderland	112	125	12%	7%	0.61
151	T.V. Elden	10223 Gelderland	138	154	12%	0%	0.03
152							

Bijlage 4 Afmeldmonitor KNLTB

Vragenlijst 'Afmeldmonitor 2014'

Vragen met een * zijn verplichte vragen

8 mei 2014

Introductie

Eerst willen we enkele vragen stellen over het opzeggen van uw lidmaatschap bij de tennisvereniging(en) waar u in 2013 tenniste.

1. Klopt het dat u het lidmaatschap bij de tennisvereniging(en) heeft opgezegd in 2013?*

- ☐ Ja
☐ Nee

=> ga naar einde vragenlijst

2. Heeft u zich sindsdien aangemeld bij een andere tennisvereniging?*

- ☐ Ja
☐ Nee

=> ga naar vraag 4

Meer antwoorden mogelijk, geen maximum; antwoorden in willekeurige volgorde

3. Waarom bent u bij een andere tennisvereniging gaan spelen? (meer antwoorden mogelijk)*

- ☐ Vanwege verhuizing / de locatie van de tennisvereniging
☐ Vanwege de gezelligheid / meer vrienden, familie, bekenden
☐ Vanwege de faciliteiten bij de vereniging, zoals het clubhuis, de parkeergelegenheid etc.
☐ Vanwege de baansoort
☐ Vanwege de kwaliteit van de tennisbanen
☐ Vanwege een lagere contributie
☐ Vanwege een beter lesaanbod
☐ Vanwege de mogelijkheid tot (een sterkere) competitie spelen
☐ Vanwege meer mogelijkheden tot vrij spelen
☐ Vanwege de mogelijkheid tot jaarrond spelen
☐ Ik stond op de wachtlijst en ben toegelaten als lid
☐ Anders, namelijk...

=> ga naar vraag 33

4. Welke situatie is het meest op u van toepassing?*

- ☐ Ik ben gestopt met tennis
☐ Ik tennis nog een enkele keer, maar te weinig om lid te blijven van een vereniging
☐ Ik tennis alleen nog in de winter in de tennishal (binnen)
☐ Anders, namelijk...

5. Hoeveel jaar heeft u getennist bij een vereniging? Als u tussendoor bent gestopt, dan deze jaren niet meetellen.*

- ☐ 0-2 jaar
☐ 3-5 jaar
☐ 6-10 jaar

- ☐ 11-20 jaar
- ☐ Meer dan 20 jaar

6. Hoe vaak heeft u in 2013 gemiddeld getennist?⁶

- ☐ Niet **=> ga naar vraag 12**
- ☐ Eén keer
- ☐ Een aantal keren
- ☐ Eens per maand
- ☐ Eens per week
- ☐ Meerdere keren per week

7. Heeft u in 2013 tennisles gehad?⁷

- ☐ Ja, ik kreeg individueel tennisles
- ☐ Ja, ik kreeg tennisles in groepsverband
- ☐ Ja, zowel individueel als in groepsverband
- ☐ Nee

8. Heeft u in 2013 getennist in competitieverband?⁸

- ☐ Ja
- ☐ Nee **=> ga naar vraag 10**

Meer antwoorden mogelijk, geen maximum; antwoorden in deze volgorde

9. Aan welke competitievorm(en) heeft u in 2013 deelgenomen? (meer antwoorden mogelijk)⁹

- ☐ Voorjaarscompetitie
- ☐ Najaarscompetitie
- ☐ Wintercompetitie
- ☐ Alternatieve competitie (op eigen vereniging)
- ☐ Anders, namelijk...

10. Heeft u in 2013 meegedaan aan toernooien?¹⁰

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Meer antwoorden mogelijk, maximaal drie; antwoorden in willekeurige volgorde

11. Wat waren voor u de belangrijkste redenen om te tennissen? (maximaal drie antwoorden mogelijk)¹¹

- ☐ Lichaamsbeweging/gezondheid/afslanken
- ☐ Advies opvolgen van arts/fysiotherapeut
- ☐ Opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid
- ☐ Spelen van competitie
- ☐ Spelen van toernooien

- ☐ Meten met anderen
- ☐ Prestatie, jezelf verbeteren
- ☐ Leuke activiteit/plezier
- ☐ Gezelligheid/sociale contacten
- ☐ Buiten sporten
- ☐ Geeft mij aanzien/status
- ☐ Flexibel/kan het spelen wanneer ik wil
- ☐ Niet duur
- ☐ Anders, namelijk...

Meer antwoorden mogelijk, maximaal drie; antwoorden in deze volgorde

12. Op welke baansort(en) heeft u getennist bij de tennisvereniging waar u in 2013 lid was?

(maximaal drie antwoorden mogelijk)*

- ☐ Gravel
- ☐ Gravelplus (gravel onder afschot)
- ☐ Canada Tenn/tennisgroen
- ☐ French Court
- ☐ Tennisforce
- ☐ Hardcourt/beton
- ☐ Kushlon Kourt
- ☐ Zandkunstgras
- ☐ Zandkunstgras rood (bv. Smashcourt, Tennis Pro Vision, AA Tennis Rood, Advantage RedCourt)
- ☐ Anders, namelijk...
- ☐ Weet niet

Antwoorden in willekeurige volgorde

13. Wat was voor u de voornaamste reden om het tennislidmaatschap op te zeggen? Eén antwoord mogelijk. Eventuele andere redenen worden later uitgevraagd.*

- ☐ Blessures
- ☐ De tennislessen en/of de tennisleraar
- ☐ Hoogte van de contributie
- ☐ Hoge bijkomende kosten
- ☐ De baansort
- ☐ Het plezier in tennis is afgenomen
- ☐ Te weinig mogelijkheden tot vrijspelen in competitieweekenden
- ☐ Te lange wachttijden tijdens de doordeweekse avonden
- ☐ Tijdgebrek
- ☐ Verhuizing
- ☐ Andere sport(en)
- ☐ Andere hobby's
- ☐ De faciliteiten bij de vereniging, zoals het clubhuis, de parkeerplaats etc.

- ☐ Geen tennispartner van hetzelfde niveau
- ☐ Sfeer op de vereniging begint tegen te staan/niet gezellig meer
- ☐ Verplicht tot het verrichten van vrijwilligerswerk/verplichtingen op de vereniging
- ☐ Andere reden, namelijk...

Onderstaande vraag tonen als vraag 13 = 'Het plezier in tennis is afgenomen'

14. Kunt u een korte toelichting geven waarom het plezier in tennis is afgenomen?

<open>

Onderstaande vraag tonen als vraag 13 = 'Andere sport(en)'

Antwoorden in deze volgorde

15. Welke andere sport was voor u een reden/één van de redenen om het tennislidmaatschap op te zeggen? Indien meerdere sporten van toepassing zijn, noem dan de belangrijkste sport voor u. De andere sporten komen later aan bod. *

☐ Aerobics, steps, spinning	☐ Motorsport
☐ Atletiek	☐ Mountainbiken
☐ Badminton	☐ Paardensport
☐ Basketbal	☐ Roeien
☐ Biljart, poolbiljart, snooker	☐ Schaatsen (langebaan/kunst)
☐ Bowling	☐ Schaken
☐ Bridge	☐ Schietsport
☐ Dammen	☐ Skeeleren, skaten
☐ Danssport	☐ Skiën, langlaufen, snowboarden
☐ Darts	☐ Squash
☐ Duiksport	☐ Tafeltennis
☐ Fitness (cardio/kracht)	☐ Vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)
☐ Golf	☐ Voetbal (zaal, veld)
☐ Gymnastiek, turnen	☐ Volleybal (beach, zaal)
☐ Handbal	☐ Wandelsport
☐ Hardlopen, joggen, trimmen	☐ Waterpolo
☐ Hockey	☐ Wielrennen, tourfietsen
☐ Honkbal, softbal	☐ IJshockey
☐ Jeu de boules	☐ Zeilen, surfen
☐ Judo	☐ Zwemsport (excl. waterpolo)
☐ Kano	

- ☐ Klimsport (indoor/outdoor)
- ☐ Andere sport, namelijk...
- ☐ Korfbal

Onderstaande vraag tonen als vraag 13 = 'Andere sport(en)'

Meer antwoorden mogelijk, maximaal drie; antwoorden in willekeurige volgorde

16. Waarom beoefent u deze sport? (maximaal drie antwoorden mogelijk)*

- ☐ Lichaamsbeweging/gezondheid/afslanken
- ☐ Advies opvolgen van arts/fysiotherapeut
- ☐ Opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid
- ☐ Spelen van competitie
- ☐ Spelen van toernooien
- ☐ Meten met anderen
- ☐ Prestatie, jezelf verbeteren
- ☐ Leuke activiteit/plezier
- ☐ Gezelligheid/sociale contacten
- ☐ Buiten sporten
- ☐ Geeft mij aanzien/status
- ☐ Flexibel/kan het doen wanneer ik wil
- ☐ Niet duur
- ☐ Teamsport
- ☐ Individueel sporten, niet afhankelijk van anderen
- ☐ Anders, namelijk...

Onderstaande vraag tonen als vraag 13 = 'Andere sport(en)'

Meer antwoorden mogelijk, geen maximum; antwoorden in deze volgorde

17. Welke andere sport(en) heeft/hebben nog meer een rol gespeeld in het opzeggen van het tennislidmaatschap? (meer antwoorden mogelijk)*

☐ Aerobics, steps, spinning	☐ Motorsport
☐ Atletiek	☐ Mountainbiken
☐ Badminton	☐ Paardensport
☐ Basketbal	☐ Roeien
☐ Biljart, poolbiljart, snooker	☐ Schaatsen (langebaan/kunst)
☐ Bowling	☐ Schaken
☐ Bridge	☐ Schietsport
☐ Dammen	☐ Skeeleren, skaten
☐ Danssport	☐ Skiën, langlaufen, snowboarden
☐ Darts	☐ Squash
☐ Duiksport	☐ Tafeltennis
☐ Fitness (cardio/kracht)	☐ Vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)
☐ Golf	☐ Voetbal (zaal, veld)
☐ Gymnastiek, turnen	☐ Volleybal (beach, zaal)
☐ Handbal	

☐ Hardlopen, joggen, trimmen	☐ Wandelsport
☐ Hockey	☐ Waterpolo
☐ Honkbal, softbal	☐ Wielrennen, tourfietsen
☐ Jeu de boules	☐ IJshockey
☐ Judo	☐ Zeilen, surfen
☐ Karo	☐ Zwemsport (excl. waterpolo)
☐ Klmsport (indoor/outdoor)	☐ Andere sport, namelijk...
☐ Korfbal	☐ Geen andere sport

Onderstaande vraag tonen als vraag 13 = 'De baansport'

18. Kunt u een korte toelichting geven waarom de baansport voor u een reden/één van de redenen was om het tennislidmaatschap op te zeggen?*

<open>

Onderstaande vraag tonen als vraag 13 = 'Blessures'

19. Heeft u de blessure(s) in 2013 opgelopen tijdens het tennissen?*
- ☐ Ja
 - ☐ Nee

Onderstaande vraag tonen als vraag 13 = 'De tennislessen en/of de tennisleraar'

20. Kunt u een korte toelichting geven waarom de tennislessen en/of de tennisleraar voor u een reden/één van de redenen was om het tennislidmaatschap op te zeggen?*

<open>

Onderstaande vraag tonen als vraag 13 = 'De faciliteiten bij de vereniging, zoals het clubhuis, de parkeergelegenheid etc.'

21. Kunt u een korte toelichting geven waarom de faciliteiten bij de vereniging (zoals het clubhuis, de parkeergelegenheid) voor u een reden/één van de redenen was om het tennislidmaatschap op te zeggen?*

<open>

Meer antwoorden mogelijk, maximaal drie; antwoorden in willekeurige volgorde

22. Welke redenen hebben nog meer meegespeeld in uw beslissing om het tennislidmaatschap op te zeggen? (maximaal drie antwoorden mogelijk)*
- ☐ Blessures
 - ☐ De tennislessen en/of de tennisleraar
 - ☐ Hoogte van de contributie
 - ☐ Hoge bijkomende kosten
 - ☐ De baansoort
 - ☐ Het plezier in tennis is afgenomen
 - ☐ Te weinig mogelijkheden tot vrijspelen in competitieweekenden
 - ☐ Te lange wachttijden tijdens de doordeweekse avonden
 - ☐ Duur van de competitiedagen
 - ☐ Tijdsgebrek
 - ☐ Verhuizing
 - ☐ Andere sport(en)
 - ☐ Andere hobby's
 - ☐ De faciliteiten bij de vereniging, zoals het clubhuis, de parkeergelegenheid etc.
 - ☐ Geen tennispartner van hetzelfde niveau
 - ☐ Sfeer op de vereniging begint tegen te staan/niet gezellig meer
 - ☐ Verplicht tot het verrichten van vrijwilligerswerk/verplichtingen op de vereniging
 - ☐ Andere reden, namelijk...

Onderstaande vraag tonen als vraag 22 = 'Het plezier in tennis is afgenomen'

23. Kunt u een korte toelichting geven waarom het plezier in tennis is afgenomen?*

<open>

Onderstaande vraag tonen als vraag 22 = 'Andere sport'

Antwoorden in deze volgorde

24. Welke andere sport was voor u één van de redenen om het tennislidmaatschap op te zeggen? Indien meerdere sporten van toepassing zijn, noem dan de belangrijkste sport voor u. De andere sporten komen later aan bod. *

☐ Aerobics, steps, spinning	☐ Motorsport
☐ Atletiek	☐ Mountainbiken
☐ Badminton	☐ Paardensport
☐ Basketbal	☐ Roeien
☐ Biljart, poolbiljart, snooker	☐ Schaatsen (langebaan/kunst)
☐ Bowling	☐ Schaken
☐ Bridge	☐ Schietsport
☐ Dammen	☐ Skeeleren, skaten
☐ Danssport	☐ Skiën, langlaufen, snowboarden
☐ Darts	☐ Squash
☐ Duiksport	☐ Tafeltennis
☐ Fitness (cardio/kracht)	☐ Vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)
☐ Golf	☐ Voetbal (zaal, veld)
☐ Gymnastiek, turnen	☐ Volleybal (beach, zaal)
☐ Handbal	☐ Wandelsport
☐ Hardlopen, joggen, trimmen	☐ Waterpolo
☐ Hockey	☐ Wielrennen, tourfietsen
☐ Honkbal, softbal	☐ IJshockey
☐ Jeu de boules	☐ Zeilen, surfen
☐ Judo	☐ Zwemsport (excl. waterpolo)
☐ Kano	☐ Andere sport, namelijk...
☐ Klimsport (indoor/outdoor)	
☐ Korfbal	

Onderstaande vraag tonen als vraag 22 = 'Andere sport(en)'

Meer antwoorden mogelijk, maximaal drie; antwoorden in willekeurige volgorde

25. Waarom beoefent u deze sport? (maximaal drie antwoorden mogelijk)*

- ☐ Lichaamsbeweging/gezondheid/afslanken
- ☐ Advies opvolgen van arts/fysiotherapeut
- ☐ Opbouw van conditie, kracht en/of lenigheid
- ☐ Spelen van competitie
- ☐ Spelen van toernooien
- ☐ Meten met anderen
- ☐ Prestatie, jezelf verbeteren
- ☐ Leuke activiteit/plezier
- ☐ Gezelligheid/sociale contacten
- ☐ Buiten sporten
- ☐ Geeft mij aanzien/status

- ☐ IFlexibel/kan het doen wanneer ik wil
- ☐ Niet duur
- ☐ Teamsport
- ☐ Individueel sporten, niet afhankelijk van anderen
- ☐ Anders, namelijk...

Onderstaande vraag tonen als vraag 22 = 'Andere sport(en)'

Meer antwoorden mogelijk, geen maximum; antwoorden in deze volgorde

26. Welke andere sport(en) heeft/hebben nog meer een rol gespeeld in het opzeggen van het tennislidmaatschap?*

☐ Aerobics, steps, spinning	☐ Motorsport
☐ Atletiek	☐ Mountainbiken
☐ Badminton	☐ Paardensport
☐ Basketbal	☐ Roeien
☐ Biljart, poolbiljart, snooker	☐ Schaatsen (langebaan/kunst)
☐ Bowling	☐ Schaken
☐ Bridge	☐ Schietsport
☐ Dammen	☐ Skeelers, skaten
☐ Danssport	☐ Skiën, langlaufen, snowboarden
☐ Darts	☐ Squash
☐ Duiksport	☐ Tafeltennis
☐ Fitness (cardio/kracht)	☐ Vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)
☐ Golf	☐ Voetbal (zaal, veld)
☐ Gymnastiek, turnen	☐ Volleybal (beach, zaal)
☐ Handbal	☐ Wandelsport
☐ Hardlopen, joggen, trimmen	☐ Waterpolo
☐ Hockey	☐ Wielrennen, tourfietsen
☐ Honkbal, softbal	☐ IJshockey
☐ Jeu de boules	☐ Zeilen, surfen
☐ Judo	☐ Zwemsport (excl. waterpolo)
☐ Kano	☐ Andere sport, namelijk...
☐ Klimsport (indoor/outdoor)	☐ Geen andere sport
☐ Korfbal	

Onderstaande vraag tonen als vraag 22 = 'De baansoort'

27. Kunt u een korte toelichting geven waarom de baansoort voor u één van de redenen was om het tennislidmaatschap op te zeggen?*

<open>

Onderstaande vraag tonen als vraag 22 = 'De tennislessen en/of de tennisleraar'

28. Kunt u een korte toelichting geven waarom de tennislessen en/of de tennisleraar voor u één van de redenen was om het tennislidmaatschap op te zeggen?*

<open>

Onderstaande vraag tonen als vraag 22 = 'De faciliteiten bij de vereniging, zoals het clubhuis, de parkeergelegenheid etc.'

29. Kunt u een korte toelichting geven waarom de faciliteiten bij de vereniging (zoals het clubhuis, de parkeergelegenheid etc.) voor u één van de redenen was om het tennislidmaatschap op te zeggen?*

<open>

Onderstaande vraag tonen als vraag 22 = 'Blessures'

30. Heeft u de blessure(s) in 2013 opgelopen tijdens het tennissen?*
- ☐ Ja
 - ☐ Nee

31. Wat had er moeten gebeuren/veranderen waardoor u het tennislidmaatschap niet opgezegd zou hebben? *

<open>

32. Bent u als vrijwilliger actief geweest bij uw laatste tennisvereniging(en)? Verplichte activiteiten als bardiensten behoren niet tot het actief zijn als vrijwilliger. Met vrijwilliger bedoelen we het vervullen van een actieve rol binnen de vereniging als lid van bijvoorbeeld het bestuur, een commissie, als competitieleider of bij bepaalde activiteiten.*

- ☐ Ja, in 2013
- ☐ Ja, in 2013 én daarvoor
- ☐ Ja, maar alleen vóór 2013
- ☐ Nee

Diensten KNLTB

In dit onderdeel worden er enkele vragen gesteld over de diensten van de KNLTB.

33. Wist u dat u, door het lidmaatschap de tennisvereniging waar u in 2013 lid was, ook lid was van de KNLTB?*

- ☐ Ja
- ☐ Nee

34. Heeft u in 2013 gebruikgemaakt van de mogelijkheden van de KNLTB-ledenpas? Denkt u hierbij aan bijvoorbeeld korting bij tennisevenementen of bij partners van de KNLTB, zoals Intersport of Menzis.*

- ☐ Niet
- ☐ 1 keer
- ☐ 2 - 5 keer
- ☐ Meer dan 5 keer
- ☐ Ik had geen KNLTB-ledenpas

Tot slot

In dit afsluitende onderdeel willen wij graag weten of wij u in de toekomst weer als lid van een tennisvereniging mogen verwelkomen.

Onderstaande vraag tonen als vraag 2 = 'Nee'

35. Hoe groot is de kans dat u in de toekomst weer lid zal worden van een tennisvereniging?*

- ☐ Zeer groot
- ☐ Groot
- ☐ Niet groot/niet klein
- ☐ Klein
- ☐ Zeer klein

Onderstaande vraag tonen als vraag 2 = 'Nee'

36. Indien u weer lid zal worden van een tennisvereniging, hoe groot is dan de kans dat u lid wordt van de tennisvereniging(en) waar u in 2013 lid was?*
- ☐ Zeer groot
 - ☐ Groot
 - ☐ Niet groot/niet klein
 - ☐ Klein
 - ☐ Zeer klein
37. Als u op- of aanmerkingen over deze vragenlijst heeft, of als u een toelichting wilt geven op (één van) de antwoorden die u eerder in deze vragenlijst hebt gegeven, dan kunt u deze hieronder kwijt:

<open antwoord>

Hartelijk bedankt voor het invullen van de vragenlijst.

U wordt nu doorgestuurd naar de website van het Mulier Instituut, waar u meer informatie over dit onderzoek kunt vinden.
